Projektin nimi HOME/2012/ISEC/AG/4000004321: “Olemassa olevien kaupunkisuunnittelu-, kaavoitus- ja rikostentorjuntamenetelmien kehittäminen ja uusien esittely parantamaan elinympäristön turvallisuutta (CPTED)”

Euroopan unionin Rikosten ehkäisy- ja torjuntaohjelman osarahoitus

CPTED
KÄSIKIRJA POLIISEILLE

Andres Levald

Jelizaveta Jekaterina Sibul

Martina Proosa

Merli Klein

Panu Lehtovuori

Paul van Soomeren

Tarmo Viikmaa

Toomas Paaver

Tämä projekti on rahoitettu Euroopan komission tuella. Tämä julkaisu kuvastaa vain tekijöiden näkemyksiä, Euroopan komissio ei ole vastuussa mistään käsikirjan sisältämien tietojen mahdollisesta käytöstä.

ESITTELY

Projektin nimi HOME/2012/ISEC/AG/4000004321: “Olemassa olevien kaupunkisuunnittelu-, kaavoitus- ja rikostentorjuntamenetelmien kehittäminen ja uusien esittely parantamaan elinympäristön turvallisuutta (CPTED)” oli aktiivinen aikavälillä 01.12.2013 - 30.11.2015, ja mukana oli yksitoista kumppania Virosta, Latviasta, Liettuasta ja Suomesta.

Projektin päätavoitteet olivat: 1) olemassa olevien CPTED-menetelmien kehittäminen kumppanimaissa; 2) CPTED-osallistujien ammatillisen osaamisen lisääminen; 3) verkoston luominen parantamaan yhteistyötä ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa; 4) oppimateriaalien ja erityisen käsikirjan valmistelu poliiseille; 5) CPTED-aihe lisätään pysyvästi opetusohjelmaan turvallisuusakatemiassa (Viro) ja poliisien aktiivisempaan osallistumiseen aluesuunnitteluprosesseissa.

CPTED-käsikirjan päätarkoituksena on luoda käytännön CPTED-käsikirja erityisesti poliiseille, jotka osallistuvat suunnitteluprosessiin ja myös muille virkamiehille, jotka ovat vastuussa turvallisen elinympäristön varmistamisesta. Tärkein kohderyhmä ovat poliisit, ja tavoite on kirjoittaa käsikirja, joka auttaa poliiseja ymmärtämään CPTED:n pääperiaatteet ja joka antaa heille käytännön tietoa siitä, miten olla mukana suunnitteluprosesseissa. Muille virkamiehille ja keskeisille sidosryhmille käsikirja tarjoaa tietoa siitä, miten ja milloin poliisien tulisi osallistua suunnitteluprosesseihin ja mitä asiantuntijatietoa poliisit voivat antaa kaavoitukseen liittyen.

Käsikirjan keskeisiä asioita ovat seuraavat:

- miten ymmärtää CPTED:ä ja sen keskeisiä periaatteita;
- miten analysoida rakennettua ympäristöä yhteydessä rikollisuuteen, yleiseen järjestykseen, liikenneturvallisuuteen ja rikollisuuden pelkoon;
- miten ymmärtää suunnitteluprosessia ja siihen liittyviä asiakirjoja
- miten poliisit voivat puuttua suunnitteluprosessiin ja tehdä ehdotuksia

Käsikirja on universaali kaikille projektin kumppanimaille (EE, FIN, LV, LT).

Käsikirjan tekijät: Andres Levald (Viro), Martina Proosa (Viro), Jelizaveta Jekaterina Sibul (Viro), Toomas Paaver (Viro), Panu Lehtovuori (Suomi) and Paul van Soomeren (Alankomaat). Käsikirjan koordinaattori on Merli Klein (Viro) ja projektipäällikkö on Tarmo Viikmaa (Viro).

Tarmo Viikmaa (Viro)

Hankkeen projektipäällikkö. Työskentelee tällä hetkellä kansainvälisessä poliisin ja rajavartiolaitoksen yhteistyöelimessä. Poliisin palveluksessa vuodesta 1992. Yhteiskuntatieteiden maisteri (julkishallinto).

Toomas Paaver (Viro)

Virolainen arkkitehti, työskentelee omissa yrityksissään Linnalahendused OÜ ja Paik Arhitektid OÜ. Viron taideakatemian jatko-opiskelija. On työskennellyt Kuressaaren kunnassa kaupunginarkkitehtinä ja sisäasiainministeriössä aluesuunnitteluosaston neuvonantajana.

Andres Levald (Viro)

Virolainen arkkitehti, aluesuunnittelija ja maisema-arkkitehti. Tällä hetkellä hän työskentelee valtiovarainministeriössä aluesuunnitteluosastolla ja hallinnoi maakuntakaavoitusta. Luennoi osallistavasta suunnittelusta, kaupunki-infrastruktuureista Viron taideakatemiassa, aluesuunnittelun teoriaa Tallinnan teknillisessä yliopistossa ja myös CPTED:n periaatteita turvallisuusakatemiassa. Viron arkkitehtiliiton valtuuskunnan johtaja Euroopan arkkitehtineuvostossa.

Martina Proosa (Viro)

Virolainen asianajaja, joka työskentelee Glikman, Alvin & Partners Solicitorsissa ja on erikoistunut rakennus- ja kaavoituslakiin.

Panu Lehtovuori (Suomi)

Suunnitteluteorian professori Tampereen teknillisessä yliopistossa, arkkitehtuurin laitoksella. Ennen nykyistä asemaansa hän oli kaupunkisuunnittelun professori Viron taideakatemiassa Tallinnassa. Lehtovuoren tutkimus keskittyy julkisen kaupunkitilan ja uuden kaupunkisuunnittelun lähestymistapojen nykyisiin muotoihin.

Paul van Soomeren (Alankomaat)

Paul on DSP-groepin toimitusjohtaja ja yksi perustajista, ja työskentelee liikkeenjohdon konsulttina ja politiikan tutkijana. Hän on kansainvälisen CPTED-liiton (ympäristön suunnittelun keinoin tapahtuva rikollisuuden ehkäisy) ja Euroopan ja Alankomaiden Designing Out Crime -yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja (katso www.e-doca.eu). Hän on myös osa EU COST:n (mikä tarkoittaa tiede- ja teknologiayhteistyötä) hallintokomiteaa, TU 1203 (http://costtu1203.eu). Hän matkustaa ympäri maailmaa luennoimassa ja tekee konsultointityötä näistä aiheista.

Jelizaveta Jekaterina Sibul (Viro)

Viron maisema-arkkitehti. Jelizaveta suoritti maisema-arkkitehtuuriopintonsa vuonna 2005 maatalousyliopistossa ja on työskennellyt siitä lähtien Tallinnan kaupungin hallinnossa ensin Lasnamäen alueella ja myöhemmin kaupunkisuunnitteluosastolla kaupungin maisema-arkkitehtina. Hän on myös työskennellyt YK:lle käynnistäen ensimmäisen UNITAR CIFAL Tallinn -keskuksen. Vuosina 2012 - 2013 Jelizaveta työskenteli aluesuunnitteluosaston neuvonantajana sisäasiainministeriössä. Tällä hetkellä Jelizaveta toimii freelancerina.

Merli Klein (Viro)

CPTED-käsikirjan koordinaattori. Hän työskentelee poliisin ja rajavartiolaitoksen analyysiyksikössä analyytikkona ja opettaa myös CPTED:n periaatteita Viron turvallisuusakatemiassa.

TEKIJÄT

SISÄLTÖ

1. CPTED:N YLEISET PERIAATTEET **3**

TAPAUSTUTKIMUS 1. BIJLMERMEER **13**

2. MITEN TUTKIA RAKENNETTUA YMPÄRISTÖÄ **14**

TAPAUSTUTKIMUS 2. MUOTIALAN ALUE **19**

3. MAISEMANSUUNNITTELUN ASPEKTIT RIKOSTEN TORJUNNASSA **21**

TAPAUSTUTKIMUS 3. RIIAN KAUPUNKI **25**

4. YLEISKATSAUS ALUESUUNNITTELUUN **29**

5. MITEN OSALLISTUA KAAVOITUSPROSESSIIN JA TEHDÄ TURVALLISUUTEEN LIITTYVIÄ EHDOTUKSIA **30**

TAPAUSTUTKIMUS 4. TALLINNA-RANNAMÕISA- KLOOGARANNA (VIRO) **39**

6. MITEN LUKEA KAAVOITUSASIAKIRJOJA **44**

LIITE 1. LOPULLINEN CPTED YHTEENVETOMALLI **52**

LIITE 2. YLEISKATSAUS ALUESUUNNITTELUUN **54**

LIITE 3. SUUNNITTELUTASOT PROJEKTIN KUMPPANUUSMAISSA **63**

LIITE 4. ONGELMA X STRATEGIA/ARVIOINTI MATRIISIT KAHDEKSALLE YMPÄRISTÖTYYPILLE (ANDRES LEVALD) **64**

MÄÄRITELMÄT **74**

AVAINSANAT **76**

Merkintä 1 C Ray Jeffery (1971), 'Crime Prevention through Environmental Design'. Beverly Hills: Sage Publications.
Merkintä 2 Newman, O (1972), 'Defensible space: Crime prevention through urban design', New York: Macmillan.
Merkintä 3 Newman, O (1980), 'Community of Interest', New York: Doubleday.
Merkintä 4 Jacobs, J (1961), 'Death and life of great American cities', New York, NY: Vintage Books.
Merkintä 5 van Soomeren, P, de Kleuver, J ja van de Klundert, W (2014). High-rise in trouble. The Bijlmermeer in Amsterdam. COST Action TU1203: Crime Prevention through Urban Design & Planning: http://costtu1203.eu.
Merkintä 6 Cleveland, J and Saville, G (1998), '2nd Generation CPTED: An antidote to the social Y2K virus of urban design'. Esitelmä 3. kansainvälisessä CPTED-konferenssissa, Washington, DC.
Merkintä 7 Clarke, R V (toim.) (1997). Situational Crime Prevention (Successful Case Studies), 2. trükk. New York: Harrows and Heston Publishers.

1. CPTED:N YLEISET PERIAATTEET

PAUL VAN SOOMEREN

1.1 CPTED:n tausta ja kasvu

1.1.1 Tausta

CPTED - Ympäristön suunnittelun keinoin tapahtuva rikollisuuden ehkäisy; Yhdysvalloissa tämä lausutaan Set-Ted. Ensimmäistä kertaa sen mainitsi **C Ray Jeffery** kirjassaan 1971.1 Jeffery väitti, että rikosten torjunnassa pitäisi keskittyä enemmän tekijöihin, jotka liittyvät rikollisuuden biologiaan (aivot) ja vähentää ympäristön mahdollisuuksia rikollisuuteen:

"Rikollisuutta voidaan hallita kaupunkisuunnittelulla, jossa turvallisuus on otettu huomioon katujen, rakennuksien ja puistojen suunnittelussa. Kaupunkimme ovat vaarallisia, koska ne tarjoavat mahdollisuuksia rikosten toteuttamiseen. Kaupungit voidaan suunnitella myös siten, että lisätään ihmisten intiimiä suhdetta luontoon." (Jeffery, 1971/224).

Jeffery oli monitieteisen ja ennakoivan lähestymistavan, jossa yksilöllinen luontosuhde on erittäin tärkeä, vahva puolestapuhuja. Uusi sekoitus biologiaa, neurotieteitä, kaupunkisuunnittelua, ympäristönsuunnittelua ja kriminologiaa:

"Onnistuneen rikollisuuden valvontamallin on käsiteltävä käyttäytymistä ennen rikoksen tapahtumista, on käsiteltävä suoraan rikollisen käyttäytymistä ja on käsiteltävä ympäristön suunnittelua, eikä niinkään yksittäistä rikollista. Ympäristön valvonta rikostenhallintaa varten voi tapahtua kaupunkisuunnittelun, tieteen ja teknologian sekä käyttäytymisterapian kautta." (Jeffery, 1971/278).

Vain vuotta myöhemmin yhdysvaltalainen arkkitehti ja suunnittelija **Oscar Newman** julkaisi kirjan nimeltä "Defensible Space" (1972).[2] Newman väitti, että rakennusten ja lähiöiden fyysinen suunnittelu voi joko lisätä tai vähentää asukkaiden hallinnan tunnetta ympäristöstä, jossa he elävät. Toisessa, vähemmän tunnetussa kirjassaan Newman keskitti huomionsa fyysisestä sosiaaliseen ympäristöön.[3] Molemmissa kirjoissaan Newman käytti tunnetun journalistin ja "modernin kaupunkisuunnittelun" armottoman arvostelijan Jane Jabobsin ideoita.[4] Jabobs taisteli CIAMin/Le Corbusierin ideoita vastaan niiden keskittyessä liikaa kerrostaloalueisiin puistoalueiden välissä, erotellen asumistoiminnot alueella ja saastuttavat ja epäterveelliset liiketoiminnan ja liikennefunktion toisistaan.[5]

Oscar Newman erotti toisistaan:

- julkisen tilan; tiet, aukiot ja puistot kaupungissa
- puolijulkisen tilan; eteinen tai etupiha, joka on avoin yleisölle
- puoliyksityisen; kerrostalojen sisäkäytävät tai yhteiset puutarhat suljetun korttelin sisällä.
- yksityisen tilan; asunto, yksityinen puutarha

Newman väitti, että pitäisi aina tietää, kuka omistaa ja/tai valvoo tilaa. Näin tilasta tulee 'puolustettava tila'. Useimmiten tätä ei voida saavuttaa "kovilla" turvatoimilla (kohteen varmistaminen lukoilla, pulteilla, aidoilla ja piikkilangalla) tai enemmillä poliiseilla, mutta sen sijaan hienovaraisilla keinoilla kuten värin ja koostumuksen muutoksilla, symbolisilla porteilla, matalilla pensasaidoilla, kivin merkityillä rajauksilla, jne.

Newmanin ideat eivät siksi keskity vain fyysisiin aspekteihin (betoni, tiili ja laasti) vaan myös sosiaalisiin ja käyttäytymiseen liittyviin aspekteihin. Tätä sosiaalista reittiä tutkittiin tarkemmin ja käsiteltiin tutkimuksessa, jonka esittelivät **Gregory Saville ja Jerry Cleveland** kansainvälisen CPTED-seuran (www.cpted.net) vuosittaisessa konferenssissa Washingtonissa vuonna 1998: '2. sukupolven CPTED'.[6] Saville ja Cleveland käyttivät perustana kehitysvaiheen kokemuksia Alankomaiden "poliisin luokittelema turvallinen asuminen" -ohjelmasta.

Näitä varhaisia CPTED-julkaisuja seuraavina vuosina useat kirjoittajat ovat käyttäneet ja laajentaneet CPTED:n konseptia. Isossa-Britanniassa **Ronald Clarke** (sittemmin Ison-Britannian sisäministeriössä) julkaisi tutkimuksen "tapauskohtainen rikosten torjunta"[7], jonka hän määritteli pyrkimykseksi: *'yhdistää tilaisuuden minimoivat toimintatavat, jotka (1) kohdistuvat omalaatuisiin harvinaistyyppisiin rikoksiin, (2) kytkeä välittömän ympäristön hallinto, suunnittelu tai*

muuttaminen yhteen niin systemaattiseksi ja pysyväksi tavaksi kuin mahdollista, (3) tekevät rikollisuudesta vaikeampaa ja riskialttiimpaa tai vähemmän palkitsevaa ja anteeksiannettavampaa kuin rikollisten keskuudessa asiasta ajatellaan." (Clarke, 1997/4).

Isossa-Britanniassa on kehitetty samankaltaisia toimintatapoja, jotka tunnetaan nimellä 'Designing Out Crime'[8] (DOC), 'Design Against Crimea' (DAC; http://www.designagainstcrime.com/), ja poliisin ohjelma nimeltään 'Secured By Design' (SBD). Tämän lähestymistavan on kehittänyt Ison-Britannian poliisi, joka myöntää turvallisuusmerkin hyviin, turvallisesti rakennettuihin rakennuksiin ja asuinympäristöihin (katso www.securedbydesign.com saadaksesi lisätietoja). Alankomaiden poliisi käytti tätä Ison-Britannian ohjelmaa kehittääkseen omaa "Poliisin luokittelema turvallinen asuminen" -järjestelmää www.politiekeurmerk.nl; katso myös Armando Jongejanin ja Tobias Woldendorpin paperi osoitteesta www.e-doca.eu).[9]

Yhdysvalloissa ympäristöllinen rikoksenehkäisy menestyi keskittymällä rikollisten maantieteellisiin hakutapoihin. Katso Paul ja Patricia Brantinghamin tekemä tutkimus sekä uudempi Chaineyn ja Ratcliffen (rikollisuuden kartoitus ja tapahtumapaikka-analyysit).[10] Vuodelta 1987 olevassa paperissa11 Paul van Soomeren esittää yhteenvedon näistä tavoista yhdessä mallissa (seuraavalla sivulla malli on kopioitu EU COST-ohjelman julkaisusta 'A review of CEN 14383'; lisätietoja osoitteesta http://costtu1203.eu. Lisätietoja eri kouluista, katso liite 1.

1.1.2 Kasvu

Vuodesta 1990 alkaen painopiste ei ollut niin paljon ideoissa ja teorioissa, vaan enemmän käytännön CPTED:ssa. Yhdysvalloissa **Timothy Crowen** kirja 'Crime Prevention through 'Environmental Design' (1991) oli käytännön läpimurto. Tim Crowe - entinen poliisi ja CPTED-kouluttaja Louisvillessa, Kentuckyssa - määrittelee CPTED:n seuraavasti:

'... rakennetun ympäristön kunnollinen suunnittelu ja tehokas käyttö voivat johtaa rikollisuuden pelon ja rikollisuuden esiintymisen vähenemiseen ja parantaa elämänlaatua.' (Crowe, 1991/1 and Crowe, 2013/280).[12]

CPTED ja Eurooppa (EU ja CEN):

Vuonna 2001 Euroopan unionin oikeus- ja sisäasioiden neuvosto (kokouksessa 15.03.2001) pääsi poliittiseen yhteisymmärrykseen EU:n asiantuntijakonferenssin 'Kohti tietoon perustuvaa strategiaa rikosten ehkäisemisessä' päätöslauselmasta (Sundsvall, Ruotsi, 2001):

'"Ympäristön suunnittelun keinoin tapahtuva rikollisuuden ehkäisy" tai "Designing Out Crime" (CPTED/DOC) on osoittautunut hyödylliseksi, tehokkaaksi, erittäin konkreettiseksi ja toteuttamiskelpoiseksi strategiaksi rikosten ja turvattomuuden tunteen torjunnassa, integroitu monitieteiseen lähestymistapaan."

Tämä EU-konferenssi korosti myös: *'... että rikollisuuden pelkoa itsessään pitäisi käsitellä yhteiskunnallisena ongelmana'.*

Kymmenen vuotta myöhemmin Euroopan unionin neuvosto (Bryssel, 24. maaliskuuta 2011, 8094/11) myönsi, että:

'"ympäristön suunnittelun keinoin tapahtuva rikollisuuden ehkäisy" (CPTED) edustaa proaktiivista rikoksentorjunta-ajattelua, joka perustuu teoriaan, jonka mukaan rakennetun ympäristön oikeanlaatuinen suunnittelu ja tehokas käyttö voivat johtaa rikollisuuden ja rikosten pelon vähenemiseen sekä yhteisön elämänlaadun kohentumiseen. Sillä pyritään vähentämään rikosten toteuttamismahdollisuutta tietyssä ympäristössä tai jopa poistamaan tämä mahdollisuus kokonaan, ja edistämään tilan oikeutettujen käyttäjien myönteistä vuorovaikutusta;'

EU:n neuvosto ottaa huomioon, että:

- *vastuu rikollisuuden ja rikosten pelon vähentämisestä olisi jaettava poliisin, paikallisviranomaisten, paikallisten yritysten, vapaaehtoissektorin ja paikallisyhteisön välillä;*
- *CPTED-periaatteita koskevaa koulutusta ja tiedotusta olisi annettava kaikille kaupunkisuunnitteluprosessiin osallistuville sen varmistamiseksi, että kaikki asianosaiset ovat tietoisia rikollisuuden ehkäisemistä ja yhteisön sisäisen turvattomuuden tunteen vähentämistä koskevasta roolistaan ja vastuustaan;*

Lyhyesti: rikosten torjunta on yhteinen vastuu ja CPTED-koulutus on välttämätöntä.

Järjestelmät, merkit, standardit ja suunniteltu rikollisuuden torjunta (CIA) Euroopassa:

Ison-Britannian poliisin järjestelmä 'Secured by Design' on jo mainittu, ja tähän brittiläiseen järjestelmään pohjautuen Alankomaat aloittivat kokeilun omalla 'Poliisin luokittelema turvallinen asuminen' -järjestelmällään vuonna 1993/1994, sen siirtyessä valtakunnalliseen käyttöön vuonna 1996. Kuten Isossa-Britanniassa, myös Alankomaissa järjestelmä oli - ja on edelleen - suuri menestys. Asuntojen murtoyrityksen kohteeksi joutumisen riski laski huomattavasti (95 % uusissa kiinteistöissä ja 80 % olemassa olevissa lähiöissä).

'Sekä Ison-Britannian että Alankomaiden mallit pyrkivät asiakkaan stimuloimiseen ja tukemiseen (yksityisestä sijoittajasta ja omistajasta aina asuntoyhtiöön saakka). On tärkeää, että asiakas vaatii arkkitehtien ja kaupunkisuunnittelijoiden sisällyttämään asuinalueen suunnitelmaan niin paljon turvallisuusasioita kuin mahdollista.' (Jongejan ja Woldendorp, 2013/32).

1990-luvulla sekä Ranskassa että Alankomaissa alettiin kehittää hieman yleisempiä menetelmiä mahdollisten rikollisuuden riskien ja turvattomuuden tunteiden arvioimiseksi uusissa rakennushankkeissa, kuten myös olemassa olevilla alueilla ja lähiöissä: tämä nimettiin "Rikollisuuden vaikutusten arvioinniksi" (CIA).

Ranskassa tällaista CIA:ta kutsutaan nimellä 'l'Etude Securite et Surete Publique' (ESSP).[13]

Alankomaissa siitä käytetään nimeä 'Turvallisuusvaikutusten arviointi' (tai SER - lisätietoja löytyy osoitteesta www.hetccv.nl; versio huhtikuu 2009). Ennen konkreettista rakentamista kartoitetaan mahdolliset riskit ja ehdotetaan soveltuvia turvatoimenpiteitä.

Toisin kuin Ranskassa, Alankomaissa CIA:n käyttö ei ole pakollista, vaikka paikallishallinto voi pyytää kehittäjiä toteuttamaan 'Turvallisuusvaikutusten arvioinnin' ennen rakennusluvan myöntämistä. CIA:n idea on myös lähes pakottavana sisällytetty suunnittelujärjestelmään **Manchesterissa** Isossa-Britanniassa. Tässä kaupungissa paikallishallinto edellyttää, että isoihin kehityssuunnitelmiin on liitetty "Rikollisuusvaikutusten arviointi" (CIS). Tämä asiakirja muistuttaa yllä mainittuja Alankomaiden ja Ranskan asiakirjoja. CIS sisältää rikostilastojen analyysin, raportin kenttätutkimuksista ja paikallisen poliisin tietoja mahdollisista rikollisuusriskin alueista. Asiakirja sisältää myös - kuten Alankomaiden ja Ranskan asiakirjat - suosituksia mahdollisten mainittujen riskien lieventämiseen.

Kaikki nämä eurooppalaiset lähestymistavat, jotka on kehitetty vuosina 1990 - 2010 muistuttavat enemmän tai vähemmän kantaa, jonka on ottanut CEN, **Euroopan standardointikomitea**, yhdistys, joka kokoaa yhteen yhteensä 33 Euroopan maan kansalliset standardointielimet.

Vuonna 1995 alettiin tehdä eurooppalaista standardia 'Kaupunkisuunnittelun keinoin tapahtuva rikollisuuden ehkäisy' (CP-UDP).[14] Tämä standardi, joka julkaistiin vuonna 2007, on yleisin ja tärkein sateenvarjostandardi, joka yhdistää kysymykset:

- Sisältö (mitä meidän pitäisi tehdä kontekstissa X?)
- Prosessi (kenen pitäisi tehdä ja miten?)

Viro liittyi tähän standardityöhön hyvin varhaisessa vaiheessa (Veiko Jurisson) ja saatavilla oli jopa virolainen käännös, joka perustui ensimmäiseen luonnokseen ennen kuin lopullinen eurooppalainen teksti oli valmis (EVS 809-1:2002). Katso yleiskatsaus historiasta, sisällöstä ja seuraa tätä standardia EU COST toimintajulkaisussa 'Review of CEN 14383'; katso http://costtu1203.eu.

Merkintä 8 Clarke, R V & Mayhew, P (toim.) (1980). Designing out crime. London: Her Majesty's Stationary Office.
Merkintä 9 Jongejan, A ja Woldendorp, T (2013). A successful CPTED approach: The Dutch „Police Label Secure Housing" skeem,, avaldatud teoses BUILT ENVIRONMENT vol 39 nr 1. Sivut 31–48.
Merkintä 10 Chainey, S and Ratcliffe J (2005), 'GIS and Crime Mapping', Hoboken: Wiley.
Merkintä 11 van Soomeren, P (1987). Safe and Secure Cities, töö esitatud üldise sissejuhatusena konverentsil Conference on the reduction of urban insecurity. Barcelona (Hispaania), marraskuu 1987.
Merkintä 12 Crowe, T D (1991). Crime prevention through environmental design. Woburn, MA: Butterworth-Heinemann. Huom: uusi 2013 versio on paremmin ajan tasalla: Crowe, T D ja Fennely, L J (2013). Crime prevention through environmental design, 3. trükk, Butterworth-Heinemann (Elsevier).
Merkintä 13 Lisätietoja löytyy osoitteesta: http://costtu1203.eu/publications-on-urban-safetv-in-french/ .
Merkintä 14 Lisää tietoa tästä standardista - 'The only Crime prevention Standard in Europe since the Roman Empire' - on saatavilla Grönlund, B & Korthals Altes, H J & van Soomeren, P and Stummvoll, G (2014), 'Review of Cen 14383; The death and life of great European standards and manuals - Development and implementation of the CEN 14383 standards', COST Action TU1203: 'Working Group 2, Crime Prevention through Urban Design & Planning'. Lisätietoja osoitteesta http://costtu1203.eu.

Toteutuskäsikirja otsikolla ‘Safepolis’ (2008), luotiin myöhemmin helpottamaan työtä. Sekä standardi että käsikirja osoittautuivat hyväksi pohjaksi paikallishallinnolle, politiikoille, asukasryhmille ja elinkeinoelämän järjestöille, jotka haluaisivat elää ja työskennellä kuten Euroopan kaupunkisuunnittelun peruskirjassa todetaan, “turvallisessa kaupungissa vapaana, mahdollisimman kaukana rikollisuudesta, ilkivallasta ja aggressiivisuudesta’. Tästä hetkestä lähtien he voisivat yksinkertaisesti sanoa: *‘Kyllä, tiedän, että turvallisuus, rikollisuus ja rikoksentorjunta ovat erittäin vaikeita käsitteitä. Mutta kun suunnittelijana, arkkitehtina, poliisina, asukkaana tai opettajana pidät CEN/TR 14383-2 ohjenuorana, se tekee kaupungista paljon turvallisemman!’.*

1.2 CPTED: määritelmä ja käsitteet

Paul Ekblomin(2011) ja Victoria Gibsonin (2013) mukaan, ja kuten olemme yllä nähneet, CPTEDin konseptin juuret ovat hyvin monijakoiset ja erilaiset. Lisäksi prosessiin on sisällytettävä hyvin erilaisia sidosryhmiä, jotta prosessi saadaan toimimaan erityisesti kansallisella ja paikallisympäristön tasolla. Noin kahden sadan CPTED-kirjan ja asiakirjan meta-analyysin perusteella **Victoria Gibson ja Derek Johnson** (Security Journal, Toukokuu 2013/16) korostavat yhteisen kielen tärkeyttä - kokonaisvaltaista toimintakehystä. Siksi me keskitymme nyt ‘ympäristön suunnittelun keinoin tapahtuva rikollisuuden ehkäisyn’ toimivaan määrittelyyn.

1.2.1 Määritelmä ja käsitteet

Ensimmäiseksi palaamme termiin CPTED:

- **Rikollisuus**: katso yllä oleva Ronald Clarken lainaus - tämä sisältää ‘rikollisuuden erityisiä muotoja’ sekä rikollisuuden pelon ja turvattomuuden tunteen. Rikollisuuden erityiset muodot ovat yleensä luonteeltaan opportunistisia. Rikollisuus kuten myös ei-hyväksyttävä tai epäsosiaalinen käyttäytyminen, mukaan lukien murrot, varkaudet, ilkivalta, katuväkivalta (ei perheväkivalta), graffitit, roskaaminen, jne. On tärkeää ymmärtää, että tämä luettelo voidaan tehdä ehdottomaksi vain tietyssä ympäristössä: naapurustossa X tai julkisella aukiolla Y tai kaduilla Z1-Z5

- **Ehkäisy**: tämä konsepti korostaa sitä, että toimit ennen kuin ongelma syntyy. Ehkäisyä reaktion sijaan. Vaikka tämä saattaa olla melko uusi lähestymistapa poliisille ja oikeusviranomaisille, se on implementoitu lääketieteeseen (hyvä terveystaktiikka alkaa hyvästä viemäriverkostosta ja hyvästä vedenjakelusta), liikenteen suunnittelussa (suurin osa onnettomuuksista on estettävissä paremmalla tiesuunnittelulla ja teknisesti paremmin varustetuilla autoilla) ja tehdyillä toimilla tulipalojen ehkäisemistä varten. Ongelmana on, että ennaltaehkäisy on suunnattu johonkin, jota ei ole vielä tapahtunut. Siksi lähestymistavan on oltava tieteellisempi ja perustuttava perusteellisiin analyyseihin; kyse on todennäköisyyksistä ja mahdollisuuksista

- **Keinoin**: tapa, jolla rikollisuuden ehkäisy implementoidaan ja suoritetaan; vaikka tämä saattaa kuulostaa yksinkertaiselta, se on keskeinen osa tehtävää työtä: monitieteellinen prosessi, jossa useilla sidosryhmillä, kuten poliisilla, on oma osuutensa. Prosessi, jossa perusteellinen analyysi on tärkeä (mikä on - tai saattaa olla tai mistä saattaa tulla - ongelma, missä se tapahtuu ja kuka on osallisena), mutta myös vaikea monia yhteistyötahoja vaativa tapa löytää ja toteuttaa hyvä, toteuttamiskelpoinen ratkaisu tiettyyn rikollisuuden ongelmaan

- **Ympäristö**: ympäristö on välttämätön nostettaessa tai laskettaessa rikollisuutta [sen mahdollisuuksia]. Tämä ei kuitenkaan tarkoita vain fyysistä ympäristöä vaan myös sosiaalista ympäristöä, joka käsittää myös jokaisen yksilön. Tässä henkilö - ruumis, aivot, kulttuuri, käytös - on kirjaimellisesti elintärkeä. Ympäristö on siis elämän sosiofyysinen avaruusaikajatkumo.

- **Suunnittelu**: tämä termi on oikeastaan liian pieni; kyse on kaupungin, lähiön tai rakennuksen suunnittelusta, tai kiinteistön hallinnoinnista ja ylläpidosta kaikkine fyysisine ominaisuuksineen (tiilet, laasti, betoni ja muoto) sekä ihmisistä, jotka elävät, asuvat ja oleskelevat siellä. Joten kyse on myös sosiaalisesta manipuloinnista. Kyseessä eivät kuitenkaan ole vain arkkitehdit, kaupunkisuunnittelijat, suunnittelijat ja insinöörit sekä huoltohenkilöt, vaan myös ‘sosiaali-insinöörit’: opettajat, sosiaalityöntekijät, palvelut, asukkaat, poliitikot ja paikallishallinto sekä tietysti poliisi.

Siksi määritelmämme CPTED:sta olisi seuraava:

CPTED on lähestymistapa ehkäistä rikollisuutta sekä ei-hyväksyttävää tai epäsosiaalista käyttäytymistä ja rikollisuuden pelkoa tai turvattomuuden tunteita (ja/tai minimoida aineelliset ja aineettomat vahingot, joita on tehty), **monen toimijan yhteisellä prosessilla jolla suunnitellaan ja ylläpidetään tiettyä fyysistä ympäristöä tai aluetta** (oli kyseessä sitten kaupunki, kylä, naapurusto tai joukko rakennuksia), mukaan lukien sosiaalinen ympäristö kaikkine henkilöineen, jotka ovat osa tätä ympäristöä tai aluetta.

Merkintä 15 Cozens, P M, Saville, G, and Hillier, D (2005), ‘Crime prevention through environmental design (CPTED)’ arvostelu ja moderni bibliografia. Property Management, Volume 23, Nro 5, sivut 328-356. Bingley (UK): Emerald Group Publishing Limited.

Periaatteet

CPTED:n lähestymistapa käyttää useita periaatteita. Kirjallisuudesta löytyy useita hieman toisistaan poikkeavia periaatteita. Jane Jacobs käytti käsitteitä kuten sosiaalinen pääoma, näkyvyys ja alueellisuus. Oscar Newman erotti viisi periaatetta, jotka tekivät tilasta suojelevan: alueellisuus, luonnollinen valvontamahdollisuus, imago, miljöö ja turvalliset lähialueet. Tom Crowe (1991/30)) mainitsee kolme päällekkäistä teoriaa: luonnollinen kulunvalvonta, luonnollinen valvonta, mahdollisuus ja maan vahvistaminen. Cozens, Saville and Hillier (2005),[15] mainitsevat kuusi periaatetta:

1. alueellisuus
2. valvonta (sekä virallinen että epävirallinen)
3. kulunvalvonta
4. imago ja/tai kunnossapito
5. toimintaohjelman tuki
6. kohteen turvaaminen

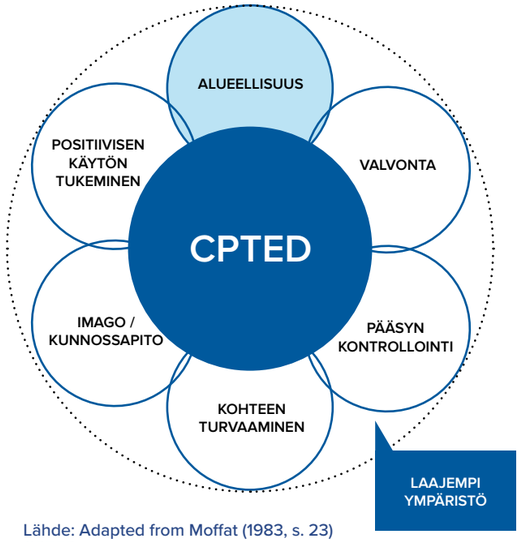

Lähde: Adapted from Moffat (1983, s. 23) CPTED model

Tarkastelemme näitä kuutta CPTED-periaatetta:

1. Alueellisuus:

Tässä on kyse omistajuudesta tai omistajuuden tunteesta, jolla yksilöt ja ihmisryhmät määrittelevät tilaa kuin omaansa: *‘tämä on minun/meidän piha! Häivy!’*. Siksi on ilmeistä motivaatiota hallita ja suojata erityistä tilaa, joka oikeasti omistetaan ja/tai jonka uskotaan olevan oma. Opasteet, värit, rajaaminen, portit... nämä kaikki ovat keinoja alueellisuuden kehittämiseen. Näillä keinoilla *‘fyysisellä suunnittelulla voidaan luoda tai laajentaa vaikutusaluetta siten, että käyttäjät kehittävät omistusoikeuden tunteen - tunteen alueellisesta vaikutusvallasta - ja mahdolliset rikoksentekijät havaitsevat alueellisen vaikutuksen.’* (Crowe, 1991/31).

2. Valvonta:

On erotettava toisistaan asukkaiden luonnollinen valvonta, poliisin tai yksityisen turvallisuushenkilöstön muodollinen valvonta sekä puolimuodollinen valvonta, joka on osa postimiehen, taloudenhoitajan, conciergen, virkamiehen jne. normaalia rutiinia. Valvonta pitää sisällään myös teknisen valvonnan laitteilla, kuten kamerat/CCTV, lennokit, matkapuhelimet tai Google-lasit. Valvonta edellyttää näkyvyyttä: valot ja näkölinjat mahdollistavat kunnon näkyvyyden alueella. Mutta ennen kuin valvonta voi olla tehokasta, tarvitaan enemmän kuin vain näkyvyyttä ja silmät kadulla. Silmien on oltava kykenevät ja motivoituneet näkemään jotain. Lisäksi silmien on ymmärrettävä, mitä tapahtuu (‘*onko se, mitä näen tapahtuvan tuolla, oikein vai väärin?*’) ja sen jälkeen on oltava merkki reagoinnista jatkotoimeen: pitäisikö huutaa, varoittaa muita, soittaa poliisille tai vartiointiyritykselle. Siksi näkyvyydestä tehokkaaseen valvontaan on useita vaiheita, jotka on toteutettava.

3. Pääsyn kontrollointi:

Yleinen ajatus kulunvalvonnassa on äärimmäisen yksinkertainen: rikoksentekijän ei pitäisi uskaltaa - ja/tai ei ole mahdollista - päästä alueelle, rakennukseen tai tilaan.

4. Kohteen turvaaminen:

Fyysinen turvallisuus ja suunnittelu tavoitteena tehdä rakennukseen tai tilaan pääsy tai kohteen tuhoaminen entistä vaikeammaksi. Tämä on perinteisin vastaus rikollisuuteen: tehdään siitä fyysisesti vaikeaa rikoksentekijälle käyttämällä lukkoja, pultteja, salpoja, ovia tai portteja: eli keskiaikaisen linnoituksen lähestymistapa. Tämä periaate on sisällytetty kulunvalvonnan periaatteeseen.

5. Imago ja kunnossapito:

Näyttääkö alue tai tila mukavalta ja siistiltä? Onko se houkutteleva paikka? Hallinta ja kunnossapito ovat täällä elintärkeitä. Periaate on pitää alue puhtaana roskista, graffiteista, ilkivallasta ja vaurioilta. Alue ei saisi näyttää ränsistyneeltä tai siltä, ettei siitä huolehdita. Tämä laukaisee enemmän rikollisuutta ja myös rikollisuutta muissa muodoissa sekä turvattomuuden tunnetta. Tätä kutsutaan 'rikotun ikkunan teoriaksi'.[16] Käytännön behavioristinen koe Alankomaissa tukee voimakkaasti tätä rikotun ikkunan teoriaa.[17]

6. Positiivisen käytön tukeminen:

Tämä periaate koskee sellaisen ympäristön luomista, joka lisää todennäköisyyttä, että lailliset käyttäjät alkavat käyttää aluetta. Tällainen 'parempi yhdistelmä käyttäjiä' on myös tärkeää alueille ihmisten ohjauksessa: sekoittunut ihmismassa (vanhoja tai nuoria, miehiä tai naisia) on usein rennompi ja vähemmän vaarallinen kuin ryhmä, joka koostuu yksinomaan nuorista miehistä.

1.3 Monen osallistujan prosessi

Luultavasti vielä tärkeämpää kuin "mitä tehdä" on kysymys "miten se tehdään" ja miten keksiä parhaat ratkaisut tietynlaisen rikollisuuden ongelmiin tietyllä alueella ja kuinka käynnistää ja toteuttaa näitä ratkaisuja. Tämä riippuu tietysti enimmäkseen siitä, 'miten asiat yleensä hoidetaan maassa/kaupungissa/lähiössä/rakennussuunnitelmassa'. Eurooppalainen standardi CEN/TR 14383-2:2007 ehdottaa sekä hallintorakennetta että hallintoprosessia.

Hallintorakenteessa on ensinnäkin oltava 'vastuullinen elin', joka määritellään *'luvan myöntäväksi viranomaiseksi uusien ja/tai olemassa olevien ympäristöjen kehittämisessä'*, (CEN, 2007/22). Useimmissa tapauksissa nämä on paikallis- tai alueviranomaiset. Heidän on otettava johtoasema prosessissa ja heidän on valmisteltava 'alustavat kysymykset' 'minne?', 'mitä?' ja 'kuka?' luodakseen pohjan rikollisuuden ehkäisemisen projektille. Poliisi voi olla suureksi avuksi paikallishallinnolle, koska poliisit ovat todellisia 'rikollisuuden asiantuntijoita'. Poliisin avulla on tehtävä seuraavat toimenpiteet:

- sijainnin määrittäminen ('missä')
- (mahdollisen) turvattomuuden ongelmien havaitseminen ('mitä')
- keskeisten sidosryhmien ('kuka') valinta, ja suunnitteluprosessi voi alkaa.

Paikallis- tai alueviranomaiset (joista yksi on vastaava elin) aloittavat prosessin julkaisemalla 'tehtäväilmoituksen', jossa määritellään tehtävän päätavoitteet, joihin pyritään ja jotka ovat mitattavissa, työryhmän kokoonpano, suunnittelun vaiheet ja implementointi, joka vaatii auditointeja suoritettavaksi.

Merkintä 16 Wilson, James Q & Kelling, George L (Mar 1982). Broken Windows: The police and neighbourhood safety. The Atlantic, haettu 2007-09-03 (Broken windows (PDF), Manhattan Institute).
Merkintä 17 Keizer, K, Lindenberg, S & Steg, L (2008). The Spreading of Disorder. Science, 12. joulukuuta 2008: 1681–1685.
Merkintä 18 Felson M (1998, 2002). Crime and Everyday Life (2. ja 3. painos)., Thousand Oaks, Sage Publications.
Merkintä 19 'Vartijan' konsepti ei viittaa vain poliisiin tai vartijaan, vaan kaikkiin henkilöihin, joiden läsnäolo tai läheisyys lannistaa rikollisuutta. Itse asiassa rikoksentorjunnan painopiste on enemmän epävirallisten vartijoiden kuin virallisten läsnäolossa.
Merkintä 20 'Rikosuhritukimusta voidaan pitää kriminologian pikkusiskona. Sen tutkimuskohde on uhrien asema yhteiskunnassa. Hyödyntämällä lain, psykologian, kriminologian ja muiden yhteiskuntatieteiden oivalluksia, rikosuhritutkijat tutkivat rikoksen, onnettomuuden tai luonnononnettomuuden uhriksi joutumisen seurauksia tavoitteenaan auttaa ihmisiä palaamaan normaaliin elämään. Lainattu: The Master Victimology and Criminal Justice at Tilburg University (https://www.tilburguniversity.edu).
Merkintä 21 Home Office (1997). Police Architectural Liaison Manual of Guidance. Crime Reduction College, York.

Erityinen monialainen 'työryhmä', jolla on kaikki tarvittavat taidot, toteuttaa 'tehtäväilmoituksen'. Poliisilla on tärkeä rooli tässä työryhmässä.

CEN-standardi tarjoaa työryhmälle kaksi operatiivista toimintatapaa:

- Integroitu lähestymistapa: säännöllisen suunnitteluprosessin työryhmää, jonka työn kohteena on uusi tai olemassa oleva alue, tulisi laajentaa asiantuntijoilla, jotka ovat erikoistuneet turvallisuuteen, turvatoimiin ja rikoksentorjuntaan tai vähentämiseen: poliiseilla, turvallisuusriskien ammattilaisilla, sosiaalityöntekijöillä tai joillain asukkailla.
- Erikoistunut lähestymistapa: erillinen työryhmä, joka on erikoistunut rikollisuuden ja rikollisuuden pelon estämiseen tai vähentämiseen kaupunkisuunnittelun, suunnittelun ja kunnossapidon avulla, tulisi perustaa neuvomaan (ja vaikuttamaan) suunnittelijoihin, kehittäjiin tai rakentajiin, ja/tai palveluihin. (CEN/TR14383- 2:2007:24). Tämä voi olla pysyvä ryhmä hyvin koulutettuja poliiseja, joiden on konsultoitava ihmisiä, jotka suunnittelevat, kaavoittavat ja ylläpitävät kaupunkia: poliisin erikoisjoukkojen rikoksentorjunnan asiantuntijaryhmä CPTED-asiantuntijoita

Jälleen on korostettava, että CPTED-prosessi on tietenkin eniten riippuvainen siitä, 'miten asiat yleensä tehdään maassa/kaupungissa/lähiössä/rakennussuunnitelmassa'. Edellä esitetyt esimerkit Ranskasta (ESSP), Manchesterista (CIS) ja Alankomaista (SER) osoittavat, miten eri tavalla tällainen prosessi voidaan suunnitella maasta toiseen ja jopa kaupungista toiseen.

1.4 CPTED ja poliisi

Perustamalla Metropolitan Policen ('Met') Lontoossa vuonna 1829, sen perustaja Sir Robert Peel (jonka etunimen takia poliiseja kutsutaan nimellä 'bobby') julisti, että 'poliisin perustehtävä on ehkäistä rikollisuutta ja häiriötä'. Mutta miten voidaan ehkäistä rikollisuutta? Nykyisin poliisi keskittyy pääasiassa pidättämään rikollisia ('rikollisten pyydystäminen'). Kuitenkin mahdollisuus suorittaa rikos riippuu suurella osin tilanteen sosiaalisesta kontekstista tietyssä paikassa. Erityinen merkitys rikosten torjunnassa on tarkkailijoiden tai 'pystyvien vartijoiden' läsnäololla tai puuttumisella (Felson, 1998).[18] Tämä lähestymistapa heijastaa 'Rutiinitoiminnallista lähestymistapaa' (Felson, 2002), joka toteaa perusehdoissaan, että kolmen tekijän samanaikainen toteutuminen määrittää niiden tilanteiden mahdolliset rakenteet, jotka ovat todennäköisimmin tuottavat rikollista käyttäytymistä. Kolme tekijää ovat:

- motivoitunut rikoksentekijä
- sopiva kohde tai uhri pystyvien vartijoiden puuttuessa [19]
- sopiva tilaisuus (tai paikka tai tila tai tilanne).

Alkaen Robert Peelin ideasta, että poliisin pitäisi ehkäistä rikollisuutta - ei vain 'napata rikollisia' - poliisi useissa maissa ei keskittynyt ainoastaan rikoksentekijöihin, vaan alkoi kiinnostua rikosuhritutkimuksesta[20] ja paikasta, tilanteesta ja ympäristöstä, jossa rikos tapahtuu.

1.4.1 Secured By Design (UK)

Vuonna 1989 Ison-Britannian poliisi käynnisti Secured By Design (SBD), järjestelmän, joka nykyään on käytössä lähes kaikilla poliisivoimilla Englannissa ja Walesissa (lisätietoja osoitteesta: http://www.securedbydesign/). Tämä järjestelmä oli menestys alusta asti. Jokainen Ison-Britannian poliisiyksikkö on kouluttanut asiantuntijoita, jotka tunnetaan nimillä 'arkkitehtoninen yhteistyöasiamies' (ALO) tai, kuten Lontoossa, 'rikostorjuntasuunnittelun asiantuntija' (CPDA). Tietoa heidän rooleistaan ja taidoistaan löytyy Home Officen julkaisemasta käsikirjasta (1997).[21] ALO:n poliisit ovat välttämättömiä Secured By Design -järjestelmän toteuttamiselle. SBD:llä pyritään aktiivisesti kannustamaan parantuneiden turvatoimien hyväksymistä. Asuinalueet, joissa on noudatettu poliisin ohjausta, voivat saada hyväksynnän ja oikeuden käyttää virallista logoa tai etikettiä kunnianosoituksena ja edistää sitä kautta kohteen myyntiä. Poliisi myöntää SBD-merkin uuteen asuntoon tai asuinalueelle, jolla on hyvät ominaisuudet rikoksentorjuntaan ja pelon vähentämiseen. Tämä poliisin todistus ilmeisesti antaa vastaanottajalle markkinointietua, kun tulee aika myydä tai vuokrata näitä taloja.

1.4.2 Alankomaiden 'poliisin luokittelema turva-asuminen' -ohjelma

Tämä merkki esiteltiin valtakunnallisesti vuonna 1996. Tavoitteena on vähentää rikollisuutta (lähinnä murtoja, ajoneuvoihin liittyviä rikoksia, varkauksia, ilkivaltaa ja häiriköintiä) sekä rikollisuuden pelkoa ympäristönsuunnittelun, arkkitehtuuristen toimenpiteiden ja kohteen turvaamisen kautta.

Sekä Ison-Britannian että Alankomaiden mallit pyrkivät asiakkaan aktivoimiseen ja tukemiseen (yksityisestä sijoittajasta ja omistajasta aina asuntoyhtiöön saakka). Lopulta sen on oltava asiakas, joka vaatii turvallisuutta ja turvallisuustoimenpiteitä arkkitehdeilta ja kaupunkisuunnittelijoilta. SBD ja Alankomaiden mallit auttavat muotoilemaan nämä vaatimukset selkeämpään ja hallittavampaan muotoon. Tässä suhteessa poliisin merkki on vain keino parantaa viestintää asiakkaiden ja arkkitehtien tai suunnittelijoiden välillä.

Alankomaiden malli lainasi Alexanderin muotokieltä,[22] ja keskittyi enemmän kaupunkisuunnitteluun ja maisemointiin. Rikoksentekijöiden näkökulma on toinen tämän järjestelmän kulmakivi.[23] Saatavilla on kaksi käsikirjaa - yksi uusille lähiöille ja toinen olemassa oleville lähiöille - molemmat sisältävät noin neljäkymmentä vaatimusta. Kukin neljästäkymmenestä vaatimuksesta on tarkistettava, ja lopuksi on saavutettava vähimmäispistemäärä, jotta voi saavuttaa poliisin merkin.

Analogisen suunnitteluprosessin takia ja noudattaen Alexanderin esimerkkiä, neljäkymmentä kaavaa käsikirjassa on järjestetty laajatasoisimmasta pienitasoisimpaan (makrosta mikroon). Käsikirjan lähestymistapaa voidaan verrata laskuvarjohyppyyn:

alussa on hyvä yleiskuva alueesta, myöhemmin paljastuu enemmän ja enemmän yksityiskohtia. Käsikirjassa kaavat on ryhmitelty usealla tasolla:

- Kaupunkisuunnittelu ja suunnittelu; alueen koko, sen tiheys, korkeus ja mittakaava, alueelle pääsy autolla, polkupyörällä, jne.
- Julkiset alueet; julkinen valaistus, ulkoilmapysäköinti, yksityiset autotallit, pelimahdollisuudet, tunnelit ja metrot, bussipysäkit, kujat, mukaan lukien naapuruston hallinta, kunnossapito, valvonta, jne.
- Ulkoasu; takapihat, polut jne.
- Rakennukset; kiinteistöt, paritalot, rivitalot, sisäpihat, suljetut korttelit, jne.
- Asunnot; olohuoneiden suunta, matalat katot, pääsisäänkäynnit, kohteen turvaaminen, jne.

Laskuvarjohypyn aikana poliisit (arkkitehtoniset yhteistyöasiamiehet) voivat käyttää “Secured Housing Label”- käsikirjaa automaattisena turvalaitteena, joka pakottaa heidät avaamaan laskuvarjonsa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Toimiminen liian myöhään - kuten vain talojen turvatarkastaminen - tekee mahdottomaksi riittävän pistemäärän saavuttamisen “Secured Housing Label”-merkkiä varten, koska laskeuduttaessa viiden tason ja neljänkymmenen aiheen läpi, jokainen aihe on tarkastettava (ok: 1 piste; ei ok: 0 pistettä). Kun on laskeuduttu maahan, on koossa oltava vähimmäismäärä pisteitä. Käsikirjassa jokainen aihe on muotoiltu erittäin tarkasti. Viitaten kohdan 2.2 loppuun, suunnittelun ja suunnitelmien tarkastaminen rikoksenehkäisyn tapojen ja vahvuuksien osalta voidaan suorittaa poliisin CPTED-asiantuntijoiden työryhmän toimesta (katso kohta 2.2).

1.4.3 Poliisin merkki ‘uusille kiinteistöille’

Kun asuinalueen kehittäjät tai asuntoyhteisöt hakevat ‘Poliisin asumisen turvamerkintää’, rakennushankkeen ja sen ympäristön on täytettävä tietyt vaatimukset. Merkkiä voidaan käyttää vasta sen jälkeen, kun poliisi on myöntänyt luvan. Lupaa ei voida myöntää vain osalle projektia, se on kaikki tai ei mitään, kokonaisvaltainen lähestymistapa.

Poliisit eivät tietenkään ole suunnittelijoita: heidän ei ole tarkoitus laatia suunnitelmia, mutta heidän on tarkistettava suunnitelmat käsikirjassa mainittujen asioiden osalta. Siksi poliisit on koulutettava ajattelemaan joustavasti. Käsikirjan jäykän rakenteen tukemana poliisit voivat neuvotella arkkitehtien, suunnittelijoiden ja rakentajien kanssa. Yhdessä he löytävät käsikirjasta tarpeeksi joustavuutta.

Merkintä 22 Alexander, C, Ishikawa, S, and Silverstein, M (1977). A pattern language. New York: Oxford University Press.
Merkintä 23 van Burik, A, van Overbeeke, R, and van Soomeren, P (1991). Modus operandi woninginbraak: eindrapportage daderonderzoek. Van Dijk, Van Soomeren en Partners/DSP-groep, Amsterdam.
Merkintä 24 See: Jongejan, A (2007). Urban planning in the living environment using the Dutch “Police Label Secured Housing”. Madrid. Jongejan, A & T Woldendorp (2012). A successful CPTED approach: the Dutch “Police Label Secure Housing”. Journal of the Built Environment eriväljaanne, toimetaja Rachel Armitage on International Perspectives of Planning for Crime.
Merkintä 25 Vollaard, Ben & van Ours, Jan C. Does the Regulation of Built-In Security Reduce Crime? Evidence from a Natural Experiment (April 16, 2010). TILEC Discussion Paper No. 2010-019. Kättesaadav SSRN: http://ssrn.com/abstract=1593552 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1593552.
Merkintä 26 Lopez, M J J ja Veenstra, C (2010). Een veilige wijk, een veilig gevoel. RCM-advies and Experian. Den Haag.
Merkintä 27 Armitage, R & Monchuk, L (2010), ‘Re-evaluating “Secured By Design” (SBD) Housing In West Yorkshire’. Huddersfieldin yliopisto ja West Yorkshiren poliisi. Huddersfieldin yliopisto.

1.4.4 Poliisin merkki ‘olemassa olevalle ympäristölle’

Uusille kiinteistöille myönnetyistä merkeistä saatujen kokemusten perusteella Alankomaiden poliisi julkaisi vain muutamaa vuotta myöhemmin samankaltaisen toisen merkin ‘olemassa oleville taloille’ ja naapurustoille. Tämä merkki antaa poliisille mahdollisuuden jäsentää turvallisuusneuvotteluja eri toimijoiden kanssa, jotka ovat mukana olemassa olevien talojen tai asuntojen, kiinteistöjen, ympäristöjen ja lähiöiden kunnossapidossa.

Koska rikosten torjunnassa jo olemassa olevassa ympäristössä on enemmän osallisia, joilla on omia etuja, päätettiin olemassa olevan rakennuskannan merkki jakaa kolmeen eri sertifikaattiin:

- Asunnot; sertifikaatti asunnon omistajille ja henkilöille, jotka vuokraavat asuntoaan
- Rakennuskompleksi tai kiinteistö; sertifikaatti elimille, kuten asuntoyhtiöt, omistajaryhmät, eläkekassa, joka vuokraa rakennusta tai -kompleksia.
- Ympäristö tai naapurusto; paikallishallinnot, jotka ovat vastuussa julkisesta tilasta

Näin ollen kunkin sidosryhmän sopivimmalle - tai mahdollisesti motivoituneimmalle - osakkaalle annetaan mahdollisuus hakea sertifikaattia. Poliisi myöntää ‘Poliisin asumisen turvamerkinnän’ olemassa olevalla alueella, kun 60 % kaikista asunnoista ja 60 % kaikista rakennuskomplekseista naapurustossa hankkii kaikki kolme sertifikaattia.

1.4.5 Uusi jakso: poliisilta kunnille ja rakennusmääräyksiin

Yhdessä Alankomaiden poliisivoimien kanssa poliisimerkin immateriaalioikeuden omistaja, sisäasiainministeriö, päätti, että tämä merkki on riittävän kehittynyt paikallishallinnon käytettäväksi kunnissa (noin neljässäsadassa). Mutta oliko tämä oikea päätös? Merkin myöntämisoikeuden siirtämistä pois poliisilta, joka on puolueeton toimija rakentajien ja projektien kehittäjien maailmassa, voidaan kritisoida.[24] Siksi se on jokaisessa maassa olennainen kysymys: jätetäänkö turvamerkin kaltainen merkintäjärjestelmä poliisin vai kuntien vastuulle.

Alankomaissa muutama poliisin turvamerkin vaatimus löysi tiensä myös kansallisiin rakennusmääräyksiin. Joten jokaisen uuden talon, joka on rakennettu Alankomaissa vuodesta 1999 lähtien, on ollut pakko noudattaa vaatimuksia murtosuojasta (lukot, ovet, ikkunat). Ekonometristit arvioivat tämän Alankomaiden rakennusmääräyksiin tehdyn pienen muutoksen vaikutusta muutamaa vuotta myöhemmin: ‘Vuodesta 1999 lähtien kaikissa Alankomaiden uusissa asunnoissa on oltava murron kestävät ikkunat ja ovet. Tarjoamme todisteita siitä, että tämä laajamittainen valtion väliintulo itsesuojelun tapojen muodossa alentaa rikollisuutta ja parantaa sosiaalista hyvinvointia. Katsomme, että sääntelyn muutos on vähentänyt murtovarkauksia uusissa kodeissa 1,1 prosentista 0,8 prosenttiin vuodessa, mikä on 26 % vähennys (...). Emme löydä mitään todisteita siirtymisestä muihin omaisuusrikoksiin, mukaan lukien autojen ja polkupyörien varkaudet (...) määräyksen sosiaaliset edut todennäköisesti ylittävät sosiaaliset kustannukset’.[25]

1.4.6 SBD:n ja Alankomaiden poliisin merkin arviointi

Myös muut Ison-Britannian ja Alankomaiden poliisin järjestelmien arvioinnit osoittavat erittäin hyviä tuloksia. Murtovarkaudet putoavat jyrkästi, kun tämä järjestelmä on toteutettu uudessa tai olemassa olevassa ympäristössä (Nauta, 2004, osoittaa noin 80 % laskun murtovarkauksien riskeissä!). Muut opportunistiset rikokset, kuten varkaudet, ilkivalta ja katuväkivalta vaikuttavat myös vähentyneen näiden mallien käyttöönoton jälkeen. Lisäksi, rikollisuuden pelko on merkittävästi vähentynyt poliisin merkkijärjestelmien käytön myötä (Lopez and Veenstra, 2010).[26] Jokseenkin samoihin tuloksiin päädyttiin Isossa-Britanniassa: ‘Tulokset olivat erittäin positiivisia analyysin kaikilta osa-alueilta, viitaten siihen, että SBD-pohjaiset projektit pärjäävät lopputuloksissa paremmin kuin ei-SBD-pohjaiset rikollisuuden, rikollisuuden pelon ja näkyvien epäjärjestyksen merkkien vähentämisessä.’ (Armitage and Monchuk, 2010/5).[27]

Kuitenkin tämäntyyppisten merkkien näkeminen hyvänä, valmiina tuotteena saattaa olla niiden suurin uhka. Valtakunnallisen esittelyn jälkeen nämä merkit olivat selvästi onnistuneita ja tehokkaita, mutta muutaman vuosikymmenen jälkeen niiden vaikutus saattaa hyvinkin alkaa hiipua rikollisuuden muotojen muuttuessa, havainnoinnin ja

työskentelymenetelmien muutosten vuoksi, puhumattakaan suunnittelussa, arkkitehtuurissa ja rakentamisessa tapahtuvista muutoksista. Siksi, kuten kaikkien tuotteiden, rikosten torjunnan välineiden, kuten SBD:n tai Alankomaiden poliisin merkin, on seurattava normaalia elinkaarta. Kun välineen vaikutukset ovat “kuluneita”, johtoelimien on tehtävä perusteltuja päätöksiä jatkaa tuotteidensa elämää ottamalla käyttöön menetelmiä, kuten torjuntavälineprosessin käynnistäminen uudestaan, lisäresurssien tai innovaatioiden tarjoaminen. Alankomaissa kansallinen rikosten torjunnan ja turvallisuuden keskus (CCV) teki niin ja pyysi uutta tutkimusta murtovarkauksista, johon sisältyi murtovarkaiden haastattelu,[28] ja tutkimus merkin vaikutuksista (Lopez ja Veenstra, 2010). Olisi ollut jopa viisaampaa määritellä merkki ja käsikirja heti prosessin alusta alkaen eikä valmiina tuotteena. Pohjimmiltaan tämä prosessi koostuu rikoksentorjunnan asiantuntijoiden ja arkkitehtien tai suunnittelijoiden välisistä jäsennetyistä neuvotteluista, joilla pyritään yhdistämään paras tieto ja toimintatavat molempien asiantuntijoiden maailmoista rikollisuuden ehkäisemiseksi ja pelon vähentämiseksi. Tässä suhteessa on hyödyllistä pitää mielessä esimerkiksi Alankomaiden merkin ja käsikirjan juuret:

- tutkimus ympäristöllisestä rikollisuuden ehkäisemisestä
- kohdespesifinen ja rakennustyypeille spesifinen rikosanalyysi
- yhdistelmä rikoksentekijöiden näkökulmasta ja työskentelymenetelmistä (poliisien rikoksentekijöille tekemät ‘ehkäisevät haastattelut’)

Rikosanalyysit ja rikollisten haastattelut on nähtävä olennaisena osana työtä säilyttää merkit, kuten SBD ja Alankomaiden merkki, ajan tasalla jatkuvasti muuttuvassa ympäristössä.

Näin ollen suuri haaste ei ole ‘myydä’ enemmän ja enemmän merkkejä, vaan myös kehittää järjestelmää - jatkuva tutkimusprosessi - jolloin poliisin tietoa rikoksiin liittyvistä riskeistä, havainnoinnista ja rikollisten työskentelymenetelmistä käytetään jatkuvasti merkkijärjestelmän päivittämiseen. Osan järjestelmää pitäisi olla niiden riskien varovainen ja jatkuva arviointi, joita merkityt ja merkittömät talot, lähiöt ja ympäristöt kohtaavat.

Merkintä 28 Felson M. (1998, 2002). Crime and Everyday Life (2. ja 3. painos) . Thousand Oaks. Sage Publications.

TAPAUSTUTKIMUS 1. BIJLMERMEER [29]

Bijlmermeer (CPTED-kurssilaisen kuva)

Bijlmermeer on yksi Amsterdamin esikaupunkialueita. Sen suunnitteluun vaikutti kuuluisa arkkitehti Le Corbusier. Visio Bijlmermeeristä oli toiminnallinen kaupunki, jossa ihmiset ja autot voisivat liikkua eri tasoilla. Kun ihmiset tulevat asuinalueelle, he jättävät autonsa pysäköintikompleksiin. Sitten he kävelevät vihreän vyöhykkeen yläpuolella tunneleissa asuntoihinsa. Asuinrakennusten välissä on suuria viheralueita.

Bijlmermeerin (CPTED-kurssilaisen kuva) viheralueet rakennusten välissä.

Bijlmermeer (CPTED-kurssilaisen kuva) - katutason varastot ja kävelysilta asuntoihin muistuttavat paikallishistoriasta.

Konsepti oli unelma, joka ei koskaan toiminut täysin suunnitellusti. Riittävästi ihmisiä ei halunnut muuttaa alueelle. Tyhjien asuntojen määrä nousi ja rikosanalyysi osoitti rikollisuuden ja rikollisuuden pelon nousua. Tämä kaikki johti ratkaisuun, jossa valtava määrä rakennuksia purettiin 1,5 miljardin euron hinnalla. Lähiö suunniteltiin uudelleen CPTED:n periaatteiden mukaisesti ja noudattaen ‘poliisin luokitteleman turvallisen asumisen’ vaatimuksia. Nykyään lähiö on erittäin monikulttuurinen ja sen asukkaat tulevat useista eri kulttuureista.

Bijlmermeer on esimerkki kerrostalojen kompleksista, jota ei pitäisi rakentaa. Yllättävää oli, että alueen asukastiheys neliömetrillä on suhteellisen alhainen. Korkeat rakennukset toimivat näköesteenä ja näyttävät palvelevan avoimen tilan tuntua rajoittavana tekijänä.

Bijlmermeer (CPTED-kurssilaisen kuva)

Merkintä 29 CPTED-kurssin julkaisu, 2015.

Ihmisille on tärkeää tuntea ympäristönsä, naapurustonsa ja asukkaat. Kun ihmiset aistivat yhteisöllisyyden, he huolehtivat yhteisöstään ja toisistaan. Samalla he keskittyvät ja tarkkailevat aluetta paremmin.

Bijlmermeer (CPTED-kurssilaisen kuva) - laiminlyödyt alueet

Yleisvaikutelma Bijlmermeerin kompleksista oli melko epämiellyttävä, vaikka oli tehty useita parannuksia. Melko suuret puistot näyttivät vaativan kunnossapitoa ja yleiskuva julkisista paikoista oli autio. Puistojen houkuttelevuutta on vielä mahdollista lisätä. Tällä hetkellä julkiset tilat ovat nuhruisia, eivätkä kovin houkuttelevia asukkaille, jotka haluavat viettää aikaansa ulkona. Lisätietoa rikollisuudesta/CPTED:sta ja Bijlmermeeristä löydät osoitteesta: www.e-doca.eu ja http://costtu1203.eu.

2. MITEN TUTKIA RAKENNETTUA YMPÄRISTÖÄ

PANU LEHTOVUORI

2.1 Urbaanit prosessit

Kaupungistuminen

Kaupunkimaisen asutuksen kasvua kutsutaan kaupungistumiseksi. Useissa maissa kaupungistuminen on yhä tänäänkin merkittävä prosessi, joka muuttaa sekä kaupunkeja että maaseutua. Kaupungit ovat myös maahanmuuton keskipisteitä. Baltian maissa sekä maahanmuutto että muuttaminen maalta kaupunkiin on hidasta ja jotkut kaupungit ovat jopa menettäneet väestöään. Suomessa suurimpien kaupunkialueiden, etenkin Helsingin ja Tampereen, odotetaan kasvavan huomattavasti tulevina vuosikymmeninä. Noin puolet kasvusta perustuu maahanmuuttoon.

Hajauttaminen ja keskittyminen

Nykyaikainen kaupungistuminen on alueellinen prosessi. Kaupungit, lähiöt ja erityiset koulutuksen, terveydenhuollon, tuotannon ja vapaa-ajan keskukset muodostavat laajoja kaupungistuneita alueita, joita joskus kutsutaan monikeskittyneiksi metropolialueiksi (MMR). Baltian maita luonnehditaan melko pienillä kaupungeilla, mutta myös näissä maissa kaupungit liittyvät toisiinsa muodostaen monikeskustaisia kaupunkiseutuja (PUR) (Gottdiener & al. 2015). Tallinnan alue on hyvä esimerkki tästä: Tallinnan kaupunki, esikaupunkikunnat, kuten Viimsi ja pikkukaupungit, kuten Saue muodostavat toiminnallisen Tallinnan alueen tai Suur-Tallinnan.

Halvan maan ja ympäristösyiden takia sekä ihmiset että muut toiminnot pyrkivät muuttamaan kauemmas perinteisistä keskuksista. Tätä prosessia kutsutaan hajautumiseksi. Samanaikaisesti jotkin toiminnot, kuten esimerkiksi logistiikkayritykset, voivat kokoontua yhteen aiheuttaen keskittymistä. Yleisen hajautumisen ja spesifin keskittymisen kaksoisprosessi luonnehtii alueellista kaupunkien muutosta.

Kaupunkien tiivistyminen

Tällä hetkellä vallitsee uusi kiinnostus kaupunkiasumiseen ja laadukkaisiin perinteisiin kaupunkikeskustoihin. Jopa lapsiperheet saattavat mieluummin asua kantakaupungissa kuin lähiöissä. Siksi monista kaupungeista on tulossa tiiviimpiä ja väestöllisesti monivivahteisempia. Kantakaupungin tilojen lisääntynyt kysyntä on johtanut asutuksen siirtymiseen ja tiivistymiseen.

Gentrifikaatio

Gentrifikaatio viittaa taloudelliseen ja sosiaaliseen prosessiin, jossa varakkaammat ihmiset muuttavat lähiöihin työntäen köyhemmän työväenluokan asukkaat pois. Siksi kiinteistöjen arvot ja vuokrat nousevat ja palveluprofiilit muuttuvat. Tallinnan Kalamaja ja Turun Port Arthur ovat esimerkkejä gentrifikaatiosta.

Eristäytynyt yhteisö

Eristäytynyt yhteisö on erityinen esikaupungin yläluokan kehityspiirre, jolle ominaista ovat omat turvajärjestelmät, yksityiset vartijat ja usein hyvin tarkat rakennus- ja ylläpitosäännöt. Amatciems Pohjois-Latviassa ja Tiskre Tallinnan ulkopuolella ovat esimerkkejä porttien taakse eristäytyneestä yhteisöstä.

Negatiivinen kierre

Joskus lähiöstä tulee niin epäsuosittu, että varakkaammat asukkaat alkavat muuttaa pois. Ajan kuluessa köyhien ja syrjäytyneiden ihmisten määrä nousee, mikä tekee alueesta entistä ongelmallisemman sekä rikollisuuden että huonon maineen kannalta. Tällaisen negatiivisen kierteen katkaiseminen on melko vaikeaa ja voi johtaa vakavaan taloudellisen ja sosiaalisen arvon menetykseen. Tämä on tärkeä syy hallita kaupunkialueita tasapainoisella ja oikeudenmukaisella tavalla, jotta mikään paikka ei kärsisi selvästi negatiivisesta imagosta.

Suunnittelu

Wikipedia määrittelee kaupunkisuunnittelun ‘teknisenä ja poliittisena prosessina, joka koskee maan käyttöä ja kaupunkiympäristön suunnittelua mukaan lukien ilma, vesi ja infrastruktuuri, joka kulkeutuu kaupunkialueelle kuljetus- ja jakeluverkostoina’. Oikeudellisin termein, suunnittelu tarjoaa oikeudellisen perustan kaupunkien kehittämiseen. Ilman hyväksyttyä asemakaavaa, joka on jo kunnan hyväksymä, rakentamista ei voida jatkaa. American Planning Association korostaa suunnittelun valtuuttavaa ja sosiaalisesti vastuullista roolia: ‘Suunnittelijat auttavat yhteiskunnallisia johtajia, yrityksiä ja kansalaisia kuvittelemaan uusia mahdollisuuksia ja ratkaisuja yhteisön ongelmiin’. Jatkokeskusteluja varten, katso Andres Levaldin artikkeli tässä käsikirjassa.

Erityyppiset rakennetut ympäristöt

Kaupunkialueet ovat amalgaameja hyvin erityyppisistä rakennetuista ympäristöistä. Euroopan CEN/TR14383 standardia voidaan soveltaa kaikkiin tiloihin, joilla on julkista käyttöä (kadut, aukiot, puistot ja yleiset puutarhat, jne.) ja asuinalueisiin, kaupunkien keskustoihin, kaupallisiin tai teollisiin tai toimistotiloihin ja ostos- ja vähittäiskaupan alueisiin sekä sekakäytön alueisiin. Kun työskennellään rikosten torjunnan parissa, tietyt alueet, kuten koulut, vapaa-ajan keskukset, julkinen liikenne ja pysäköintitilat, tiet, asemat, bussipysäkit ja parkkihallit tarvitsevat huomiota.

On tärkeää määritellä käsiteltävä alue joko uudeksi tai olemassa olevaksi alueeksi. Standardin ehdotus on, että vasta suunniteltujen alueiden rikosanalyysiä pitäisi kutsua ‘rikollisuuden arvioinniksi’. Tämä

arviointi voi luottaa vain suunnitteluasiakirjoihin. Olemassa olevan alueen analyysiä pitäisi kutsua ‘rikollisuuden tutkimiseksi’. Tämä voi perustua sekä asiakirjoihin että paikan päällä tehtyihin havaintoihin.

2.2 Rikollisuuden analysointi ja rakennettu ympäristö

Useat tieteenalat voivat antaa panoksensa sosiaalisen tutkimuksen sateenvarjokenttään, jota kutsutaan nimellä kaupunkitutkimus. Näitä ovat arkkitehtuuri, maantiede, valtiotiede, sosiologia, antropologia, kriminologia, demokratia, ihmisen etiologia ja jopa ekologia. Kaupunkianalyysin laaja ja monitieteinen luonne tekee kattavasta esityksestä asiaankuuluvin menetelmin vaikeaa, ellei mahdotonta. Siitä huolimatta on kuitenkin hyödyllistä selittää joitakin tärkeitä perusideoita ja konsepteja. Kaupunkitutkimuksen avainkäsitteet, Gottdiener & al. (2015) tarjoaa hyvän yleiskuvan tärkeimmistä huolenaiheista tällä tieteenalalla.

Tämän raportin tekijät ovat vakuuttuneita, että vaikka rakennetulla ympäristöllä on suuri rooli rikollisuuden esiintymisen ja tyypin selityksessä (katso ‘rikoskolmio’ Paul van Soomerenin artikkelissa tässä käsikirjassa), rakenteellisilla sosiaalisilla tekijöillä on myös tärkeä osansa. Tämä tarkoittaa, että voimme harvoin löytää syy-yhteyden tiettyjen ympäristön ominaisuuksien ja rikollisuuden (tai rikollisuuden pelon) välillä. Pikemminkin rakennettua ympäristöä tulisi käsitteellistää ihmisten käyttäytymisen ‘kehyslaitteena’, jota ovat ohjanneet monet tekijät, kuten talouden tarpeet, paikallis- tai ryhmäkulttuuri, poliittiset motivaatiot, median esitykset, maineen ja mielihyvän hakeminen ja niin edelleen. Rakennettu ympäristö voi joko helpottaa tai estää sekä yksilöllistä käytöstä että sosiaalisia prosesseja. Hyvä arkkitehtoninen ja suunnitteluratkaisu toimivat hyvin sekä rikollisuuden ehkäisyssä että käyttäjän yleisen hyvinvoinnin edistämisessä. ‘Kovien’ ja ‘pehmeiden’ CPTED-menetelmien välinen ero, jota käsitellään alla, osoittaa myös porrastuksen siitä, kuinka suoraan menetelmät pyrkivät estämään rikollisuutta.

Tärkeimmät fyysisen ympäristön tekijät, jotka tulisi ottaa huomioon, ovat seuraavat (Eurooppalainen standardi CEN/TR14383):

- alueen ja maankäytön yleinen luonne
- rakennetun alueen muoto ja tiheys
- aukioiden ja viheralueiden ominaispiirteet
- julkisten, puolijulkisten, yksityisten ja puoliyksityisten tilojen väliset suhteet
- katujulkisivut ja rakennusten sisäänkäynnit
- joukkoliikennereitit ja pysäkit
- liikennevirrat ja pysäköinti
- jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden liikkeet
- pohjakerroksissa tapahtuva toiminta ja niiden aikataulut
- säilyttää toiminta ylemmissä kerroksissa
- julkinen ja yksityinen valaistus julkisissa tiloissa
- kaupungin rappeutumisen tai joutomaan läsnäolo
- kunnossapidon ja hoidon taso

Toinen lista, johon keskittyä analyysiä tehtäessä, on Paul van Soomeren esittämä ‘Secure Housing Label’ -prosessin yhteydessä:

- Kaupunkisuunnittelu ja suunnittelu; alueen koko, sen tiheys, korkeus ja mittakaava, alueelle pääsy autolla, polkupyörällä, jne.
- Julkiset alueet; julkinen valaistus, ulkoilmapysäköinti, yksityiset autotallit, pelimahdollisuudet, tunnelit ja metrot, bussipysäkit, kujat, mukaan lukien naapuruston hallinta, kunnossapito, valvonta, jne.
- Ulkoasu; takapihat, polut jne.
- Rakennukset; kiinteistöt, paritalot, rivitalot, sisäpihat, suljetut korttelit, jne.
- Asunnot; olohuoneiden suunta, matalat katot, pääsisäänkäynnit, kohteen turvaaminen, jne.

2.3 Työskentely työpöydällä tai paikan päällä?

Tämän käsikirjan käytännön tarpeita varten ehdotamme yksinkertaista eroa kahden päälähestymistavan välillä, kun kyse on rakennetun ympäristön oppimisesta: ensin voit tehdä sen toimistossasi, perustuen useisiin lähteisiin ja raportteihin etätyönä. Joskus tätä kutsutaan nimellä ‘työpöytätutkimus’. Toiseksi, voit tehdä havaintoja kadulla, kerätä tietoja ja luonnostella analyysin ‘paikan päällä’ käyttäen sekä perinteistä että uusia menetelmiä.

Tämä ero auttaa jäsentämään rikollisuuden torjunnan konkreettisia tehtäviä. Useimmissa tapauksissa on hyvä ajatus tutustua kohteeseen käyttäen tilastoja, karttoja ja raportteja, jotka kattavat varhaisemman tutkimuksen ennen puhumista asiasta osallistujille ja osallistumista toimintaan paikan päällä. Euroopan standardin tarkastelu-suunnittelu-toiminta -prosessi noudattaa samansuuntaista logiikkaa.

Lisää rakenteita sekä rikollisuuden tutkimukseen että rikollisuuden arviointiin tarjotaan kuuden CPTED:n periaatteen mukaan. Alueellisuutta, valvontaa ja kulunvalvontaa voidaan tutkia sekä kartoista ja muista asiakirjoista että paikan päällä. Tiedon saaminen näkyvästä kunnossapidosta, kohteen varmistamisesta ja positiivisen soveltamisen edistämisen merkeistä, vaatii yleensä tutkimusta paikan päällä (katso Paul van Soomerenin artikkeli saadaksesi lisää ajatuksia).

Seuraavassa taulukossa esitellään joitain saatavilla olevia menetelmiä:

ETÄTYÖ - olemassa olevat tiedot	**PAIKAN PÄÄLLÄ - uuden tiedon kerääminen**
Tilastollinen analyysi • väestörakenteen ja sosioekonomisen rakenteen koostumus • työpaikat (tyyppi, sijainti) • palvelut • rakennetun ympäristön tiheys • vakuutustiedot • pitkäaikaiset sosiaaliset tutkimukset	Kyselyt • perinteinen kyselylomake • pehmeä GIS, osallistava GIS • uhritutkimukset, käytä International Crime Victim Survey -rakennetta ja kysymyksiä tuottamaan vertailukelpoisia tietoja.
Paikkatietojärjestelmä (GIS) • periaatteessa kaikki tiedot liittyvät sijaintiin ja ovat siten kartoitettavissa • omaisuuden omistajat • suunnittelutilanne • tietoja molemmissa rakennuksissa ja käytössä; YKR Suomessa, ALIS Tanskassa • rikoksiin liittyvät tiedot, jotka poliisit ovat keränneet.	Haastattelut • Strukturoitu • Puolistrukturoitu • Ryhmät
Spatiaalianalyysejä kartan perusteella • Tilasyntaksi • Näkyvyysanalyysi • Kaupunkikuva ja maisemakuva. • Liikkuvuus	Havainnot • Jalankulkijat ja liikenteen laskeminen • Valokuvaus • Muistiinpanot • Kohteen mittaus
Simulaatiot • toimintoperusteinen väkijoukkomallintaminen • kaupunkiprosessien simulointi ruutupohjaisella (geo-koodatulla) tilastodatalla	Kohderyhmät • Kohdekävely asiantuntijoiden ja maallikoiden kanssa • Näkyvyysanalyysi • Suunniteltu työpaja perustuu visuaaliseen materiaaliin
Tutkimusraportit ja arvioinnit • Ympäristövaikutukset • Sosio-kulttuuriset vaikutukset • Kulttuurisesti arvokkaat alueet • Kansainvälinen Rikoksen Uhrit -kysely (ICVS)	Tilan tai alueen mittaus ja arviointi • Julkisen tilan Star -malli (Varna 2014) • Uudet menetelmät perustuvat mobiililaitteisiin, kuten kamerapuhelimen antamiseen käyttäjälle, jotta he voivat kartoittaa ‘pelottavia’ sijainteja
Romaanit, elokuvat • Sügisball, tekijä Ounapuu	Toimintatutkimus • 1:1 interventiot • tosielämän valaistustesti

2.4 Erilaiset työkalut eri asteikoille

Rikollisuuden torjunnan tehtävät voivat vaihdella kansallisista käytännöistä erittäin paikallistason määräyksiin tietyllä julkisella paikalla tai tietyssä yksittäisessä rakennuksessa. Useimmat menetelmät voidaan suhteuttaa suhteellisen helposti, mutta ei kaikkia niistä. Seuraava taulukko osoittaa joitain dimensioita tähän kysymykseen.

2.5 Tulosten validiointi ja tutkimuksen ymmärtäminen

Vaikka edellä olevat taulukot ovat kaukana tyhjentävästä, ne antavat joitain hyödyllisiä ajatuksia mahdollisista vaihtoehdoista, kun kyse on rakennetun ympäristön tutkimisesta. Osa menetelmistä tarvitsee selvästi akateemisesti koulutettua henkilökuntaa tai konsultointia (merkitty keltaisella), mutta monet ovat avoinna kaikille kiinnostuneille käyttäjille.

Riippumattomana menetelmien valinnasta tai siitä, kuka toteuttaa todellisen käytännön tutkimustyön, on tärkeää tehdä jonkinlaista ristiintarkastusta ennen tulosten hyväksymistä. Kaikki tieto itse, menetelmät, joilla tietoa käytetään ja tapa, jolla voidaan tehdä päätöksiä, ovat alttiita virheille. Kolmiointi tarkoittaa enemmän kuin yhden itsenäisen menetelmän ja tietolähteen käyttöä ongelman ratkaisemiseksi. Jos analyysi eri lähtökohdista näyttää johtavan samanlaisiin tuloksiin, voidaan olla suhteellisen varmoja sen oikeellisuudesta. Asiantuntijalausunto (kysy esimieheltäsi) tai vertaisarviointi (kysy työtovereilta, jotka ovat samalla tasolla) ovat muita paljon käytettyjä menetelmiä analyysien laadun varmistamiseksi.

Lopuksi haluaisin muistuttaa lukijoita keskeisestä metodologisesta aiheesta, niin kutsutusta ‘tiedonjanosta’. Jurgen Habermas teki tärkeän erottelun ‘teknisten’, ‘humanististen’ ja ‘emansipatoristen’ tietojen etujen välillä, tai perustelemalla syitä maailmasta oppimiseen. Rikollisuuden tutkiminen ja rikollisuuden arviointi pyrkivät tekemään eron, parantamaan paikallistilanteita. Samalla kun he jakavat teknisen kiinnostuksensa fyysisestä todellisuudesta, humanistinen kiinnostus saattaa haluta ymmärtää sekä uhreja että rikollisia. Parhaassa tapauksessa yhteistyö rikosten torjunnassa voi antaa valtuudet joillekin osallistujille. Tässä tapauksessa työn voitaisiin sanoa olevan emansipatorista.

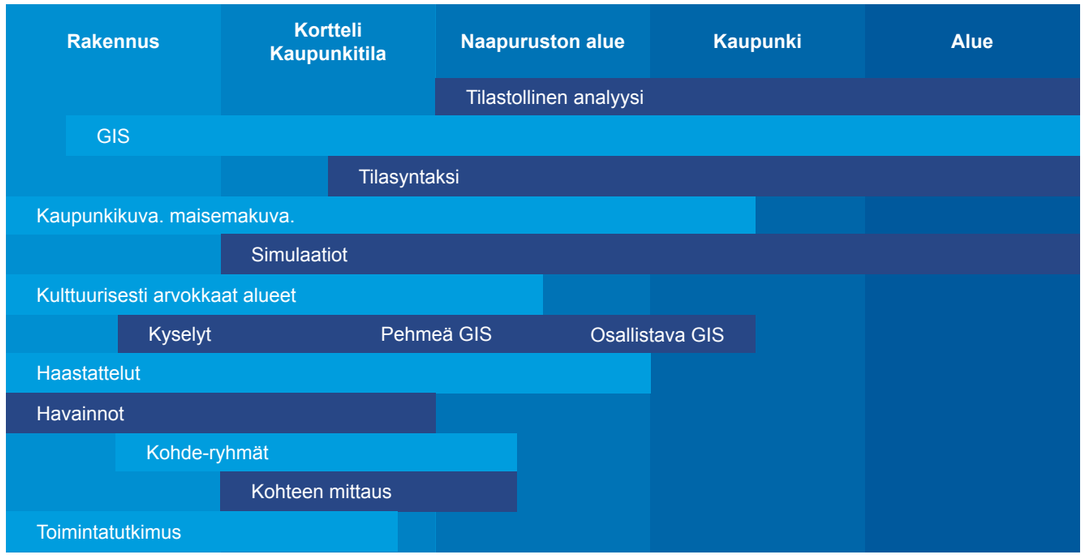

Tietojenkeruumenetelmät

TAPAUSTUTKIMUS 2. MUOTIALAN ALUE[30]

Muotialan alueen yksityiskohtainen asemakaava on Suomessa ensimmäinen yksityiskohtainen asemakaava, joka ottaa systemaattisesti huomioon turvallisuuden tavoitteen rakennetussa ympäristössä. ‘Muotiala oli ensimmäinen ja ainut CPTED-lähiö Suomessa.’ Vuonna 2008 projektin tuloksia arvioitiin Helsingin teknillisessä korkeakoulussa. Kaiken kaikkeaan tulokset olivat hyvin positiivisia: asukkaat pitävät Muotialaa erittäin turvallisena ja he käyttivät julkista tilaa runsaasti, kun kaavoitusratkaisut, joilla keskityttiin edesauttamaan sosiaalista vuorovaikutusta, olivat menestyksekkäitä ja hyvin suunniteltu valaistus edisti turvallisuuden tunnetta ja aktiivista tilojen käyttöä, ja rakennuskustannukset eivät poikenneet muista hankkeista.[31]

Turvallisemman ympäristön luominen oli keskeinen teema yhteistyössä asukkaiden kanssa aina prosessin alusta alkaen, jolloin kaupungin asukkaita kuultiin interaktiivisessa kaavoitusprosessissa. Paikallisen poliisipiirin edustaja osallistui turvallisuusasioiden asiantuntijana kaikkiin suunnittelukokouksiin, jotka liittyivät alueen yksityiskohtaisen asemakaavan kehittämiseen. Poliisi toi prosessiin jokapäiväistä tietotaitoaan rikollisuudesta ja häiriöistä, kuten esimerkiksi arvioitaessa paikallisen rikollisuuden keskittymiä ja niiden vaikutusta kaavoitusluonnoksiin.

Yksityiskohtainen asemakaava sisältää erityisiä määräyksiä, jotka liittyvät turvallisuuteen. Turvallisuus on tietoisesti otettu huomioon valaistussuunnitelmien määräyksissä, maisemasuunnittelussa ja rakennusmenetelmien ohjeissa.

Muotiala (CPTED-kurssilaisen kuva) - asunnon ja päiväkodin välinen kävelyreitti. Huomaa, että aitoja ei ole. Pienet piirteet, kuten materiaalien muutokset ja kivien osallisuus, osoittavat rajan julkisen kävelytien ja puolijulkisen tilan välillä. Kasvillisuuden hyvä hoito on myös tärkeää yleiselle myönteiselle tunnelmalle.

Spatiaalinen hierarkia on korostunut holveissa käytettyjen materiaalien muutoksissa.

Muotiala (CPTED-kurssilaisen kuva) - jalkakäytävät ja rakennusmassat on sijoitettu siten, että ne edistävät luonnollista valvontaa, kun taas alueet, jotka luonteeltaan ovat ei-kenenkään maata, on minimoitu. Aktiivisuuta tukevat toimet elävöittävät sekä julkisia alueita että puolijulkisia avoimia tiloja.

Esimerkiksi jalkakäytävät ja rakennusmassat on sijoitettu siten, että ne edistävät luonnollista valvontaa, kun taas alueet, jotka luonteeltaan ovat ei-kenenkään maata, on minimoitu.

Merkintä 30 CPTED-kurssin julkaisu, 2015.
Merkintä 31 http://costtu1203.eu/wp-content/uploads/2014/10/03.-Review-of-CEN-14383-The-death-and-life-of-geat-European-standards-and-manuals.pdf.

Muotiala (CPTED-kurssilaisen kuva) - pysäköintialueiden sijainti on keskeinen kysymys, kun luodaan turvallista ympäristöä. Muotialassa autot on aina sijoitettu lähelle taloja, joko kadulle tai pienille pysäköintialueille tai taskuihin talojen välissä. Tämä varmistaa sen, että pysäköintialueiden luonnollinen valvonta on mahdollista ja auttaa säilyttämään nämä alueet pienissä määrin julkisina alueina.

Keskimäärin rikollisuuden ongelmat olivat huomattavasti alhaisempia Muotialassa kuin Tampereella. Asukkaat tunnistivat hyvin vähän turvattomuuden tunnetta Muotialan alueella, kun taas useita tällaisia kokemuksia oli koettu viereisillä alueilla.

Liikenteen tiedotus- ja valvontakeskus

Suomen liikennevirasto on vastuussa Suomen teistä, rautateistä ja vesiteistä sekä Suomen yleisestä liikennejärjestelmän kehityksestä. He huolehtivat liikennejärjestelmän normaalin toiminnan turvaamisesta myös poikkeavissa olosuhteissa ja poikkeustilanteissa normaaliolosuhteissa. Liikenneviraston keräämät tiedot avataan yleisölle ja eri osapuolille.

Suomen tieverkostosta on saatavilla ajantasainen liikennetilanne, joka kattaa tietyöt, liikenneruuhkat ja muut häiriöt Palvelu on saatavilla myös sääkameran kuvina.

Tampereen keskusta

Tampereen kaupunki on yksi Suomen houkuttelevimmista kasvukeskuksista. Tämän kasvun hallinta asettaa haasteen alueen yhdyskuntarakenteen toimivuudelle, eri alueiden tasapainoiselle kehitykselle ja myös ekologiselle kestävyydelle. Tampere on järvenrantakaupunki. Veden läheisyys tekee Tampereesta houkuttelevan asuinpaikan. Koska keskustan on varauduttava 10 000 uuteen asukkaaseen, asuntojen rakentaminen jatkuu tulevina vuosina.

Keskusta muodostaa mukavan ja houkuttelevan jalankulkija-suuntautuneen alueen, joka tukee kaupan ja palveluiden kehitystä. Tunneli ja risteysasema tarjoavat helpon pääsyn lähiliikenteelle, kun lähtö- ja paluupaikat ovat kaupungin keskustan ulkopuolella.

Tampere - (CPTED-kurssillaisen kuva) - Uusi kevyen liikenteen silta joen yli parantaa saavutettavuutta, sosiaalisten kohtaamisten mahdollisuuksia ja yleistä valvontaa. Yleisesti kävelyä ja pyöräilyä edistetään ja julkinen liikenne ja maanalainen pysäköinti toimivat sujuvasti.

3. MAISEMAN-SUUNNITTELUN ASPEKTIT RIKOKSEN-TORJUNNASSA

JELIZAVETA JEKATERINA SIBUL

On tapoja, joilla turvatoimet voidaan esteettisesti integroida osaksi piha-alueita. Harkitun suunnitteluprosessin avulla rikollisuuden mahdollisuudet voidaan minimoida ja tontista voidaan tehdä vähemmän rikollisia ja vandaaleja houkutteleva. Seuraavassa tarjotaan turvallisuuskonsultteja kaavoitukseen ja heijastaa keinoja, kuinka saavuttaa tämä CPTED:n pääperiaatteiden kautta - valvonta, kulunvalvonta, alueellisuus, kunnossapito ja kohteen turvaaminen.

3.2 Valvonta

Maisemansuunnittelun avulla tapahtuvan ulkoalueiden turvaamisen pääperiaatteet ovat seuraavat:

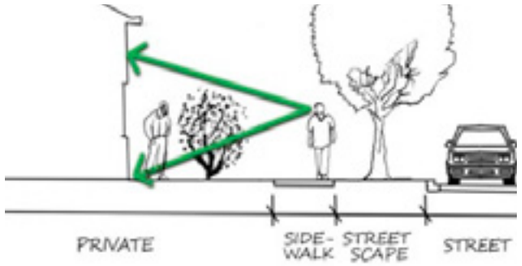

Pensaat estävät näkymän.

Näkymän pitäminen avoimena

Suunniteltaessa turvallista kaupunkiympäristöä katukuvassa, ei suositella käytettäväksi suuria obstruktiivisia kasveja tai elementtejä, jotka estävät tarkkailijoiden näkymän kadulta tai rakennuksista. Mikä tahansa avoin ja esteetön näkymä on ihanteellinen tarkkailuun. Paikoissa, joissa aidat ovat sallittuja ja niitä käytetään, suositellaan käytettäväksi kevyitä, läpinäkyviä aitoja.

Kasvien leikkaus

Asiantuntijoiden, joita konsultoidaan turvallisuusnäkökohdista, tulisi ehdottaa määritettäväksi asemakaavaan ja sitä seuraavaan hankkeeseen, että olemassa olevat ja suunnitellut puut ja pensaat on leikattava. Puut on leikattava vähintään 2,5 metrin korkeuteen maanpinnasta (tunnetaan puutarhanhoidossa ‘hoitamisena’). Tämä mahdollistaa selkeän näkyvyyden ja estää mahdollisia rikollisia kurottamasta, nousemasta puuhun ja käyttämästä sitä piilopaikkana. On suositeltavaa, että pensaat leikataan matalaksi (noin 1-1,2 metriä maanpinnasta). Tämä estää piiloutumisen niiden taakse.

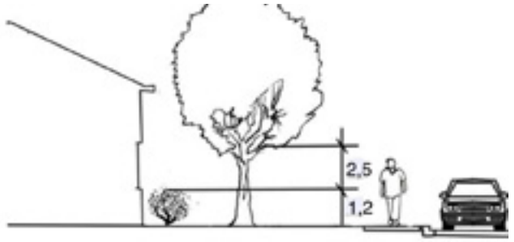

Puut ja pensaat antavat näkymän pysyä avoimena.

Kaavoitettaessa puistoa tai muuta julkista virkistysaluetta (erityisesti laajalla asuinalueella), vältä suunnittelemasta pensaita, jotka estävät näkyvyyden penkkien ympärillä. On paljon parempi käyttää pensaita, jotka eivät ole korkeampia kuin 1,2 metriä. Samoja vaatimuksia pitäisi soveltaa kaavoitettaessa pensaita ja puita pysäköintialueille. Tämä ei

Kuvat: ‘Rikollisuuden ehkäisy maisemansuunnittelun avulla. Kestävä suunnittelu + konsultointi’. Saatavilla sustainabledesingandconsulting.com

kuitenkaan tarkoita, että kaikkia yli 1,2-metrisiä pensaita pitäisi vältellä. Tavoitteena on välttää luomasta suljettuja ja ‘piilossa olevia’ paikkoja.

Polut

Polut ovat varmasti esteettisempiä, kun ne on suunniteltu sisältämään vehreyttä. Pitääksesi ne turvallisina, on aiheellista sisällyttää suunnitelmaan matalia koristepensaita (enintään 1,2 metriä korkeita) polkujen varsilla. Korkeammat koristepensaat tulisi sijoittaa kauemmas poluista.

Valaistus

Sen varmistamiseksi, että ihmiset näkevät ympäristönsä kunnolla myös pimeällä, on tärkeää suunnitella riittävä valaistus ulkoalueille. Asuinalueille ei pitäisi kaavoittaa valaisemattomia, varjoisia oikopolkuja tai kapeita polkuja. On myös muistettava, että katulamppuja ei tulisi sijoittaa lähelle puita, koska niiden lehdistö voi vähentää saatavilla olevan valon näkyvyyttä.

3.2 Kulunvalvonta

Kulunvalvonta antaa mahdollisuuden valvoa kiinteistössä kävijöiden sisääntuloa ja ulosmenoa. Yleensä se myös rajoittaa kiinteistön sisäänpääsyjen ja uloskäyntien määrää. Tämä voitaisiin tehdä lisäämällä esteitä, kuten läpinäkyviä aitoja, portteja tai pensasaitoja. Tarkoitus ei ole luoda läpipääsemättömän linnoituksen kaltaista muotoilua, vaan rajoittaa pääsyä kohteeseen ennalta määrätyllä reitillä ja vähentää todennäköisyyttä, että joku tulee sisään tai poistuu muulla tavalla.

Kulunvalvonnan suunnittelussa on tärkeää luoda yksi selkeä polku rakennuksen pääovelle ja merkitä se maisemointielementeillä, kuten veistoksilla, pensasaidoilla tai muilla koriste-elementeillä.

Kulunvalvonnan varmistamiseksi sisäänkäynti on suunniteltu lasista näkyvyyden takia. Piha on määritelty yksityisalueeksi kivetyllä rakenteella ja pensailla. (Lähde: www.ikeadesign. com)

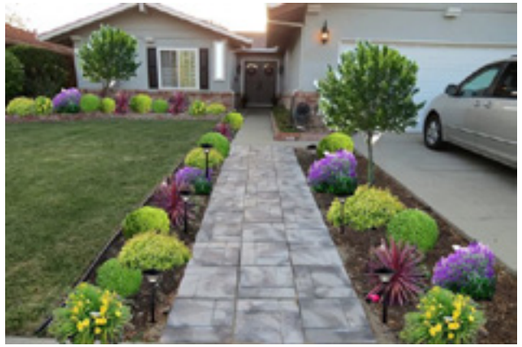

Selkeä sisäänkäynti etuovelle on merkitty koristeistutuksilla, jotka toimivat myös esteenä pitäen kävijät kivetyllä polulla. (Lähdekuva Homeedit.com. Saatavilla http-// www.homedit.com/modest-yet-gorgeous-front-yard)

Aidad

Alueilla, joilla aidat ovat sallittuja, suositellaan käytettäväksi hartiakorkuisia avoimia aitoja puolijulkisen ja julkisen katukuvan välissä rakennuksen edessä ja yksityisemmällä takapihalla.

Pensaat

On myös mahdollista käyttää läpitunkemattomia koristepensaita (voi jopa mennä niin pitkälle, että hankkii piikkipensaita) joko pelkästään tai aidan vieressä hillitsemässä epätoivottujen ihmisten pääsyä alueelle.

Pitääksesi tunkeilijat kaukana ikkunoista, on mahdollista käyttää matalakasvuisia, piikikkäitä pensaita alimpien ikkunoiden edessä.

Turvallisuuden tarjoamiseksi on parempi olla käyttämättä suunnitteluratkaisuja, jotka tarjoavat pääsyn parvekkeelle, toiseen kerrokseen tai aitojen yli aivan rakennusten vieressä. Näihin kuuluvat myös kiivettävät puut, penkit ja mitkä tahansa maisemasuunnittelun tai arkkitehtoniset objektit, joihin voi kiivetä.

3.3 Alueellinen vahvistaminen

Alueellinen vahvistaminen määrittää alueen julkisena, puolijulkisena tai yksityisenä. Tätä rakennetta lisäävää prosessia voidaan kehittää käyttämällä rakenne-elementtejä. Rajojen käsitys yksityisalueen ja julkisen alueen välillä luo alueellisuuden tunnetta ja viestittää mahdollisille rikollisille, että heidän pitäisi pysyä kaukana ja muualla. 1

Erilaisten, edellisessä osassa mainittujen yksityisalueen luomisen tapojen lisäksi koristeistutusten (kuten esimerkiksi pensaat ja kukkapenkit) suunnittelu, joka sopii yhteen katusuunnittelun kanssa, voi vahvistaa tilan käsittämistä puolijulkisena. Tämä tila mielletään alueeksi, jota voi kyllä katsoa, mutta jonne ei voi mennä käymään ilman lupaa.

Puolijulkinen tila on merkitty pensailla. (Lähde: Kuva: “Muljeid Uue Kodu Päevalt” Noole 8 elamukvartal. Ikodu kinnisvarablogi (http://blog.ikodu.com/page/30/)

Vesi

Toinen hyvä tapa antaa kohteelle julkinen/yksityinen alueellinen rakenne, on käyttää vettä, mikäli kohteen maa-alue sen sallii. Kanavat määrittelevät erittäin selvästi julkisen ja yksityisen tilan ja ovat turvallisia esteitä, jotka myös pitävät näkymän avoimena.

Vesikanaalit tarjoavat kohteelle hyvän alueellisen rakenteen (Lähde: Kuva: Tanjing Tongren Housing Development BeijingA&S International Desig. Futurarc 2006 vol. 3)

3.4 Kunnossapito

Alueellisen vahvistamisen kanssa päällekkäinen kunnossapito on osoitus kiinteistön omistajuudesta. Heikkeneminen tarkoittaa vähemmän osoitettua hallintaa omistajalta ja enemmän alhaisten standardien ja epäjärjestyksen hyväksyntää. Se ehdottaa myös, että omistajan tilannekuva ympäristöstä on minimaalinen.1

On tärkeää hahmotella määräykset kohteen tulevaa kunnossapitoa varten projektin tässä vaiheessa. Kun yksityiskohtainen asemakaava on laadittu, näiden säännösten tarvetta tulisi korostaa luvussa, joka käsittelee vaatimuksia, jotka on pantava täytäntöön projektin valmistuttua.

3.5 Kohteen turvaaminen

Kohteen turvaaminen on useimmiten toteutettu suunnittelemalla tontin julkisia ja puolijulkisia alueita, jotka ovat avoimia kadulle. Suunnittelun termein pitäisi suosia elementtejä, jotka lisäävät tontin turvallisuutta. Tämä voidaan tehdä käyttämällä fyysisiä ominaisuuksia, jotka kieltävät pääsyn ja tekevät pääsyn yksityisalueelle entistä vaikeammaksi. Usein nämä ominaisuudet limittäytyvät niihin, joita on kuvailtu yllä osiossa kulunvalvonta.

3.5.1 Viherkasvit

Viherkasveja tulisi hoitaa ja leikata, kuten on kuvailtu valvontaa koskevassa kappaleessa. Korkeiden pensaiden, massaistuttaminen tai isolehtisten puiden istuttaminen rakennuksen ulko-ovien viereen ei ole turvallista. Tämä voi olla paikka, joka tarjoaa mahdollisen piilon.

Viherkasvien kunnossapito ja leikkaus luovat turvallisuutta. Kuvat ennen ja jälkeen. Kuva: Tanjing Tongren Housing Development BeijingA&S International Desig. Futurarc 2006 vol. 3, 'We do it all' nurmikonhoidon verkkosivu. Saatavilla: http://www.wedoitalllawncare.com/before-after.jpg.

3.5.2 Valaistus

On tärkeää suunnitella riittävä valaistus siten, että mahdolliset ongelma-alueet on kunnolla valaistu. Näitä ovat pääsisäänkäynti, polut, kulmat ja portaat. Valojen tulisi syttyä automaattisesti, kun joku ilmestyy tietylle alueelle.

Kunnollinen valaistus lisää turvallisuutta (Vintech. Saatavilla: http://www.vintechnology.com/journal/wp-content/uploads/2011/12/LightingPlannerIllustration.jpg).

3.5.3 Köynnökset

Köynnösten käyttö rakennusten seinillä tai muilla pinnoilla, jotka ovat alttiita graffiteille, on hyvä tapa ehkäistä graffitivandalismia.

3.5.4 Killustiku kasutamine

Tapa varmistaa rakennuksen ympäristön turvallisuus, on käyttää kivimursketta. Kivimurske pitää huomattavan kovaa narskuntaa, kun sen päällä kävellään.1 Kohteen estetiikan tukemiseksi on parempi käyttää saman materiaalin eri muunnelmia, jolloin toisto luo vaikutelman tyylistä. Siksi koristeellista kivimursketta voidaan sijoittaa strategisesti tiettyihin kohteisiin, kuten esimerkiksi kukkapenkkien alueille, ohuena nauhana rakennuksen ympäri tai ikkunoiden alle ja sisäänkäyntien luo.

TAPAUSTUTKIMUS 3. RIIAN KAUPUNKI[32]

Alueen kuvaus

Asuinalue Riiassa valittiin (Ilguciemsin alue). Alue koostuu pääasiassa kerrostaloista, muutamista päiväkodeista, kouluista ja ostoskeskuksesta. Analyysiä 2 varten valittiin erityisiä alueita, kuten Sektori 1 kartalla ja lisäksi Sektori 2. Sektori 2 lisättiin, koska määritetyllä alueella asuvat ihmiset kertoivat tuntevansa olonsa turvattomaksi tietyllä kadulla.

Raportoidut ongelmat ja välikohtaukset määrätyllä alueella

Alueella 1 on noin 10 kerrostaloa ja kahdeksan pienempää taloa, kaksi koulua, päiväkoti, kaksi ostoskeskusta, postitoimisto, pieni casino, marketti (lähellä ostoskeskusta), baari ja vartioitu pysäköintialue. Kuitenkin molempien alueiden lähellä sijaitsee kunnan sosiaaliasuntoja.

Alueella 2 on autotalleja, vanha tehdasalue, muutama kerrostalo ja raitiovaunupysäkki. Alueella 1 asuvien ihmisten pitäisi kulkea alueen 2 läpi päästäkseen raitiovaunupysäkiltä koteihinsa.

Poliisin tietojen perusteella aikavälillä 1.1.2014 – 15.4.2014 Sektorilla 1 raportoitiin seuraavat tapaukset: (A) yhdessä tapauksessa narkomaani kadulla (kaksi tapausta viereisillä sektoreilla); (B) kahdessa tapauksessa päihtynyt henkilö kadulla; (C) 24 myymälävarkautta; (D) kaksi murtovarkautta; (E) yhdessä tapauksessa mies virtsaamassa kadulla; (F) yksi automurto.

Murtojen alue:

Murtojen alue (lähde: Googlen kartta).

Automurtojen alue (lähde: Googlen kartta).

Merkintä 32 CPTED-kurssin julkaisu, 2015.

Poliisin tietojen perusteella aikavälillä 1.1.2014 – 15.4.2014 Sektorilla 2 raportoitiin seuraavat tapaukset: (E) yhdessä tapauksessa mies virtsaamassa kadulla.

Alueella 2 ei rekisteröity yhtään välikohtausta tai rikosta, vaikka ihmiset kertoivat olevansa hermostuneita kulkemaan lähellä tätä katua. Mahdollinen syy voi olla se, ettei tältä kadulta ole pakoreittejä. Toisella puolella on koko kadun pituudelta tiiliseinä ja toisella puolella on autotalleja.

Balta iela - katu, jolla ei rekisteröity yhtään välikohtausta tai rikosta, vaikka ihmiset kertoivat pelkäävänsä sen käyttöä (lähde: Googlen kartta).

Yöllä määritetyllä alueella

Tätä määritettyä aluetta tarkkailtiin yöllä, jotta voitaisiin havaita mahdollisia ongelmia, joita esiintyy auringonlaskun jälkeen. Partiot aloittivat 00:25 ja lopettivat 01:25. Tänä aikana alue oli hiljainen, noin 20 ihmistä (kaikki miehiä) nähtiin kävelemässä (yksi heistä humalassa).

Partioinnin aikana havaittiin, että kaikki pääkadut ovat valaistuja. Kuitenkin kerrostalojen väliset polut olivat pimeitä, ilman valaistusta.

Havaintojen perusteella tehtiin kartta alueen pimeistä paikoista.

Mustat alueet osoittavat täysin pimeät paikat alueella 1. Tällä alueella asuvien ihmisten on kuljettava pimeän alueen läpi, jos he haluavat käydä läheisessä ostoskeskuksessa. Yhtäkään jalankulkuväylistä ei ole valaistu.

Hyvin valaistu alue, jossa vain yksi pimeä paikka (lähde: Googlen kartta).

Alue Balta ielan lähellä kuvaa ainutta pimeää aluetta tässä naapurustossa.

Tärkeimmät sidosryhmät

- Kunta
- Yritykset - kaupat, pysäköintialueet, casino, baari
- Asuntojen omistajat (tai heidän edustajansa)
- Postitoimisto
- Poliisi
- Koulut
- Autotallien omistajat

Mahdolliset ratkaisut

Alueen analysoinnissa havaittiin kaksi mahdollista tarvetta:

1. Investointi ympäristöön (leikkipaikan kunnostaminen lapsille ja graffitiongelma)

Leikkipuiston alue Cementa ielalla (CPTED-kurssilaisen kuva)

Lasten leikkipaikka on rakennettu neuvostoaikaan (sen sijainti näkyy vihreänä ympyränä) ja on nyt rappeutunut käyttökelvottomaksi. Alue ei ole käytössä alkuperäisessä tarkoituksessaan ja on tällä hetkellä käyttämätön. Lähistöllä sijaitsee vartioitu pysäköintialue.

Leikkipuiston alue Cementa ielalla (CPTED-kurssilaisen kuva)

2. Valaistusongelmia yöllä

Kauppoihin menevien ihmisten pitäisi käyttää valaisemattomia polkuja. Heidän pitäisi ylittää pimeät alueet (rajattu vihreän ympyrän alla) tai kävellä suhteellisen pitkä väistöreitti päästäkseen ostoskeskukseen. “IKI”.

Alue kerrostalojen ja polkujen välillä, esitetty polkujen pimeät kohdat.

Vaikka mitään rikoksia ei raportoitu näillä alueilla, ihmiset tuntevat olonsa turvattomaksi. Tunneli ostoskeskukseen on myös pimeä (CPTED-kurssilaisen kuva).

4. YLEISKATSAUS ALUESUUNNITTELUUN

MARTINA PROOSA

Aluesuunnittelun rooli on luoda tasapainoisen ja kestävän ympäristön perusta ihmisille perustamalla **aluesuunnitelmia**. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi aluesuunnitteluprosessi on julkinen ja näin ollen on käsiteltävä ristiriitaisia intressejä tilankäytössä tasapainottaen ja säätäen näitä etuja.

Toisin sanoen aluesuunnitelmat, jotka valmistetaan yhdessä kiinnostuneiden sidoshenkilöiden kanssa ja julkisen osallistumisprosessin kautta, **toimivat perustana maankäytölle ja rakentamiselle** niissä tapauksissa ja niillä alueilla, jossa kaavan valmistelu on pakollinen. Maaseutualueille, jossa väestöntiheys on alhaisempi, rakentaminen voidaan tavallisesti suorittaa ilman kaavaa.

Yhteinen ominaisuus kaikissa maissa on se, että kaavoitusta tehdään eri tasoilla - sekä valtion että kunnan tasolla. Valtion tason kaavat luovat laajemman vision maan tai alueen aluekehityksestä. **Kuntatason** kaavat käsittelevät tarkempia maankäytön aiheita, kun **yleiskaavat** käsittelevät koko kunnan aluetta ja **asemakaavat** laaditaan tonteille.

Aluesuunnitelma on asiakirja, joka on laadittu kaavoitusprosessin tuloksena. Aluesuunnitelma koostuu tekstistä ja teknisistä piirustuksista, jotka täydentävät toisiaan ja muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden. Aluesuunnittelun tekstissä esitetään aluekehityksen tavoitteet, jotka perustuvat spatiaalisen kehityksen analyysiin kaavoitetulla alueella sekä kaavoitusratkaisujen kuvauksiin ja perusteluihin.

Vaikka **aluesuunnittelun periaatteet** ovat samoja useimmissa maissa, **erityiset säännöt** vaihtelevat eri maissa ja riippuvat kulttuurisista, poliittisista ja muista olosuhteista.

CPTED:n periaatteita ei ole mainittu säädöksissä, jotka ovat voimassa Virossa, Latviassa, Liettuassa ja Suomessa, joten näissä maissa ei ole pakollisia CPTED:n vaatimuksia. Kansainväliset standardit ovat olemassa ja niihin voidaan viitata kaavoitusprosessina aikana.

Joitain vaatimuksia, jotka liittyvät CPTED:een on sisällytetty Alankomaiden rakennusmääräyksiin ja ne tarjoavat määräykset turvallisista ovista ja ikkunoista sekä etuoven lähellä olevasta valaistuksesta. Näitä on noudatettava uusissa asuinrakennuksissa ja laajoissa kunnostustöissä. Lisätietoja, katso liite 2.

5. MITEN OSALLISTUA KAAVOITUSPROSESSIIN JA TEHDÄ TURVALLISUUTEEN LIITTYVIÄ EHDOTUKSIA

ANDRES LEVALD

5.1 Johdatus kaavoitusprosesseihin ja asiakirjoihin

Taajama-alueilla turvallisuutta voidaan parantaa sekä olemassa olevissa että vasta kaavoitetuissa ympäristöissä. Kaupunkisuunnittelulla on vaikutus eri rikostyyppeihin ja rikollisuuden pelkoon vaikuttamalla ihmisten käyttäytymiseen, kuten rikollisiin, uhreihin, asukkaisiin tai poliisiin sekä myös heidän asenteisiinsa, valintoihinsa ja tunteisiinsa.

Jokaisella interventiolla rakennetussa ympäristössä on fyysinen ja sosiaalinen vaikutus lähiympäristöön. Siksi on tarpeen toteuttaa erityisiä toimia pehmentämään muutosten vaikutusta. Aluesuunnittelun ja suunnittelun tyypeillä on omat erityiset tavoitteensa, strategiset odotuksensa ja yleistämisen tasonsa. Näin ollen niillä on ainutlaatuisia tehtäviä rakennetun ympäristön suunnittelussa. Aluesuunnittelun tyypit jaetaan yleensä kansalliseen, alueelliseen ja paikalliseen tasoon, kuten on kuvattu liitteessä 3.

Valtakunnallinen kaavoitus

Spatiaalisen kehityksen strategian koko maassa pitää sisältää visio selvitysjärjestelmästä, joka voisi tarjota laadukkaita elinympäristöjä, jotka sisältävät useimmat yleiset turvallisuusasiat.

Maakuntakaavoitus

Tämä määrittelee spatiaalisen kehityksen periaatteet ja ohjeet selvitysjärjestelmästä alueelle ja palvelee myös maalaiskunnille ja kaupungeille laadittavien yleiskaavojen perusteena.

Paikallinen kaavoitus

Yleiskaavoituksen tasolla voidaan tunnistaa rikostentorjuntamielessä kahdeksan kaupunkiympäristön tyyppiä. Jokaisella tyypillä on valikoima keinoja, joiden tarkoituksena on estää rikollisuutta kaupunkisuunnittelun ja rakennussuunnittelun avulla (katso liite 4).

1. Asuinalueet D1
2. Koulut ja nuorten palvelut D2
3. Kauppa, teollisuus tai toimistot D3
4. Ostokset ja vähittäiskauppa D4
5. Puistot ja yleiset puutarhat D5
6. Vapaa-ajan keskukset D6
7. Joukkoliikenne ja pysäköintitilat D7
8. Kaupunkien keskustat ja julkinen tila D8

Asemakaavassa on määriteltävä erityisiä vaatimuksia ja ehtoja, jotta ehkäistään rikollisen toiminnan riski, joka vastaa edellä mainittuja kaupunkiympäristön tyyppejä ja asianmukaisia toimia.

	Intervention taso	Esimerkkejä toimista	Avaintoimijat
1	Uuden rakennuksen suunnittelu	Rakennuksen suunnittelu ja sen suhde ympäristöönsä	Omistajat/tulevat asukkaat, kehittäjät, arkkitehdit, rakentajat
2	Uuden asuinalueen suunnittelu	Taata visio julkisiin tiloihin rakennusten ympärillä; edistää asukkaiden tunnistamista alueella; tarjota selkeä yksityisen ja julkisen alueen määritelmä; toiminnat maanpinnan tasolla; portinvartija; jalankulkureittien jatkuminen; pysäköintialueiden sijainti ja suunnittelu, maanalaisen pysäköinnin välttäminen; harkitse hallintaa ja kunnossapitoa suunnitteluvaiheessa	Kunta, paikallishallinto, paikalliset painostusryhmät, poliisi, arkkitehdit ja kaavoittajat, liikenneosasto, joukkoliikennevi-ranomaiset, julkisten palveluiden johtajat, isännöitsijät
3	Uuden asuinalueen kaavoitus	Tarkista rakentamistehokkuus; lanseeraa sekakäyttö; kaupunkirakenteen, rakennusmuodon ja rakennustyyppien jatkuvuus; tarjoa jatkuvuutta katuverkostoon, jalkakäytäviin ja pyöräteihin, hallitse puistojen ja koulujen malleja ja sijaintia; kehitä pohjakerrosten toimintaa	Kunta, paikallishallinto, paikalliset painostusryhmät, poliisi, arkkitehdit ja kaavoittajat, liikenneosasto, joukkoliikennevi-ranomaiset, julkisten palveluiden johtajat, isännöitsijät
4	Uusien infrastruktuurien kaavoitus	Vältä esteitä ja enklaaveja; takaa helppopääsyisyys; ylläpidä jalankulkijoiden liikkumisen jatkuvuutta; luo kapillaarinen julkisen liikenteen järjestelmä	Kunta, paikallishallinto, paikalliset painostusryhmät, poliisi, arkkitehdit ja kaavoittajat, liikenneosasto, joukkoliikennevi-ranomaiset, julkisten palveluiden johtajat, isännöitsijät

Rakennussuunnittelu

Niiden tasojen joukossa, joilla voidaan toimia turvallisuuden parantamiseksi rakennetussa ympäristössä, on vähintään neljä tasoa, jotka ovat suoraan yhteydessä kaupunkisuunnitteluun ja suunnitteluun (CEN/TR 14383-2:2007, katso taulukko 1). On tärkeää määritellä käsiteltävä alue joko uudeksi tai olemassa olevaksi alueeksi. Jos kyseessä on uusi alue, vain kaava on olemassa. Näiden erojen seuraukset ovat kauaskantoisia:

- **uusi ympäristö** (= uusi projekti): väline: rikollisuuden arviointi. Rikollisuuden tunnusmerkit ja rikollisuuden pelko voidaan arvioida vain käyttämällä teorioita tai käyttämällä kokemuksia ja oppeja muista lähiöistä tai projekteista, jotka muistuttavat läheisesti tämän uuden ympäristön kaavaa; tällaista rikosanalyysiä (ex ante) pitäisi kutsua: rikosarviointi (arvio etukäteen (ex ante) ongelmista, joita todennäköisesti ilmenee tulevaisuudessa hyvin rajatulla alueella, kun suunnitelma on muuttunut valmiiksi rakennukseksi);

- **olemassa olevat ympäristöt**: väline: rikostutkimus. Rikollisuuden ominaisuuksia ja rikollisuuden pelkoa voidaan analysoida todellisissa tilanteissa sellaisilla menetelmillä kuin rekisteröidyt rikollisuusluvut, tutkimukset, turvatarkastukset, asukkaiden, alueella käyvien tai aluetta käyttävien ihmisten ja ammattilaisten (poliisit, kauppiaat, jne.) kokemusten ja mielipiteiden tallentaminen, havainnointi, uhrien ja/tai rikoksentekijöiden haastattelut, jne.: tällaista rikosanalyysiä (ex post) olemassa olevalla alueella pitäisi kutsua rikosarvioksi (oletukseksi (ex post) rikollisuuden ongelmista, jotka ovat läsnä hyvin määritetyllä olemassa olevalla (kaupunki)alueella tai lähiössä).

Uuden ympäristön rikollisuuden arvioinnissa olemassa olevan lähiympäristön rikollisuuden tutkimuksen tulos on otettava huomioon perustilanteena. Niiden ongelmien tunnistaminen ja luokittelu, jotka vaikuttavat olemassa olevaan alueeseen tai jotka saattavat syntyä uudella alueella, ovat perusaskel kohti oikeiden strategioiden ja toimenpiteiden valintaa kaavoituksessa ja suunnittelussa rikollisuuden ehkäisemiseksi. Suoritettaessa uuden ympäristön rikollisuuden arviointia tai olemassa olevan ympäristön rikollisuuden tutkimista, tulee analysoida sekä rikosmallit sekä alueen taipumus houkutella rikollisia. Turvattomuutta on vaikea arvioida ja usein on tarpeen käyttää kaikenlaista olemassa olevaa tietoa ja tutkimuksia, jotta voidaan tunnistaa osatekijät, jotka voivat vaikuttaa turvattomuuteen ja mihin tahansa turvattomuuteen liittyvät tietyt paikat. Kaupunkisuunnittelu ja suunnittelu eivät voi suoraan vaikuttaa rikollisuuden pelkoon, vaikka ympäristö, joka ei synnytä ahdistusta, voi vaikuttaa myönteisesti pelon vähenemiseen.

Poliisin operatiivisena organisaationa on varmistettava, että lainsäädäntöä noudatetaan, että he itse vastaavat nopeasti hätätilanteisiin ja kykenevät nopeasti ratkaisemaan kaikki todelliset ongelmat, joita saattaa ilmetä Mitä tulee tähän oppaaseen sisältyviin periaatteisiin, poliisin on nähtävä ja reagoitava mahdollisiin ongelmiin ennen niiden esiintymistä. Tämä lähestymistapa koskee ympäristöllistä ennaltaehkäisyä ja sen tarkoituksena on ‘estää rikoksia tapahtumasta’.

Se käsittelee ympäristön kaikkia osallistujia, jotka voivat jotenkin vaikuttaa rikollisen toiminnan säätämiseen.

Kuten monissa kaupunkeihin liittyvissä ongelmissa, rikosten torjunnassa kaupunkisuunnittelun ja kaavoituksen avulla voidaan nähdä hyvin monimutkaisia kysymyksiä seuraavasta syystä:

- se vaatii eriasteista tietotaitoa
- se vaikuttaa samanaikaisesti eri palveluihin (suunnittelutoimistot, sosiaalipalvelut, poliisi, huoltopalvelut, jne.)
- se vaati eri päätöksentekijöiden välistä yhteistyötä (julkiset viranomaiset, yksityiset sijoittajat, jne.)

5.2 Turvallisuuteen liittyvien ehdotusten tekeminen - mitä tulisi pitää mielessä

Rikollisuuden ehkäisy on olennainen strateginen osa koko kaavoitus- ja suunnitteluprosessia rakennetussa ympäristössä eikä sitä voida tehdä eristäytyneenä. Parasta suunnittelutehokkuutta ja kustannustehokkuutta, turvallisuutta varten CPTED-toimenpiteitä on parasta soveltaa projektin alussa.

Kaupunkisuunnittelu ja suunnittelu ovat yleinen käsite, joka ei sisällä ainoastaan arkkitehtien ja kaupunkisuunnittelijoiden tekemää varsinaista suunnittelutyötä, vaan myös kaavoitustyön ennen kuin suunnittelu on tuotettu sekä johtamistyön, kun suunnittelu on toteutettu.

Voidaan tunnistaa kolme strategiatyyppiä:

- kaupunkisuunnittelun strategiat
- suunnittelustrategiat
- hallintastrategiat

Kaupunkisuunnittelun ja suunnittelun strategiat ovat tärkeimpiä ehdotetuille uusille alueille ja lähiöihin, kun taas hallintastrategiat ovat merkityksekkäämpiä olemassa oleville alueille.

5.2.1 Linnaplaneerimise strateegiad

Kaavoitusstrategiat, joilla on merkitystä rikollisuuden torjunnassa, sisältävät seuraavaa:

- olemassa olevien sosiaalisten ja fyysisten rakenteiden huomioiminen
- helppopääsyisyyden takaaminen ja erillisalueiden välttäminen
- elinvoiman luominen (sekoittamalla tehtäviä ja toimintoja, luomalla houkutteleva ulkoasu)
- väestön sekoittaminen (sosioekonomisten ryhmien yhdistäminen, eristämisen ja erottelun välttäminen)
- riittävän kaupunkitiheyden luominen elinvoiman ja luonnon valvonnan sallimiseksi (jatkuva valvonta)
- fyysisten esteiden (infrastruktuurin takia, jne.) ja joutomaan välttäminen

Näiden strategioiden tarkoituksena on valita mittakaava, toiminto ja toimintojen sekoitus sillä tavalla, että ne ovat kannustin lennokkuuteen, sosiaaliseen valvontaan, osallistumiseen ja omistajuuden tunteeseen. Näiden strategioiden toteuttaminen estää nykyisten ‘kaupunkiympäristöjen’ (eli haavoittuvien katurakenteiden, toimintojen ja sosiaalisten verkostojen) vahingoittumisen. Kun on kyse uudesta kehityksestä, nämä strategiat luovat olosuhteet sosiaalisten verkostojen muodostamiseen ja uuden kehityksen saattamiseen osaksi ympäröivää kaupunkirakennetta mahdollisimman nopeasti. Kaavoitusstrategioilla voidaan estää suuria rakennuskokonaisuuksia (jotka voivat olla sisältä turvallisia) toimimasta eristettynä kaupunkirakenteesta. Tämä voidaan saavuttaa välttämällä näiden kokonaisuuksien fyysistä eristämistä ympäristöstään kieltämällä suurten, eristettyjen pysäköintialueiden tai joutomaan olemassaolo lähialueilla.

Tässä voidaan ottaa esimerkiksi ostosalueiden kehittäminen. Kaavoitusstrategiat kannustavat hyvin integroituihin, avoimiin liikekeskittymiin sen sijaan, että perustettaisiin ostoskeskus erillisenä suunnitelmana.

5.2.2 Kaupunkisuunnittelun strategiat

Kaupunkisuunnittelun strategiat rikollisuuden torjuntaan, sisältävät seuraavaa:

- ulkoasu (kaupunkirakenteen ja kevyenliikenteen reittien jatkuvuus)
- tietty paikka toiminnalle
- aikataulujen koordinointi takaamaan jatkuva luonnon valvonta
- näkyvyys (yleiskuva, näkyvyys asuntojen ja julkisten tilojen ja vastaavien välillä, valaistus, jne.)
- saavutettavuus (suunnistaminen, tila liikkua, vaihtoehtoiset reitit, rajoitettu pääsy luvattomille yksilöille)
- alueellisuus (inhimilliset mittasuhteet, selkeät julkiset ja yksityiset alueet, lokeroituminen)
- houkuttelevuus (värit, materiaalit, valaistus, melu, hajut, katukalusteet)
- kestävyys (materiaalit, kuten katukalusteet ja aidat)

Nämä strategiat pyrkivät luomaan olosuhteet sosiaaliselle valvonnalle, luonnolliseen valvontaan, omistajuuden tunteeseen ja kuuluvuuden tunteelle. Suunnittelustrategiat täydentävät kaavoitusstrategioita.

Näin ollen CPTED käyttää kuutta (6) ensisijaista limittäistä periaatetta: luonnollinen valvonta, luonnollinen kulunvalvonta, alueellisuus, kunnossapito, kohteen turvaaminen ja positiivisen käytön helpottaminen.

Alueellisuuteen kuuluu strategioita, jotka luodaan siten, että ne luovat tiloihin omistajuuden tunteen, jotta on helpompi tunnistaa tunkeilijat, koska he eivät vaikuta kuuluvan sinne. Selkeä julkisten, puolijulkisten ja yksityisten alueiden erottaminen toisistaan käyttämällä opasteita, aitoja, jalkakäytäviä, taidetta ja kukkia ovat esimerkkejä omistajuuden ilmaisemismenetelmistä.

Luonnollinen valvonta seuraa oletusta, että rikolliset eivät halua olla tarkkailtavana; laillisten ‘silmien’ sijoittaminen kadulle, esimerkiksi tarjoamalla ikkunanäkymiä ja valaistusta, lisää havaitsemisriskiä rikollisille, alentaa asukkaiden ja vierailijoiden pelkotasoja ja vähentää lisäksi riippuvuutta kameravalvonnasta.

Luonnollinen kulunvalvonta täydentää fyysisiä turvallisuus- ja operatiivisia toimenpiteitä seinillä, aidoilla, kuiluilla ja jopa pensasaidoilla yrittäen määritellä alueen rajat, kanavoida lailliset asukkaat ja kävijät suunniteltuihin sisäänkäynteihin ja vähentää pääsymahdollisuuksia ja poistumisteitä.

Kunnossapito on avaintekijä säilytettäessä näköyhteyksiä tarkkailua varten, pidettäessä yllä fyysisten elementtien puolustusta ja heijastettaessa huolenpidon ja omistajuuden tunnetta Yhdessä CPTED:n periaatteet lisäävät toiminnallisten, teknisten ja fyysisten turvamenetelmien tehokkuutta, vähentäen siten laite- ja käyttökustannuksia. Kysymys tulevasta kunnossapidosta on myös tärkeä ottaa huomioon suunnittelun alkuvaiheessa.

Kohteen turvaaminen: fyysinen turvallisuus ja suunnittelu tavoitteena tehdä rakennukseen tai tilaan pääsy tai kohteen tuhoaminen entistä vaikeammaksi. Tämä on perinteisin vastaus rikollisuuteen: tehdään siitä fyysisesti vaikeaa rikoksentekijälle käyttämällä lukkoja, pultteja, salpoja, ovia tai portteja: eli keskiaikaisen linnoituksen lähestymistapa. Tämä periaate on sisällytetty kulunvalvonnan periaatteeseen.

Positiivisen käytön helpotus: tämä periaate koskee sellaisen ympäristön luomista, joka lisää todennäköisyyttä, että lailliset käyttäjät alkavat käyttää aluetta. Tällainen ‘parempi yhdistelmä käyttäjiä’ on myös tärkeää alueille ihmisten ohjauksessa: sekoittunut ihmismassa (vanhoja tai nuoria, miehiä tai naisia) on usein rennompi ja vähemmän vaarallinen kuin ryhmä, joka koostuu yksinomaan nuorista miehistä.

Käytännössä mikään kaupunkialue ei ole täysin itsesäätelevä; useimmilla kaupunkialueilla tarvitaan tietty taso ammatillista valvontaa ja ylläpitoa. Fyysisen ympäristön tärkeimmät osatekijät, jotka on otettava huomioon, ovat seuraavat:

- alueen yleinen merkitys ja alueen käyttö
- rakennetun alueen muoto ja tiheys
- aukioiden ja viheralueiden ominaispiirteet
- julkisten, puolijulkisten, yksityisten ja osittain yksityisten tilojen väliset suhteet
- katujulkisivut ja rakennusten sisäänkäynnit
- joukkoliikennereitit ja pysäkit

- liikennevirrat ja pysäköinti
- jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden liikkeet
- pohjakerroksissa tapahtuva toiminta ja niiden aikataulut
- toiminnan säilyttäminen ylemmissä kerroksissa
- julkinen ja yksityinen valaistus julkisissa tiloissa
- kaupungin rappeutumisen tai joutomaan läsnäolo
- kunnossapidon ja hoidon taso (CEN/TR 14383-2:2007, s. 16).

Kaavoitus merkitsee myös päätöksentekoa infrastruktuurin ulkoasun osalta; monissa tapauksissa maantie- ja kuljetusreitit pirstovat kaupunkirakennetta, luoden eristettyjä alueita tai joutomaata, jota on vaikea hallita.

- Uuden kehityksen tai regeneroituvan alueen rakenne ja asemakaava pitäisi kaavoittaa siten, että vältytään luomasta urbaaneja enklaaveja.
- Projektin liittämisessä koko kaupunkialueeseen on tärkeää varmistaa hyvä saavutettavuus julkisilla liikennevälineillä.
- Hitaat ja kohtalaiset liikennevirrat tarjoavat arvokkaan 'silmän kadulla', joka ollessaan dynaaminen, on tehokas pelote rikollisuutta vastaan.

Jotta voitaisiin parantaa rikosten torjuntaa, kaavoituksessa ja suunnittelussa tulisi välttää autioiden tilojen (ilman elinvoimaa) sekä määrittelemättömien tai piilotettujen paikkojen luomista, koska ilkivalta ja muut rikolliset teot keskittyvät yleensä näihin paikkoihin. Jos sitä ei voida välttää, näitä paikkoja on hallinnoitava turvallisuuden keinoin.

Jatkuva kaupunkiverkosto ja selkeä julkisten paikkojen ulkoasu parantavat käyttäjien suuntavaistoa ja heidän turvallisuudentunteitaan. Jalankulkijoiden tilojen ja reittien näkyvyys ympäröivistä rakennuksista ja kaduista parantaa rikosten torjuntaa ja turvallisuuskäsitystä. Samoin selkeä julkisten ja yksityisten tilojen määrittely helpottaa tilojen hallintaa.

'Jos siirrämme painopisteen yksityisen alueen suojelusta yleiseen keskusteluun turvallisuuden tunteesta käveltäessä julkisella paikalla, löydämme selkeän yhteyden vahvistuneen kaupunkielämän ja turvallisuuden halun välillä.' (Gehl, J, 'Cities for People', 2010, s. 98).

'Siirtymävyöhykkeet yksityisen ja julkisen tason välillä on huolellisesti artikuloitava, jotta kyetään erottamaan selvästi, mikä on yksityistä ja mikä julkista.'

'Muutokset jalkakäytäväärkkitehtuurissa, viherrakentamisessa, huonekaluissa, pensasaidoissa, porteissa ja katoksissa voivat merkitä julkisen tilan päättymistä ja täysin tai osittain yksityisen siirtymävyöhykkeen alkua. Korkeuserot, askelmat ja portaat voivat myös merkitä siirtymävyöhykettä tarjoten kriittisen elinehdon pehmeään siirtymiseen, toimimalla tärkeänä linkkinä sisä- ja ulkotilan välissä, yksityisen ja julkisen välissä. Vasta kun alueet on merkitty selkeästi, on yksityisellä alueella varaa itsesuojeluun, jota ihmiset tarvitsevat voidakseen saada yhteyden muihin ja edistääkseen elämää kaupungissa.' (Ibid. p 103).

5.3 Intervention vaihtoehdot

On olemassa useita vaihtoehtoja ja aikoja, joissa interventioita voidaan toteuttaa.

5.3.1 Laillinen lähestymistapa

Virallisen kaavoituksen valmisteluprosessin aikana on laillisesti taattu toimintatapa, joka pyrkii paljastamaan kaikki asianosaiset ja harkitsee heidän ehdotuksiaan.

1. Yhteistyö kaavoituksen valmistelussa. On tärkeää, että paikallishallitukset osallistuttavat poliisin kaikkiin mahdollisiin suunnittelu-, johto- tai työryhmiin, jotta he voivat ottaa huomioon kaikki mahdolliset turvallisuusnäkökulmat. Paikalliset poliisit voivat ilmaista halukkuutensa osallistua ja voivat nimetä toimivaltaisen edustajansa.

2. Lain mukaan paikalliset hallitukset ovat vastuussa julkisen keskustelun järjestelystä, jotta alustavat suunnitelmat voidaan esitellä yleisölle kaavaluonnoksen ja yleiskaavan vaikutusten kanssa.

3. Kaavojen julkinen näyttö. Sinä aikana, jona kaava on yleisön nähtävillä, kaikilla kiinnostuneilla osapuolilla on pääsy kaikkiin materiaaleihin ja tietoihin, jotka liittyvät kaavaan ja ovat maaherran tai paikallishallinnon elimen, joka hallinnoi kaavan valmistelua, hallinnassa. Tällaisen julkisen pääsyn tietoihin on oltava taattu näiden hallintoelimien virka-aikana. Jokaisella on oikeus esittää omia ehdotuksiaan ja väitteitään kaavaan liittyen aikana, jona kaava on yleisön nähtävillä.

Lisäksi:

1. Jokaisella on oikeus tehdä ehdotuksia kaavan perustana olevaan kaupunkisuunnitteluun liittyen ja paikallishallinnon on pystyttävä kommunikoimaan, rekisteröimään, analysoimaan, punnitsemaan ja pitämään mielessään kaikki tällaiset ehdotukset jatkokäyttöä varten. Saatavilla on osittain teknisiä ratkaisuja, jotka sallivat osallistumisen verkossa koko aluesuunnittelun prosessiin ja tallentavat kaikki oleelliset tiedot (kuten https://rpis.andmevara. ee/; http://www.tallinn.ee/est/ehitus/Planeeringute-register-2 ; http://ksv.hel.fi/keskustelut/ ja muita)

2. Sähköisen tiedon ja Internetin aikakaudella aluesuunnittelun tietojen on oltava helposti kaikkien saatavilla avoimen lähdekoodin kautta e-järjestelmissä, tarjolla helposti luettavana esityksenä sekä teknisessä muodossa, joka on valmis maallikonkin käytettäväksi.

3. Käytettävissä on teknisiä vaihtoehtoja, joiden avulla havainnot ja ehdotukset toimitetaan lyhyellä varoitusajalla (kuten mobiilisovellus 'Anna teada': http://kov.riik.ee/annateada ja muita). Kuvaus julkisen kaavoituksen välineistä löytyy liitteestä 3.

4. Paikallispoliisin on jatkuvasti tehtävä yhteistyötä ja neuvoteltava hallintoelinten kanssa ja välitettävä eteenpäin kaikki havaintonsa ja huolenaiheensa kaupunkisuunnitteluun ja suunnitteluun liittyen.

5.3.2 Strateginen lähestymistapa

Kuitenkin tehokkaimpia ovat systemaattiset lähestymistavat ja asianmukaiset strategiat, joita kuvataan kaupunkisuunnittelussa ja rikosten torjunnan suunnittelustandardeissa (CEN/TR 14383). Poliisin on edistettävä näiden standardien täytäntöönpanoa ja aktiivisesti osallistuttava käytännön toimintaan. Olisi yleensä pidettävä mielessä, että turvallinen elinympäristö on kollektiivinen luomus suurelle yleisölle ja poliisi ei ole ainut pelaaja tällä alalla.

Kun jokin rikollisuuden ongelma on tunnistettu määritellyllä alueella joko rikostutkimuksen tai rikosarvioinnin avulla, on määritettävä jatkotoimen päämäärät ja tavoitteet. Näiden tavoitteiden asettamisen jälkeen asianmukaiset strategiat tulisi valita niiden saavuttamiseksi.

Täytäntöönpanoa varten strategiat on käännettävä koordinoituihin toimiin ja toimenpiteisiin. Nämä toimet ja toimenpiteet riippuvat paikallisesta kontekstista, kulttuuriperinteestä ja aiemmista kokemuksista, ja siksi ne voivat vaihdella huomattavasti paikasta toiseen.

Aluksi on etsittävä sopivat kumppanit. Erityisen huolellisesti on kiinnitettävä huomiota vuoropuheluun kumppaneiden kanssa, joiden neuvoja haetaan, koska he ovat toiminnan loppukäyttäjiä.

On mahdollista erottaa kolme karkeajakoista sidosryhmää:

- omistajat ja hankintaviranomaiset
- asiantuntijat, jotka tuovat asiantuntemuksensa hankkeeseen
- asukkaat ja käyttäjät

Tärkeimmät toimijat, jotka voivat edistää kaavoitusprosessia ovat seuraavat:

- suunnittelijat ja kaavoittajat: kaupunkisuunnittelijat, arkkitehdit, maisema-arkkitehdit, kuljetus- tai liikenneinsinöörit, insinöörit
- poliisi ja turvallisuusammattilaiset: rikostentorjuntavirkamiehet, uhrien tukivirkailijat, yksityiset turva-alan yritykset ja konsultit, vakuutusyhtiöt
- sosiaalityöntekijät: sosiaaliavustajat, konfliktien sovittelijat, marginaaliryhmien avustajat, narkomaanien avustajat
- sosiologit, psykologit ja tutkimuskonsultit

Väestöstä (yksilöt ja/tai järjestöt), joita kaavoitusprosessi koskee:

- ihmiset, jotka asuvat alueella (asukkaat)
- alueella työskentelevät ihmiset (kauppiaat ja paikallisyritysten johtajat, paikallisyritykset tai palvelut, jotka toimittavat tuotteita, kuten valaistus, kuljetus, jätehuolto ja puhdistus, erityyppisten julkisten tilojen kunnossapito (puistot, tiet, pysäköinti), kauppojen työntekijät, sosiaalityöntekijät, lääkärit, koulujen rehtorit, opettajat, ammattilaiset, jotka työskentelevät hankkeen vaikutusalueella ja paikallisväestön kanssa)
- muut käyttäjät: muut ihmiset, jotka käyttävät tilaa tai projektin vaikutusaluetta olematta asukkaita.

Poliisin tärkeimmät kumppanit ovat ne viranomaiset, jotka ovat vastuussa lupien myöntämisestä uusien ja/tai olemassa olevien ympäristöjen kehitykseen ja heitä kutsutaan tässä 'Vastuulliseksi elimeksi' (RB).

RB:n tulisi tarjota todisteita sitoutumisestaan rikollisuuden ja rikollisuuden pelon ehkäisemiseen tai vähentämiseen kaupunkisuunnittelun ja rakennussuunnittelun keinoin seuraavasti:

a. kommunikointi ja tiedotus turvallisuusvaatimusten täyttämisen merkityksestä

b. turvallisuuspolitiikan perustaminen

c. rikollisuuden tutkimuksen johtaminen olemassa olevissa ympäristöissä ja rikollisuuden arviointi ehdotetuissa uusissa ympäristöissä

d. sen varmistaminen, että yleinen turvallisuus ja turvallisuustavoitteet liittyvät vastaaviin sääntöihin, jos ne on määritelty

e. alueiden määrittely, joihin sovelletaan tässä asiakirjassa esitettyjä prosesseja

f. teknisen tuen tarjoaminen turvallisuuspolitiikkaan

g. resurssien saatavuuden varmistaminen

On suositeltavaa, että tekninen rakenne järjestetään tukemaan rikostentorjuntapolitiikkaa.

Kun kyse on uuden ympäristön kehittämisestä tai rakennushankkeesta, tai jälleenrakentamishankkeesta, peruskorjauksesta ja/tai olemassa olevan ympäristön ylläpidosta, 'Vastaavan toimielimen' pitäisi aloittaa prosessi, jonka tarkoituksena on saavuttaa Vastaavan toimielimen määrittelemät turvallisuustavoitteet.

RB:n tulisi nimetä keskuudestaan edustaja, jonka tulisi muista vastuista riippumatta olla vastuussa ja määräysvallan haltijana:

a. varmistaa, että prosessin tarvittavat toimet (katso kuva 1) luodaan, toteutetaan ja ylläpidetään

b. raportoida prosessista muille Vastaavan toimielimen jäsenille

Monialainen 'Työryhmä' (WG) olisi perustettava (jollei se ole vielä toiminnassa muita tarkoituksia varten) ja sidosryhmien edustajien tulisi osallistua tähän hankkeeseen.

Tämän työryhmän tulisi kehittää ja myöhemmin toteuttaa Vastaavan toimielimen määrittelemä toimintasuunnitelma (johon viitataan myös nimellä 'toimeksianto'). Sen yleiset tehtävät ovat seuraavat:

- perustaa tehtäväohjelma
- tunnistaa ja tutkia rikollisuutta ja turvallisuusongelmia tietyllä alueella
- tarjota suunnittelijoille ja kehittäjille (julkinen tai yksityinen) suuntaviivat, jotta voidaan saavuttaa toimintasuunnitelman tavoitteet (kutsutaan myös 'toimeksiannoksi')
- Viestittää RB:lle miten tavoitteet saavutetaan ja miten hanke etenee
- kehittää ja myöhemmin toteuttaa Vastaavan toimielimen määrittelemä toimintasuunnitelma (kutsutaan myös nimellä 'toimeksianto')

Työryhmän toiminnan takaamiseksi integroidut tai erikoistuneet toimintatavat ovat mahdollisia.

5.3.3 Integroitu lähestymistapa

Säännöllisen kaavoitusprosessin työryhmä, jonka työn kohteena on uusi tai olemassa oleva alue, tulisi laajentaa lisäämällä asiantuntijoita, jotka ovat erikoistuneet turvallisuuteen, turvatoimiin ja rikoksentorjuntaan ja/tai vähentämiseen: poliiseilla, turvallisuusriskien ammattilaisilla, sosiaalityöntekijöillä tai joillain asukkailla.

5.3.4 Erikoistunut lähestymistapa

Erillinen työryhmä, joka erikoistuu rikollisuuden ja rikollisuuden pelon estämiseen tai vähentämiseen kaupunkisuunnittelun, suunnittelun ja kunnossapidon avulla, tulisi perustaa neuvomaan (ja vaikuttamaan) kaavoittajiin, suunnittelijoihin, kehittäjiin tai rakentajiin, ja/tai palveluihin.

Työryhmän pitäisi tarkastella nykyistä rikosten torjunnan ja pelon vähentämisen toiminnan tehokkuutta alueella tai arvioida näitä alueita tulevaisuutta varten.

Arvostelun tai arvioinnin tulee sisältää seuraavaa:

a. määritelmä rikollisuuden ongelmien luonteesta, tyypistä ja vakavuudesta, jotka on ratkaistava (olemassa oleva ympäristö) tai estettävä (uusi ympäristö)

b. määritelmä osallistujista fyysisessä ympäristössä, rakennetussa muodossa ja suunnittelun piirteistä, jotka voivat suoraan tai epäsuorasti edistää rikollisuuden ongelmia

Arvioinnin tuloksista tulisi keskustella Vastaavassa toimielimessä.

Tulosten perusteella työryhmän on määriteltävä projektin erityiset tavoitteet toimintasuunnitelman mukaisesti. Nämä tavoitteet on listattava vaadittavien turvallisuusvaatimusten muodossa, ja niihin pitäisi sisältyä aika, jossa nämä vaatimukset on täytettävä.

Työryhmän olisi laadittava suunnitelma, joka sisältää seuraavaa:

a. skenaario, mitä todennäköisimmin tapahtuu lähitulevaisuudessa, jos mitään vastatoimia ei tehdä rikollisuuden estämiseksi ja vähentämiseksi ja/tai rikollisuuden pelolle. Tähän sisältyy vertailu skenaarioon, johon liittyvät vaiheessa 2 määritellyt turvallisuusvaatimukset

b. tehokkaimmat strategiat, joilla todennäköisesti saavutetaan turvallisuusvaatimukset, jotka on määritelty vaiheessa 2 ja toimenpiteet, jotka on tehtävä. Kun kyseessä on suuri tai monimutkainen hanke, vahva vuorovaikutuksen aste suunnittelijoiden ja työryhmän välillä on toivottavaa, jotta päästään yksimielisyyteen ennen prosessin jatkamista

c. kustannukset

d. ehdotettujen toimenpiteiden odotetut vaikutukset

e. poikkeavuudet, jotka saattavat jäädä ja mahdolliset vaarat ja riskit, jotka voisivat johtua tästä yhden tai useamman vaatimuksen täyttämättä jättämisestä

Työryhmän tulisi esittää suunnitelma Vastaavalle toimielimelle ja kaikille sidosryhmille.

Vastaavan toimielimen olisi päätettävä seuraavat:

- mitkä strategiat ja toimenpiteet on toteutettava
- tai miltä osin suunnitelmaa olisi tarkennettava työryhmässä; tässä tapauksessa työryhmän ja/tai hankkeen edustajan on tehtävä lisätyöt ja Vastaavan toimielimen on esitettävä mukautettu versio tavoitteista ja vaatimuksista

Kun lopullinen päätös strategioista tai toimenpiteistä on tehty, nämä strategiat tai toimenpiteet olisi vahvistettava kaikkia sidosryhmiä sitovassa lopullisessa sopimuksessa. Tämän sopimuksen on yksilöitävä seuraavat:

- kuka tekee mitä (jokaisen mukana olevan osapuolen vastuun tasot)
- aikataulu
- suunniteltujen toimien ohjaus

Jokainen osapuoli, joka on mukana tässä sopimuksessa, on vastuussa sen vastaavien toimien toteuttamisesta ja sen tulisi pitää muut ajan tasalla edistymisestä. Vastuullinen toimielin määrittelee, millä tavalla valvonta toteutetaan. Tulisi suunnitella arviointiohjelma. Arviointiasiantuntijoiden valinnan ja arviointikäytäntöjen tulisi varmistaa objektiivisuus ja puolueettomuus arviointiprosessissa.

TAPAUSTUTKIMUS 4. TALLINNA-RANNAMÕISA- KLOOGARANNA (VIRO)

Määritelty ongelma

Valtatie Tallinnan, Rannamõisan ja Kloogarannan välillä sekä Tilgu tee Viron turvallisuustieteiden akatemian poliisi- ja rajavartiolaitoksen opistolle asti, joka sijaitsee osoitteessa Tilgu tee 55c, Harjun maakunnassa, Harkun maalaiskunnassa, Murasten kylässä. Tilgu teen leveys vaihtelee 4,6 metristä kuuteen metriin.

Osallinen	**Ongelma**
Paikalliset asukkaat	• Ylinopeutta ajavat kuljettajat. • Urheilijat pitävät itseään tien ‘mestareina’; he eivät noudata liikennelain vaatimuksia. • Strateginen haavoittuvuus, mukaan lukien opetusajoneuvojen heikko pääsy, koska se tarjoaa ainoan kulkuväylän.
PBGC:n henkilöstö, mukaan lukien opiskelijat	• Strateginen haavoittuvuus, mukaan lukien opetusajoneuvojen heikko pääsy, koska se tarjoaa ainoan kulkuväylän. • Ylinopeutta ajavat kuljettajat. • Urheilijat pitävät itseään tien ‘mestareina’; he eivät noudata liikennelain vaatimuksia.
Vierailijat ja lomailijat	• Ei ole pysäköintialueita. • Tiemerkinnät ovat käsittämättömiä ja tuntemattomia.
Amatööriurheilijat ja ammattilaiset	• Ylinopeutta ajavat kuljettajat. • Tie on liian kapea. • Kuljettajat eivät noudata liikennelain vaatimuksia risteyksissä
Tilgun sataman käyttäjät (kalastajat ja huvialusten omistajat)	• Ylinopeutta ajavat kuljettajat. • Urheilijat pitävät itseään tien ‘mestareina’; he eivät noudata liikennelain vaatimuksia. • Strateginen haavoittuvuus, mukaan lukien opetusajoneuvojen heikko pääsy, koska se tarjoaa ainoan kulkuväylän. • Tiemerkinnät ovat käsittämättömiä ja tuntemattomia. • Ei ole riittävästi odotustilaa suurille ajoneuvoille.

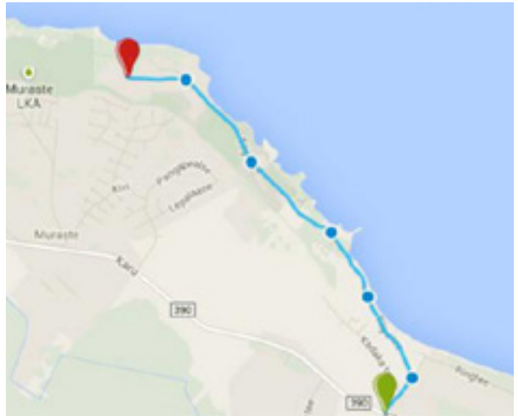

Tilgu tee (lähde: Googlen kartta).

Neljän kilometrin pituisella Tilgu teellä on useita ristiriitaisia merkintöjä ja signaaleja. On asennettu ristiriitaisia liikennemerkkejä tai merkkejä, jotka voidaan tulkita eri tavoin (levennykset on tehty molemmin puolin mutkaa, koska jos kaksi ajoneuvoa kohtaa mutkassa, niillä ei ole riittävästi tilaa ohittaa toinen toistaan), ja tien pintamerkinnät poikkeavat normaaleista.

Tilgu teen nopeusrajoitusmerkit. Tie on erittäin kapea eikä sinä ole valkoisia katkoviivoja osoittamassa sen keskikohtaa. Valkoiset katkoviivat (katso 923b) on maalattu tien molemmille reunoille, mutta niiden tarkoitus ei yleensä selviä tienkäyttäjille. (CPTED-kurssilaisen kuva).

Tällä hetkellä tiellä on nopeusrajoitusmerkit, betoniesteitä on rakennettu tien reunaan rannalla, jossa on olemassa eroosion vaara, ja tierumpujen sijainnit on merkitty. Kaikesta tästä huolimatta tällä tiellä tapahtuu kevyen liikenteen onnettomuuksia joka vuosi, yleensä yksi autoista ajetaan ulos tieltä. Koska useimmat tapaukset ovat vain vakuutustapauksia, ne eivät sisälly kansallisiin tilastoihin.

Tilgu teen onnettomuus (CPTED-kurssilaisen kuva).

Täällä on pakollisia liikennemerkkejä (mukaan lukien STOP-merkki), mutta kuljettajat eivät näytä noudattavan näitä. Kuljettajat eivät pysähdy ennen sivutietä, joka on suunniteltu kevyelle liikenteelle, jossa etusija olisi annettava kevyen liikenteen käyttäjille. Tätä opasta varten suoritetun risteyksen valokuvauksen aikana useampi kuljettaja jätti STOP-merkin huomiotta. Näkyvyys risteyksessä on rajallinen oikealla olevan rakennuksen takia. Kuljettajat ajavat mieluummin maantielle Tallinnan Kloogarannan ja Rannamõisan välillä jättäen STOP-merkin huomioimatta ja varmistamatta kevyen liikenteen tienkäyttäjien turvallisuutta. Millainen ratkaisu pitäisi olla? Antaa etusija kuljettajille Tilgu teella? Purkaa rakennus? Poistaa Stop-merkki? Asentaa kärkikolmio?

Tilgu teen pakolliset liikennemerkit moottorittoman tieliikenteen risteyksien edessä (mukaan lukien STOP-merkki) ja valtatiellä (jossa on kärkikolmiomerkki) (CPTED-kurssilaisen kuva).

Tämä linja-auto pysähtyi Tilgu teellä teknisen vian takia. Muiden ajoneuvojen oli mahdotonta käyttää tietä tilanpuutteen takia (CPTED-kurssilaisen kuva).

Tilgu tee kulkee Murasten luonnonsuojelualueen halki, minkä takia sen leventäminen on mahdotonta noin kilometrin pituudelta (CPTED-kurssilaisen kuva).

Tilgu tee on ainut tie, joka on strategisesti haavoittuva. Onnettomuustapauksessa palolaitoksen ajoneuvoilla ei ole riittävästi tilaa käyttää tietä, mikä johtaa liikenneruuhkiin, joka puolestaan tarkoittaa viivettä tai ettei apu saavu lainkaan.

Osalliset

1. Paikalliset asukkaat
2. PBGC:n henkilöstö, mukaan lukien opiskelijat
3. Vierailijat
4. Amatööriurheilijat ja ammattilaiset
5. Tilgun sataman käyttäjät (kalastajat tai huvilausten omistajat)
6. Viron tiehallinto
7. Harkun maalaiskunnan viranomaiset
8. Ympäristövirasto
9. Luonnonsuojelijat

Märkide tähendused

Merkki 555 ‘Odotustila’ tarkoittaa ahdasta paikkaa tien sivussa, jossa tien käyttäjän pitäisi odottaa vastaantulevan ajoneuvon ohitusta.

Merkki 923b ‘Katkoviiva, joka osoittaa samanpituiset ja yhdenvertaiset välit’ molempien viivojen pituus ja riviväli on yksi metri viivan leveyden ollessa 10 cm. 1) merkitsee merkin 911 keskeyttämistä ‘yksittäisellä jatkuvalla viivalla’, joka merkitsee tien reunaa, risteystä tai haarautumista; 2) edustaa ajoradan reunaa, jossa suurin sallittu nopeus on 50 km/h tai vähemmän. Merkki 923b voidaan ohittaa molemmilla puolilla.

Missä tilanteessa haluaisimme olla kahden vuoden päästä?

Kaikkien asianosaisten kokemat ongelmat ovat helpottuneet seuraavin toimenpitein:

1. Merkkiä ‘555’ varten lisätään selitys Tilgu teen alkuun ja selvennys siihen tarjotaan sähköisellä ilmoitustaululla, ‘923a’
2. Merkin ‘555’ eteen lisätään odotustilat.
3. Toteutetaan tutkimus merkkien määrästä ja niiden sijainnista.
4. Väistämisvelvollisuusmerkki on asennettava risteyksen eteen kevyen liikenteen väylän käyttäjille
5. Suoritetaan tarkempaa liikenteenvalvontaa, mukaan lukien poliisikadetit

Tehtävät toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: Kestävä vai rakenteellinen

Uusi tie toteutetaan olemassa olevien rakennuspiirustusten mukaan. Nykyinen tie jää paikallisille, amatööriurheilijoille ja läheisen sataman käyttäjille.

Uusi tie - olemassa olevien rakennuspiirustusten mukaan. Nykyinen tie jää paikallisille, amatööriurheilijoille ja läheisen sataman käyttäjille. Ylimääräisiä liittymäpisteitä lisätään.

6. MITEN LUKEA KAAVOITUS-ASIAKIRJOJA

TOOMAS PAAVER

6.1 Yleistä

Miten kaavoitusasiakirjoja pitäisi lukea?

Kaikenlaisia kaavoitus- ja suunnitteluasiakirjoja luettaessa pitäisi ensin kuvitella tila ja ihmisen ympäristö, joka on luotava, kun suunnitelmat ovat muuttuneet fyysisiksi rakennuksiksi ja muiksi infrastruktuurin kohteiksi. Lukijan on kuviteltava itsensä kaava-alueelle niin sanotusti, visualisoimaan henkilöä ja heidän normaalia käytöstään kyseisessä tilassa. On ajateltava koko ympäristöä sekä jokaista pienempää paikkaa kyseisessä tilassa. Voidakseen ymmärtää tilaa, joka on luotu, on kuviteltava erilaisia tilan käyttäjiä eri aikoina (esimerkiksi yöllä ja päivällä, kesällä ja talvella, ruuhkassa ja autiona aikana). On voitava kuvitella itsensä tilaan rikollisena tai tavallisena asukkaana, jalankulkijana tai autonkuljettajana, lapsena tai vanhuksena, jne. Kun tällainen monipuolinen mielikuva on luotu, kehittyy visio vaaroista ja riskeistä, joita voidaan löytää tilassa, ja samalla mahdollisuuksia välttää niitä. Tehokkain tapa luoda tällainen mielikuva on luultavasti vaihtamalla näkemyksiä arkkitehdin ja poliisin kanssa jokaisesta yksittäisestä kaavan tai suunnitelman aiheesta.

Rakennettu ympäristö

Rakennettu ympäristö on yleinen konsepti ympäristölle, joka on joko jo rakennettu tai rakenteilla. Luonnonympäristö on luonnon luoma, rakennettu ympäristö on ihmisen rakentama. Luonnonympäristöä ja rakennettua ympäristöä voidaan sekoittaa keskenään. Rakennettu ympäristö kokonaisuudessaan koostuu **rakennuksista ja ulkotiloista**.

Rakennukset ja ulkotilat voivat olla julkisia, puolijulkisia tai yksityisiä ja/tai ei-julkisia. Kun ulkotila on rakenteilla tai uudelleenrakennettavana, se yleensä luokitellaan rakenteeksi (tai rakennukseksi) tai erilaisten rakenteiden kompleksiksi. Tarkat ominaispiirteet rakennuksille tai rakenteille, jotka ovat rakenteilla, on esitetty suunnitelmissa.

Esimerkki rakennetusta ympäristöstä, joka sisältää rakennuksia, rakenteita ja ulkoisia julkisia tiloja. (Zaandamin kaupungin keskusta Alankomaissa, osittain uudelleenrakennettu. Arkkitehti Sjoerd Soeterrs. Valokuva Toomas Paaver).

Kaavojen ja suunnitelmien välinen suhde

Kaavoitus- ja suunnitteluasiakirjoissa on yleensä hyvin eriasteisia yleistyksiä. Yleinen spatiaalinen rakenne ihmisen ympäristössä, joka on rakennettava, on rakennettava suunnitelman mukaan. Kaavojen ymmärtämiseksi yleisimpinä asiakirjoina on ensin ymmärrettävä, että suunnittelu on suora perusta todelliselle tilalle, joka on luotava. Yleiset periaatteet ja perusedellytykset suunniteltavia rakennuksia ja ulkotiloja varten on luotu kaavoissa. Kaavojen tulisi luoda suhteita ja yhteyksiä niiden rakennusten ja rakenteiden välillä, joita suunnitellaan toteutettavaksi. Ihannetapauksessa kaavojen tulisi sallia erilaiset rakennukset ja rakenteet yhdellä alueella suunniteltavaksi erikseen. Yleisesti ottaen, spatiaalinen ratkaisu, jota kaavoitus tarjoaa, ei ole riittävän täsmällinen salliakseen ihmisten käyttäytymisen suoran arvioinnin kaavoitetussa tilassa. Samalla yleinen mahdollinen vaikutus myöhempiin suunnitelmiin voidaan arvioida kaavoissa, ja voidaan tehdä ehdotuksia, joilla pyritään ohjaamaan suunnittelua spatiaalisiin ratkaisuihin, jotta voitaisiin luoda turvallisia inhimillisiä ympäristöjä.

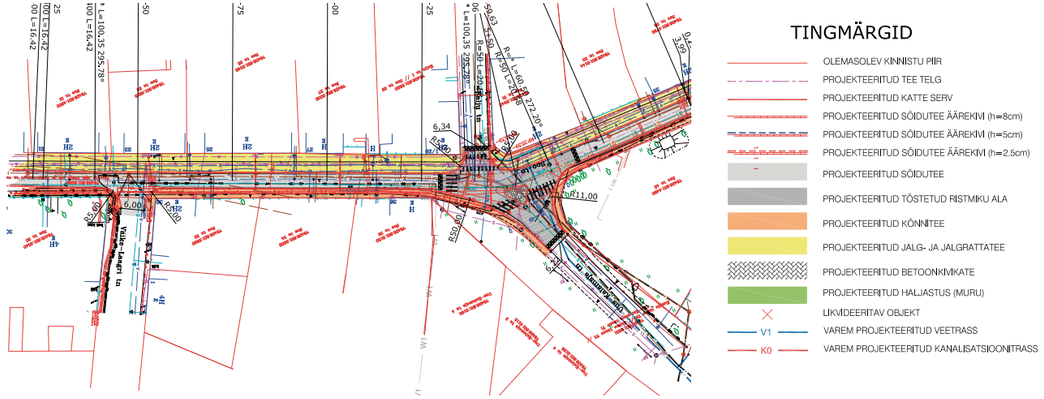

Näide välisruumi ehitusprojektist (tänava ehitusprojekti plaanilahendus , SKA Inseneribüroo)

6.2 Suunnitelmat

Suunnitelmien laatiminen tapahtuu useissa vaiheissa monissa eri yleistasoissa. Tavallisesti nämä vaiheet ovat hahmotelma (luonnos ja/tai esimalli), alustava malli, paranneltu malli ja rakennusdokumentointi. Luonnos määrittelee rakennuksen tai rakennelman tilaratkaisun. Kaikenlaiset yksityiskohtaisemmat ratkaisut on määritelty myöhemmissä vaiheissa. Tehokkaiden tulosten saavuttamiseksi turvallisen ihmisympäristön luomisessa, on järkevää tehdä yhteistyötä luonnosteluvaiheessa tai, poikkeuksellisissa olosuhteissa, alustavan mallin vaiheessa.

Ulkotilojen suunnitelmat

Ulkotilan suunnittelu tarkoittaa julkista tai ei-julkista infrastruktuuria, katuja, aukioita, pysäköintialueita, maisemia, viheralueita, satamia tai muita rakenteita joko yhdessä tai erikseen. Ulkotilan suunnittelu voi olla sekoitus uutta ja olemassa olevaa. Teknisten rakenteiden suunnittelu (kuten maanalaisten kaapelit ja putkistot) on vähemmän tärkeätä luotaessa turvallista ihmisympäristöä, mutta ne voivat myös sisältää maanpäällisiä elementtejä, joilla voi olla vaikutusta. Suunniteltaessa ulkotiloja tai -rakenteita, on turvallisuusnäkökulmasta järkevää miettiä huolellisemmin rajoja julkisen ja ei-julkisen välillä, valaistusta, näkyvyyttä ja jokaista elementtiä, joka voi aiheuttaa vaaran. On aiheellista ennustaa ajoneuvoliikenteen nopeus, ihmisten luonnollinen liikkuminen, rikollisuuden mahdollisuudet ja vaihtoehdot välttää rikollisuutta.

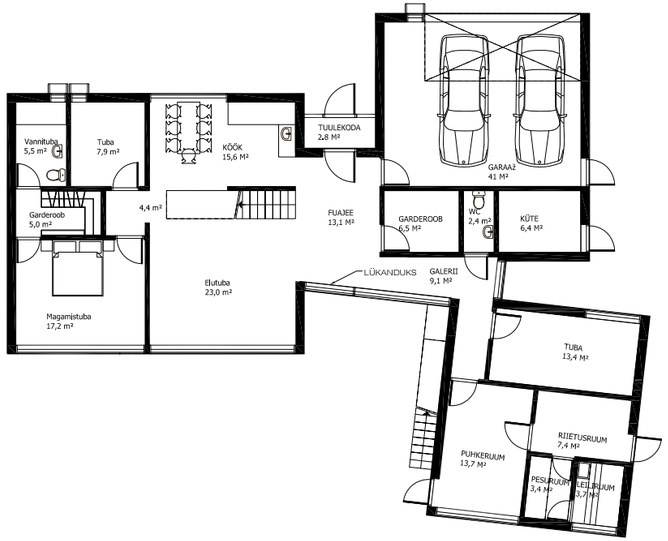

Rakennussuunnittelu

Suunnittelu voi tarkoittaa uutta rakennusta tai olemassa olevan rakennuksen uudistamista. Useat rakennukset tai rakennelmat on joskus etukäteen työstetty yhdessä, samassa suunnitelmassa. Rakennukset on yleensä suunniteltu yhdessä ympäristönsä kanssa. Turvallisuuden kannalta on tärkeää ensin tutkia yhteyksiä ja rajoja sisäisen ja ulkoisen tilan välillä ja julkisten ja ei-julkisten tilojen välillä. Spatiaalinen ratkaisu rakennusten ulkoisesta lähiympäristöstä on yleensä esitetty suunnitelman asemapiirroksessa. Esteiden, pysäköintialueiden, viheriöiden, korkeuserojen ratkaisut sisältyvät asemapiirroksiin tai muihin erityisiin piirustuksiin. Ratkaisut oviin, ikkunoihin, parvekkeisiin ja muihin liitäntöihin ulkoisen ja sisäisen tilan välillä ovat pohjakaavassa, sekä julkisivupiirroksia ja pykäliä varten selvitysasiakirjassa ja myös yksityiskohtaisissa piirroksissa.

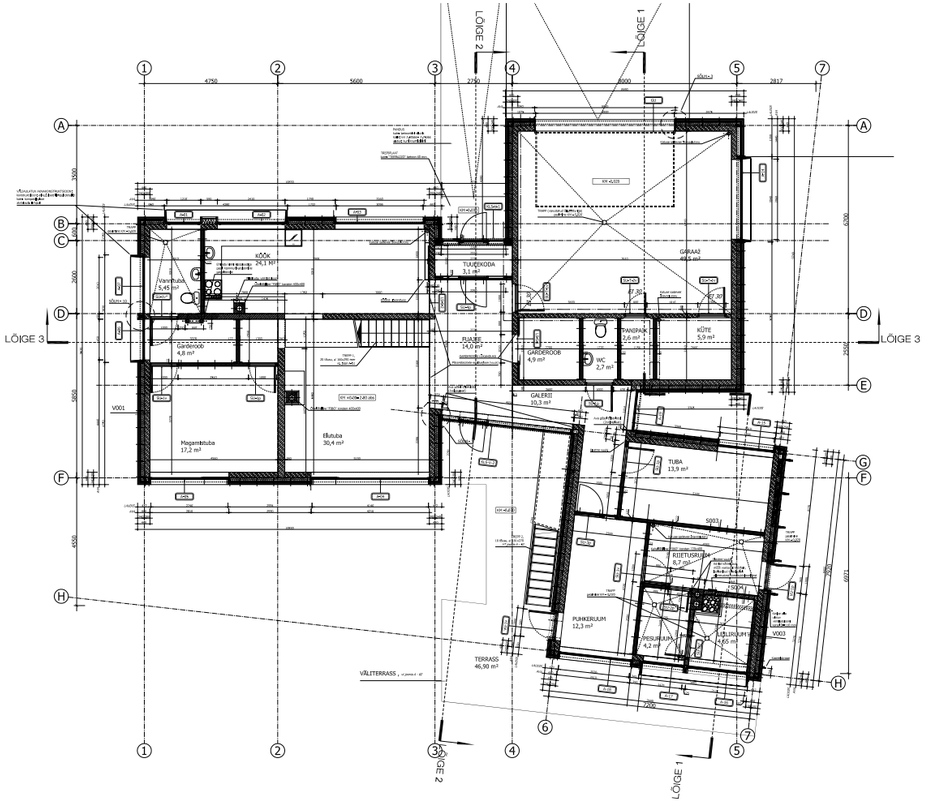

Esimerkki hahmotelman ja jatkosuunnitelman eroista (maanpintataso rakennussuunnittelun eri vaiheissa, arkkitehti Lauri Saar)

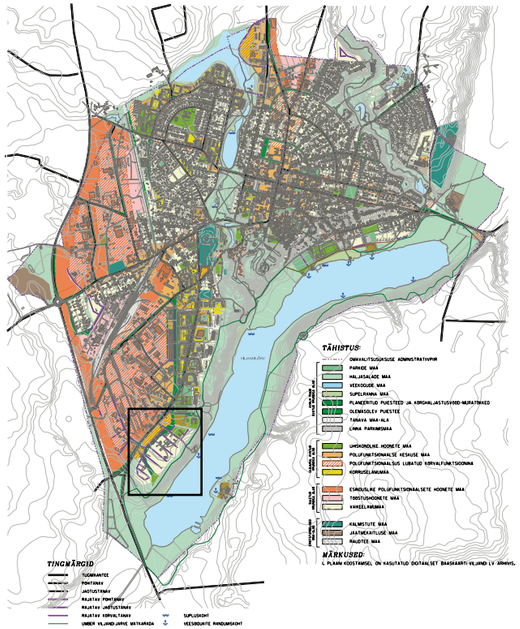

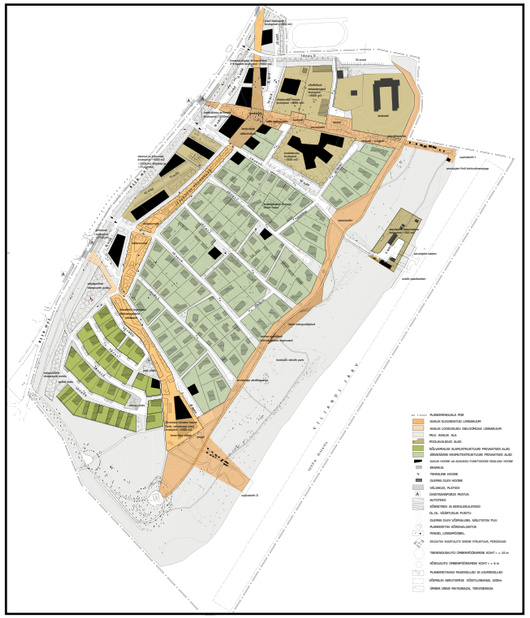

Esimerkki eriasteisista yleistyksistä yleiskaavassa. Viljandin (Viljandin kaupunginhallituksen) yleiskaava ja Järveotsan alueen yleiskaava (arkkitehdit Jaak-Adam Looveer ja Toomas Paaver)

6.3 Kaavat

Yleistyksen aste kaavoituksessa

Yleistyksen aste erilaisissa kaavoissa vaihtelee suuresti. Kunnalliset viranomaiset kaavoittavat asuinalueensa käyttäen yleiskaavoja ja asemakaavoja. Yleistyksen aste sekä yleiskaavoissa että asemakaavoissa voi vaihdella eri tapauksia verrattaessa - osa yleiskaavoista voi olla jopa tarkempia kuin jotkin asemakaavat. Yleisenä periaatteena, mitä yleisempi kaavoitusasiakirja, sitä suurempi merkitys on tekstiosalla (kutsutaan selvitysasiakirjaksi). Piirustukset ovat tärkeämpiä yksityiskohtaisemmissa kaavoitusasiakirjoissa. Yleiskaavan tekstiosa kuvaa periaatteita ja edellytyksiä, joiden on muodostettava pohja asemakaavoille.

Asemakaava suunnittelun perusteena

Asemakaava koostuu piirustuksista ja selittävistä teksteistä. Siinä on yleensä pääpiirustus (jota seuraavat useat muut piirustukset), joka selittää kaavan spatiaalisen ratkaisun. Pääpiirustuksessa käytetty mittakaava on yleensä 1:500. Asemakaavan pääpiirustus on pohjimmiltaan samanlainen kuin suunnittelijan asemapiirros rakennukselle tai rakennelmalle, mutta se voi olla myös yleisempi. Asemakaavan ratkaisu voi muuttua enemmän tai vähemmän suunnitteluprosessin aikana. Joskus on vaikeuksia asemakaavan luettavuudessa. Voi olla lähes mahdotonta luoda mielikuvaa ihmisen ympäristöstä. Tämä ongelma näyttää olevan erityisen merkittävä entisissä Neuvostomaissa (Viro, Latvia ja Liettua). Kaavoitusasiakirjat ovat helpommin luettavissa länsimaissa (kuten Suomi ja Hollanti). Syy huonosti luettaviin asemakaavoihin piilee kunnallisviranomaisten käytännöissä, jossa omistajat ovat enemmän huolissaan tosiasiallisesta rakennusoikeuksien siirrosta kuin spatiaalisen suunnitelman luomisesta ja myös alan aiheeseen liittyvästä lainsäädännöstä. Jos asemakaava ei ole riittävän selkeä, on ehdottomasti paikallaan tehdä ehdotuksia luoda selkeämpi spatiaalinen ratkaisu asemakaavassa. Yksi tärkeimmistä ongelmista, joka ilmenee säännöllisesti on se, että monissa asemakaavoissa julkista ja ei-julkista tilaa ei ole erotettu tai määritetty selvästi. Tämän ansiosta on asianmukaista tässä tilanteessa esittää ehdotuksia kunnan viranomaisille, jotta julkiset ja yksityiset tilat määritellään tarvittaessa tarkemmin.

Esimerkki pirstoutuneisuudesta luettavassa asemakaavassa (arkkitehdit Ivo-Martin Veelma ja Rasmus Reinolt)

Suunnittelukriteerit (suunnitteluolosuhteet) suunnittelun perusteena

Monissa tapauksissa (etenkin, jos tarvitaan jälleenrakennustyötä), ratkaisujen luomisprosessi uusille ympäristöille alkaa rakennusten ja rakennelmien luonnosvaiheella, ilman minkään ohjeen noudattamista ratkaisujen pohjana. Lisäksi joskus suunnittelu määrittelee käytettävät spatiaaliset ratkaisut asemakaavassa suurissa määrin. Tällaisten prosessien osuus riippuu määräyksistä, jotka ovat erilaisia jokaisessa maassa ja kunnassa. Jos asemakaava ei muodosta suunnittelun tärkeintä pohjaa, asiakirja, joka on nimetty suunnittelun perusteiksi tai suunnittelun vaatimuksiksi (joka yleensä on kunnallisviranomaisten julkaisema), on tärkeä perusta rakennusten ja rakennelmien suunnittelussa. Jos on tarve ratkaista kysymyksiä, jotka liittyvät turvallisuuteen, on aiheellista tehdä yhteistyötä ja kirjata vastaavat periaatteet suunnitteluvaatimusten hahmottelun aikana.

6.4 Yhteistyö

Paikallisviranomaiset (kuntatasolla)

Rakennetun ympäristön kaavoitus ja suunnittelu on enemmän tai vähemmän paikallisviranomaisten koordinoimaa. Paikallisviranomaiset voivat olla kooltaan hyvin erilaisia, ja käytettävän yhteistyön muoto riippuu usein tästä tekijästä. Yleensä tavallinen yhteistyö on tehokasta keskisuurten kuntien paikallisviranomaisten kanssa. Pienempien kuntien paikallisviranomaisissa (jotka yleensä valvovat alle 5000 asukasta) on harvemmin palkattuna virkamiehiä, joilla on tarvittava ammatillinen pätevyys (arkkitehti tai muu asiantuntija, joka toimii samalla alalla), mikä tekee yhteistyöstä kaavoituksessa ja suunnittelussa vaikeampaa. Tämä toiminta-alue on jaettu useiden virkamiesten kesken erittäin suurten kuntien paikallisviranomaisissa (Virossa lähinnä Tallinna, jossa on yli 400 000 asukasta), mistä syystä ei ole helppoa löytää hyvää kumppania, jonka kanssa tehdä yhteistyötä. Sopiva yhteistyön malli ja kenelle ehdotukset voidaan esittää, on kehitettävä yhteistyössä vastaavan kunnan paikallisviranomaisten kanssa.

6.5 Miten turvallisuuteen liittyvät ehdotukset tulisi esittää?

Tehokkain tapa esittää ehdotuksia on luovan yhteistyön kautta arkkitehdin, kaavoittajan, suunnittelijan tai vastaavan paikallisviraston virkamiehen kanssa (esimerkiksi kaupunginarkkitehti). On mahdollista nostaa yhteistyön tehokkuuden tasoa ja saavuttaa parempia tuloksia, kun tärkeä tieto on toimitettu arkkitehdille mahdollisimman varhaisessa vaiheessa suunnitteluprosessia. Lisäksi yhteistyö on tehokkaampaa, kun paikallisviraston virkamiehet tuntevat turvallisuusriskit ja ovat perillä kyseisen alueen rikostilastoista ja rikosten ja onnettomuuksien syistä. Siksi, yleisesti ottaen, hyvän yhteistyön perusedellytys on suurimmaksi osaksi jatkuva tiedonvaihto paikallisviranomaisten kanssa.

6.6 Yleinen monimuotoisuus rakennetun ympäristön luomisessa

Yhteenvetona voidaan sanoa, että jokainen paikka tarvitsee erilaisen spatiaalisen ratkaisun, kun kyse on turvallisuuden luomisesta. Jokainen kaava tai suunnitelma tarvitsee paikkasidonnaista ja luovaa ajattelua, joka on myös laajennettava asianosaisten osapuolten yhteistyöksi. Suunnitteluprosessit voivat myös olla erilaisia. Siksi ei voida määritellä yleisiä ohjeita, kun kyse on kaavoitus- ja suunnitteluasiakirjojen lukemisesta tai niitä koskevien ehdotusten esittämisestä. On tärkeää, että poliisit ymmärtävät tämän alan monimuotoisuuden ja ympäristön dynaamisen kehityksen, joka muotoutuu hyvin erilaisten asiakirjojen kumulatiivisen vaikutelman kautta. Tällä hetkellä turvallisen ympäristön luomiseen käytettyjen prosessien pikkuseikat ja tunnettujen periaatteiden toteuttamiseen saatavilla olevat vaihtoehdot ovat yhä kehitysvaiheessa monissa maissa. Mikäli erityisiä säännöksiä on otettu käyttöön, on vaarana, että liiallinen byrokratia voi helposti haudata alleen edut, joita on toivottu tällaisista määräyksistä. Siksi tässä tehtävässä erilaisten mallien testaaminen yhteistyötä varten, tiedonvaihdon parantaminen, arkkitehtien ja kaavoittajien kouluttaminen ovat ensisijaisia järjestelmän käynnistystehtäviä, joilla varmistetaan turvallisemman elinympäristön luominen.

LIITE 1. LOPULLINEN CPTED YHTEENVETOMALLI

PAUL VAN SOOMEREN

Kaavio 1: lopullinen CPTED:n yhteenvetomalli - Paul van Soomeren (1987/1996:19)

Koulukunta	**Chicagon koulu, USA; 1920**	**Romanttinen koulu, USA; 1961**	**Newman the Young USA; 1972**	**Newman the Purified USA; 1980**
Tekijät	Shaw ja McKay	Jacobs, Wood	Newman	Newman
Avaintyö	Juvenile Delinquency and Urban Areas	The Death and Life of Great American Cities	Defensible Space	Community of Interest
Kiinnostava alue	Nuorisorikollisten asunnot.	Turvattomat kaupungin kadut. Rikospaikka suhteessa ympäröiviin rakennuksiin.	Turvattomien lähiöiden arkkitehtoninen suunnittelu. Fyysiset mahdollisuudet valvontaan.	Sosiaalisten yhteisöjen fyysiset asetukset.
Tärkeimmät kysymykset	Missä nuorisorikolliset asuvat? Miksi he asuvat siellä?	Miten kaupungin kaduille annetaan hyvät rikoksentorjuntaominaisuudet?	Antaako eri rakennussuunnitelma asukkaille vaihtoehtoja käyttää epävirallista valvontaa ympäristöönsä?	Katso: Newman 1972.
Vastaus tai teoria	Missä: vyöhykemalli kaupunki-luontoon (Burgess/Park). Eniten rikollisia asuu samankeskisellä vyöhykkeellä keskeisten liikealueiden vieressä (siirtymävyöhyke/slummit). Hinnat laskevat etäisyyksien kasvaessa. Miksi siellä: sosiaalinen epäjärjestys. Nuoret oppivat rikollisen käyttäytymisen ikätovereiltaan.	Selkeä julkisten ja yksityisten tilojen rajautuminen. Silmät kadulla (sekä asukkaiden silmät että ohikulkijoiden silmät). Rakennukset suuntautuneet kadulle. Katujen on oltava kiireisiä ja jatkuvassa käytössä. Yökaupat, pubit, baarit, jne. voivat luoda myöhäisillan toimintaa.	Puolustettava tila - luonnollinen valvonta yhdistettynä asukkaiden alueellisuuden tunteisiin.	Epävirallinen valvonta kukoistaa asuinympäristössä, jonka fyysiset ominaisuudet antavat asukkaille mahdollisuuden varmistaa oman turvallisuutensa. Aiheperusteiset yhteisöt (elämäntapojen ryhmittely)
Kritiikki ja huomautukset	Tutkimus Euroopassa osoitti täysin erilaisen asuinpaikkamallin. Ekologisen harhaluulon vaara.	Tutkimus osoitti Jacobsin 'myyntikadut' vaarallisiksi! Enemmän ihmisiä - enemmän ongelmia (etenkin pubeissa ja baareissa). Fyysinen determinismi. Katso myös Newmanin kritiikki.	Fyysisen ympäristön muuttaminen ei välttämättä muuta rikoksen aiheuttamaa reaktiota. Rikoksentekijää on laiminlyöty: miten hän havaitsee puolustettavan tilan? Aina on olemassa keinoja välttää valvontaa. Metodologiset virheet tutkimuksessa.	Jälleen: liian paljon fyysistä (tai arkkitehtonista) determinismiä. Rikoksentekijä edelleen laiminlyöty. Outoa: Newman 1980 aiheuttaa vähän keskustelua; laiminlyöty tai tuntematon useimmissa Euroopan maissa.
Hyödyllisin sovellus	estää nuorisoa alun perinkään osallistumassa rikoksentekoon.	Rikollisuuden pelon väheneminen edistämällä yhteiskunnallisuutta.	Parempien vaihtoehtojen luominen luonnolliseen valvontaan ja näin ollen turvattomuuden tunteen väheneminen. Vaikutukset rikollisiin näyttävät olevan parhaimmillaankin keskinkertaisia.	Katso: Newman 1972.

Koulukunta	**Tilannekohtainen lähestymistapa, Iso-Britannia; 1980**	**Spatiaalinen koulu, USA; 1980**	**Rock hard school Worldwide 10000 eKr. alkaen**
Tekijät	Clarke, Mayhew jt	Brantingham ja Brantingham jt	
Avaintyö	Suunniteltu rikollisuuden torjunta	Ympäristön kriminologia	
Kiinnostava alue	Rikosspesifiset rikokset johtuvat tilaisuuden nähneestä tai etsineestä rikollisesta. Fyysinen ja sosiaalinen ympäristö.	Analyysi rikosten sijainnista, tutkimassa 'missä, milloin ja miten' -kaavoja.	Rakennusten osien tai esineiden fyysinen voima.
Tärkeimmät kysymykset	Miten rikoksentekijöiden mahdollisuuksia voidaan vähentää?	Missä rikos tapahtuu? Miksi siellä?	Miten estää (fyysisesti) ihmisiä tuhoamasta tai purkamasta esineitä tai rakennuksia.
Vastaus tai teoria	Ehkäisystrategiat ovat erilaisia kullekin rikostyypille. Yleisesti: 1. Kohteen turvaaminen 2. Kohteen poisto 3. Rikoksen suorittamisen syyn poistaminen. 4. Lahjusten vähentäminen 5. Muodollinen valvonta 6. Luonnollinen valvonta 7. Työntekijöiden valvonta	Ilman rikoksentekijöitä ei ole rikoksia. Rikoksentekijät tekevät järkeviä valintoja. Huomiota on kiinnitettävä rikoksentekijän päätöksenteko-prosessiin, mikä on aika- ja/tai tilarajoitteinen: rikoksentekijä toimii mieluiten tuntemallaan alueella. Rikollisuuden riskit ovat suurimmat rikoksentekijöiden polkujen varrella ja alueen rajoilla, joissa asuu paljon rikoksentekijöitä.	Kohteen turvaaminen ja kaupunkiin sopivat hälytysjärjestelmät. Kohteen turvaamisen on kyettävä pysymään tahdissa: • Rikoksentekijät hyötyvät, kun he onnistuvat lopultakin (Fort Knox korkea tuotto -> tämä kohde lienee turvattu aika hyvin? Tarvitaan aikaa reagoida (poliisi, naapurit, työntekijät, jne.).
Kritiikki ja huomautukset	Kahdeksankymmentäluvulla tilaisuuteen keskittyvä sijaintiperusteinen lähestymistapa ja spatiaalinen koulukunta sekoittuivat voimakkaasti. Katso esimerkiksi Clarke & Cornish 1985: rikollinen käyttäytyminen nähdään tuloksena rikoksentekijöiden laajasti rationaalisista valinnoista ja päätöksistä.	Rikollisuuden siirtäminen. Luo bunkkeriympäristön. Kohteen turvaaminen voi edistää rikollisuuden pelkoa.	Rikollisuuden siirtäminen. Luo bunkkeri-ympäristön. Kohteen turvaaminen voi edistää rikollisuuden pelkoa.
Hyödyllisin sovellus	Rikollisuuden erityisen muodon ehkäiseminen hyvin käytännöllisellä (helppohoitoisella) tavalla. Rikollisuuden pelkoa on tuskin sisällytetty teoriaan.	Riskialueiden ja -reittien ennustaminen; rikoksentekijän päätösten mallinnus fyysisten ympäristönmuutosten perusteella mahdollistaa järkevän kriminaalipolitiikan (siirtymäpolitiikan).	Uhriksi joutumisen estäminen tietyssä tapauksessa.

LIITE 2. YLEISKATSAUS ALUESUUNNITTELUUN

MARTINA PROOSA

Viro

Kaavoitussäännöt

Virossa kaavoitusta säätelee kaavoituslaki. Ensimmäinen kaavoituslaki hyväksyttiin vuonna 1995, toinen vuonna 2002, ja kolmas odottaa parlamentin hyväksyntää. Ensimmäinen laki sisälsi myös rakennusmääräykset, kun sitä seuraavissa määriteltiin aluesuunnittelun säännöt. Ei ole muita säädöksiä, jotka tarjoavat sääntöjä aluesuunnittelulle.

Aluesuunnittelun valmistelun aikana suoritetaan 'Strateginen ympäristöarviointi' (SEA). Tämän prosessin aikana kaavan toteutuksen vaikutukset arvioidaan ja arvioinnin tuloksia käytetään kaavan valmisteluun. SEA:n säännöt esitetään kussakin laissa.42

Aluesuunnittelun tyypit

Aluesuunnittelua ja kaavoja on neljä tasoa: valtakunnallinen, alueellinen, yleiskaava ja asemakaava. Valtakunnallinen kaava kattaa koko maan, kun taas alemmat tasot määrittävät kattavamman kaavan.

Viimeinen valtakunnallinen kaava hyväksyttiin 30.8.2012, ja vuonna 2013 aloitettiin uuden alueellisen kaavan valmistelu kaikille 15 alueelle. Lähes kaikilla 213 paikallishallinnon viranomaisella on yleiskaava.

CPTED:n laillinen kehys

Aluesuunnitelmat ovat myös työkalu turvallisempaan ympäristöön, mukaan lukien rikoksentorjuntatyö. Rikosten torjuntaa säännellään kuntatasolla - yleiskaavassa ja asemakaavassa. Yksi yleiskaavan tehtävistä on tehdä ehdotuksia rikollisuuden riskin estämiseksi kaupunkialueella kaavoituksen avulla. Asemakaava vahvistaa rikollisuuden riskien ehkäisemisen vaatimukset ja ehdot. Ei ole erityisiä sääntöjä kuvaamassa, miten ratkaista nämä kysymykset tarkemmin.

Vastuu kaavoituksessa ja kaavoitusprosessissa

Kuntatasolla vastuu aluesuunnitelmien valmistelusta kuuluu kunnalle. Valmisteltaessa asemakaavaa, kunta voi käyttää konsultteja, jotka auttavat työstämään kaavoitusratkaisun ja valmistelevat kaavan tekniset piirustukset. Aluesuunnitelmia koskevat tiedot löytyvät kuntien verkkosivuilta. Jokaisella on oikeus tehdä ehdotus, joka aloittaa aluesuunnitelman valmistelun. Kaavoitusprosessin aloittamisen jälkeen kaavoituksen valmistelu alkaa ja kaavoitusprosessi päätetään kaavan hyväksymiseen.

Ympäristövaikutusten arviointi ja laki ympäristöjärjestelmästä.

Ilmoitukset ovat pakollisia koko kaavoitusprosessin ajan, erityisesti kaavoitusprosessin alullepanon, kaavan vastaanottamisen ja kaavan omaksumisen jälkeen. **Yhteistyötä** yleiskaavan valmistelun aikana vaaditaan paikallishallintojen kanssa, joilla on yhteistä rajaa kaavoitettavan alueen kanssa; lisäksi läänin maaherran kanssa; yhteistyökumppaneita ovat kaikki asukkaat, jotka asuvat kaavoitetulla alueella; voittoa tavoittelemattomat yhdistykset ja säätiöt, jotka voivat edustaa asukkaita, jotka asuvat kaavoitetulla alueella, ympäristölautakunta, pelastuslaitos, tarvittaessa Museovirasto, ja muut kiinnostuneet osapuolet;

Kun kyseessä on yksityiskohtainen aluesuunnitelma, vaaditaan yhteistyötä niiden asukkaiden kanssa, jotka asuvat kaavoitetulla alueella; maanomistajat, joiden maat aiotaan sisällyttää kaavan demarkaatioalueelle ja ihmiset, jotka asuvat kaavoitetun alueen rajalla; olemassa olevien tai kaavoitettujen julkisten palveluverkostojen omistajat tai haltijat; ympäristölautakunta, pelastuslaitos, tarvittaessa museovirasto; voittoa tavoittelemattomat yhdistykset ja säätiöt, jotka edustavat kaavoitusalueella eläviä asukkaita.

Yhteistyöprosessin aikana viranomaiset, jotka ovat mukana, varmistavat, että vastaavat strategiat, kehittämissuunnitelmat ja muut tärkeät strategiset asiakirjat on otettu huomioon kaavan valmistelussa. Paikallishallinto osallistaa osapuolia, joita yksityiskohtaisen aluesuunnitelman valmistelu koskee ja ilmoittaa näille osapuolille näin ollen ensitilassa.

Yleiskaava on hyväksytettävä seuraavilla:

- kaavoitettua aluetta reunustavat paikallishallinnot ja myös ympäristölautakunta
- relevantti hallituksen ministeriö
- relevantti hallituksen ministeriö, jos kaava esittää rakennelman luomista, jolla on huomattavia alueellisia vaikutuksia
- puolustusministeriö, jos kaava mahdollisesti heikentää sellaisten varustusten suoritustehoa, jolla on maanpuolustuksellista merkitystä
- talous- ja viestintäministeriö, ympäristöministeriö, puolustusministeriö, Viron merenkulkulaitos, Viron ilmailulaitos, museovirasto, mikäli kaava ennakoitavasti haittaa julkista vesistöä rakennustyöllä.
- puolustusministeriö, jos rakennustöitä on aikomus suorittaa kaavoitetulla alueella tai julkisen vesistön ympärillä, jossa rakennus ylittää 28 metrin korkeuden, ja puolustusministeriö ja sisäasiainministeriö, jos rakennustöitä on aikomus suorittaa kaavoitetulla alueella tai julkisen vesistön ympärillä, jossa rakennus ylittää 45 metrin korkeuden

Asemakaava on hyväksytettävä seuraavilla:

- relevantti hallituksen virasto
- puolustusministeriö, jos kaava mahdollisesti heikentää sellaisten varustusten suoritustehoa, jolla on maanpuolustuksellista merkitystä
- talous- ja viestintäministeriö, ympäristöministeriö, puolustusministeriö, Viron merenkulkulaitos, Viron ilmailulaitos, museovirasto, mikäli kaava ennakoitavasti haittaa julkista vesistöä rakennustyöllä.
- puolustusministeriö, jos rakennustöitä on aikomus suorittaa kaavoitetulla alueella tai julkisen vesistön ympärillä, jossa rakennus ylittää 28 metrin korkeuden, ja puolustusministeriö ja sisäasiainministeriö, jos rakennustöitä on aikomus suorittaa kaavoitetulla alueella tai julkisen vesistön ympärillä, jossa rakennus ylittää 45 metrin korkeuden
- puolustusministeriö ja sisäasiainministeriö, jos tuuliturbiinityöt toteutetaan kaavoitetulla alueella tai julkisen vesistön ympärillä, jossa turbiini(e)n korkeus ylittää 28 metriä

Hyväksymisprosessin aikana viranomaisten on tutkittava vastaako aluesuunnitelma heidän toimialansa lakeja. Kun kaava on hyväksytty, paikallishallinto hyväksyy sen ja järjestää, että se asetetaan näytteille yleisölle, jonka jälkeen yleensä seuraa julkista keskustelua. Kansalaiset voivat tässä vaiheessa toimittaa kaavaa koskevia ehdotuksia ja protesteja. Kun tarvittavat muutokset on tehty, yleiskaava ja joissain tapauksissa asemakaava toimitetaan tarkastettavaksi maakuntaliittoon. Kun maakuntaliitto on hyväksynyt kaavan, se on valmis omaksuttavaksi.

Liettua

Kaavoitussäännöt

Liettuassa on muutamia säädöksiä aluesuunnittelusta ja rakentamisesta sekä rakennusten kunnossapidosta. Tärkein laki on 'Laki alueellisesta suunnittelusta Liettuan tasavallassa'. Siinä vahvistetaan aluesuunnittelun säännöt Liettuassa, mukaan lukien niiden viranomaisten oikeudet ja velvollisuudet, jotka ovat vastuussa kaavoituksesta, yhteisöt jotka ovat mukana kaavojen valmistelussa sekä kaikki yksityiset tai julkiset henkilöt tai elimet, kansalliset ja kunnalliset laitokset.

Lisäksi käytetään 'Liettuan tasavallan ympäristönsuojelulakia' ja 'Liettuan tasavallan suojelualueiden lakia', koska ne vahvistavat säännöt ympäristöarvioinnille, joka tulisi suorittaa Liettuassa. Lisäksi piirikunnan yleiskaavan kehityssääntöjä, kunnan yleiskaavan sääntöjä tulisi noudattaa kaavan valmistelun aikana.

Aluesuunnittelun tyypit

Olemassa on neljä kaavoitustasoa - kansallinen, alueellinen, paikallinen ja yksityinen ja/tai oikeussubjektiperusteinen. Kan-

sallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla on kaksi kaavatyyppiä - yleiskaava ja erityiskaava. Paikallistasolla lisätään kolmas kaavatyyppi - asemakaava.

Yleiskaavat laaditaan kansallisella tai läänin tasolla, jotta vahvistetaan kaavoitettujen rakennusalueiden spatiaalinen konsepti ja kyseisen alueen käyttö- ja suojeluperiaatteet. Yleiskaava voidaan myös laatia kunnalle kokonaisuudessaan tai ainoastaan osalle siitä (kuten kaupunki).

Asemakaava on alueellinen kaavoitusasiakirja, joka vahvistaa maapalstan rajat ja alueen hallinnoinnin ja maankäyttösäännöstön (mukaan lukien rakentaminen ja muut pakolliset käyttöolosuhteet). Asemakaava voidaan laatia kaupungista tai osasta kaupunkialueita (aina yksittäisiin lähiöihin) ja kylistä sekä maapalstoista tai maapalstaryhmistä.

Erityiskaavat laaditaan erityistarkoituksiin tai -aiheisiin, kuten esimerkiksi infrastruktuurin kohteet, veden- tai metsänhoitotarkoitukset, jne.

Maankäyttösuunnitelma (projekti) on asiakirja, jossa puitteet maankäyttöön maaseutualueilla ja sen suojeluun vahvistetaan, samoin se, missä tämä voi vaatia tiettyjä erityisiä kaavoitustoimenpiteitä.

'Aluesuunnittelulain' lisäksi erityiset kaavoitustehtävät voidaan liittää muihin säädöksiin.

Yksityisillä yhteisöillä on oikeus valmistella ja rahoittaa asemakaavoja. Yleiskaavaan liittyvät tehtävät, jotka valmistetaan eri hallinnon tasoilla eivät erotu laissa; vaihtelut eri kaavatasojen yksityiskohtaisuudessa ja/tai yleistyksessä ovat suhteessa pienempiä kuin muissa maissa. Tavoitteet Liettuan paikallisten asemakaavojen ja/tai erityiskaavojen taustalla sisältävät joissain tietyissä tapauksissa mm. maan ja metsän konsolidointitehtäviä.

Kunnan yleiskaavat määrittelevät pakolliset vaatimukset. Tehtävänä on vahvistaa rakentamisen ja maankäytön määräyksiä, optimaalisen kohdealueen suunnittelua ja viestintäkäytäviä; tarjota sosiaalisen infrastruktuurin alueita, määrittää erityisiä maankäyttöedellytyksiä, mitata sekä luonnollista että kiinteää kulttuuriperintöä ja käyttöä, tarjota viheralueiden kehittämistä, kehittää toimia niiden ennallistamiseen ja suojella olemassa olevaa käyttöä tavoitteena mahdollistaa optimaalinen kaupunkirakenne.

CPTED:n laillinen kehys

Turvallinen kehitysympäristö taataan aluesuunnitteluasiakirjoissa yleiskaavan ja asemakaavan muodossa. Ei ole erityisiä sääntöjä CPTED:lle.

Vastuu kaavoituksessa ja kaavoitusprosessissa

Kaavoituksen järjestäjät ovat joko hallitus itse tai julkisen hallinnon elimet, jotka se on hyväksynyt, tai maaherra tai kunnan hallintojohtaja. Viranomaiset voivat siirtää kaikki kartoituksen oikeudet ja velvollisuudet lukuun ottamatta päätöstä valmistella kaava ja sitten hyväksyä se.

Yleis-, erityis- ja asemakaavoitus on aina julkistettava.

'Aluesuunnittelulaki' kuvaa kahdesti osallistujien roolia sekä heidän pätevyyttä kaavoituksessa: ensin yleisesti ja sitten yksityiskohtaisemmin - korostetaan kaavojen valmistelua eri säädöksissä kaavahahmotelmia varten (jotain, joka on joskus esitelty hallituksen päätöksessä tai joskus ympäristöministeriön määräyksellä).

Yleisen aluesuunnittelun prosessi:

Yksityiskohtaisen ja alueellisen suunnittelun prosessi:

'Aluesuunnittelulaissa' määrätään, että on järjestettävä julkinen kuuleminen. Tämä sen takia, että vakiintuneet menettelyt, joilla varmistetaan julkinen pääsy tulevan aluesuunnittelun tietoihin, vaativat julkisen kuulemisen järjestämistä, jonka aikana mikä tahansa aihe, tai kaikki aiheet, jotka tähän kaavoitukseen liittyvät, mukaan lukien vaihtoehdot ja vastaanotetut ehdotukset, voidaan kokonaisvaltaisesti käsitellä ja keskustella yleisöä kuullen. Menettely suunnitteluasiakirjojen koordinoinnista kuntatasolla on suoritettava pysyvän komission perustamisesta vastaavassa kunnassa ja se saatetaan päätökseen 15 työpäivän kuluessa päivästä, jona järjestäjä on jättänyt hakemuksen aluesuunnittelun asiakirjan koordinoinnista. Komission on koostuttava asiaa valmistelevien virastojen edustajista, joilla on asiassa päätäntävalta.

Minkä tahansa aluesuunnittelun komission on koostuttava seuraavista:

- Kunnallishallinnon elimen pääarkkitehti;
- Palo- ja pelastuslaitoksen edustaja sisäasiainministeriöstä;
- Edustaja ympäristöministeriöstä, kun tämä ministeriö on vastuussa ympäristönsuojelusta;
- Valtakunnan tason edustaja julkisesta terveyskeskuksesta;
- Kulttuuriministeriön kulttuuriperintöosaston edustaja.

Elin, joka on vastuussa kansallisen tason kaavan hyväksymisestä, koostuu ympäristöministeristä, kulttuuriministeristä ja pääministerin neuvonantajasta sekä ympäristön, rahoituksen, talouden, sosiaalisuojelun ja työvoiman, kuljetuksen, sisäasioiden ja maatalouden alojen edustajista.

Yleisölle tiedotetaan kaavoituksen valmistelusta sen luonnostelun aikana. Kun kaavaprojekteihin voi tutustua julkisesti, yleisöllä on myös mahdollisuus tarjota omia ehdotuksiaan ja saada palautetta mahdollisista ratkaisuista (kuten eri kaavojen muuttaminen pienillä tavoin, toivotun parannuksen saavuttamiseksi). 'Aluesuunnittelulaki' nimeää 'yhteiskunnan kiinnostuneet jäsenet', eli sen osan yhteiskuntaa, johon aluesuunnittelu vaikuttaa, tai johon voidaan vaikuttaa aluesuunnittelun asiakirjojen ratkaisuilla tai joka on kiinnostunut näiden ratkaisujen suorittamisesta. Suunnitelmat koordinoidaan a)korkeissa virastoissa (jotka ovat vastuussa sektoreista, joihin kaava voi merkityksellisesti vaikuttaa) ja b)naapuri-, alue- ja hallintomuodostelmissa. Ennen minkään alueellisten kaavoitusasiakirjojen valmistelua, kaavoituksen järjestäjän on otettava yhteyttä mainittuihin instituutioihin, jotta ne voivat esittää suunnitteluehtoja. Kun järjestäjä on lopettanut projektin, tämä yksilö koordinoi kyseistä projektia kyseisissä instituutioissa.

Valtuutuksen myöntävät myös kunnallinen liikenneturvallisuuskomissio ja kunnallinen rakennuskomissio (kunnan hyväksymä), jonka aikana poliisin delegaatio osallistuu päätöksentekoprosessiin.

Projektisuunnitelmien valvonta (joka vastaa tiettyjä lakeja, muita laillisia asiakirjoja ja korkeamman tason suunnitelmia) suoritetaan alueellisten ja hallinnollisten yksikköjen asianmukaisissa alaosastoissa, joilla on korkeampi status. Kansallisella tasolla aluesuunnitteluasiakirjojen projektien valvonnan suorittaa 'valtion aluesuunnittelun tarkastusvirasto', joka toimii ympäristöministeriön alaisuudessa; läänin maaherran hallintoelin on vastuussa kunnallisten projektisuunnitelmien valvonnasta.

Liettuassa kunnanvaltuusto hyväksyy sekä kunnan yleiskaavan että asemakaavan. Alueelliset yleiskaavat hyväksyy ja/tai valvoo kansallinen hallitus (alueelliset erityissuunnitelmat hyväksyy aluehallinnon edustajat).

Suomi

Kaavoitussäännöt

Maankäyttöä, aluesuunnittelua, rakentamista ja liikennettä valvova lainsäädäntö on Suomessa laaja-alainen.

Tärkein lainsäädäntö, joka palvelee maankäyttöä, aluesuunnittelua ja rakentamista Suomessa, sisältyy 'maankäyttö- ja rakennuslakiin', joka tuli voimaan vuonna 2000. Maankäyttö- ja rakennuslaki säätelee seuraavia kohtia:

- se organisoi maankäyttöä ja rakennustöitä siten, että pohja on luotu korkealaatuiselle elinympäristölle
- se edistää ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä
- se varmistaa, että jokaisella on mahdollisuus osallistua avoimeen kaavoitusprosessiin
- avoimien, julkisten kaavoituspäätösten ja osallistavien prosessien laadun takaamiseksi ja sen varmistamiseksi, että kaavoituksen vaatimaa laaja-alaista erityisosaamista on saatavilla

Tarkemmat maankäytön ja rakentamisen määräykset ja valvonta sisältyvät maankäyttö- ja rakennusasetukseen.

‘Kansallinen rakennuskoodi’ sisältää määräykset ja ohjeet, jotka täydentävät lainsäädäntöä maankäyttö- ja rakennuslaissa. Rakennusmääräyksiä on noudatettava, mutta rakennusohjeet eivät ole pakollisia, ja muita ratkaisuja voidaan käyttää rakennusprojekteissa niin kauan, kun kaikkia pakollisia määräyksiä noudatetaan. Kansallinen rakennuskoodi korostaa erityisesti rakenteellisen paloturvallisuuden ja henkilöturvallisuuden vaatimuksia.

Nämä kaikki tavoitteet on suunniteltu auttamaan tekemään elinympäristöä terveelliseksi, turvalliseksi, viehättäväksi ja sosiaalisesti toimivaksi, ottaen täysin huomioon eri ryhmien tarpeet. Lainsäädännön lisäksi on lukuisia ohjeita ja suosituksia, joita hallinnoi ympäristöministeriö.

Aluesuunnittelun tyypit

Suomessa kansallisella tasolla kansallisen maankäytön tavoitteet päättää valtioneuvosto. Eri kaavatyyppeihin kuuluvat alueellinen ja paikallinen yleiskaava sekä asemakaavat.

Yleiskaava määrittää maankäytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja nimeää alueet, jotka ovat välttämättömiä aluekehitykselle. Maankäyttöä kunnissa järjestetään ja ohjataan paikallisten yleiskaavojen ja paikallisten asemakaavojen kautta. Paikallinen yleiskaava osoittaa yleiset maankäytön periaatteet kunnan alueella. Paikallinen asemakaava osoittaa, kuinka maa-alueita kunnassa on käytetty ja rakennettu.

Paikallinen yleiskaava tarjoaa yleisiä ohjeita koskien yhdyskuntarakennetta ja maankäyttöä kunnassa tai osassa kuntaa, paikallinen yleiskaava voidaan myös laatia ohjaamaan maankäyttöä ja rakentamista tietyllä alueella. Paikallinen yleiskaava osoittaa halutun kehityksen periaatteet ja osoittaa ne alueet, jotka vaaditaan yksityiskohtaisen kaavoituksen, muun suunnittelun, rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi. Paikallinen yleiskaava voidaan myös laatia vaiheittain tai osa-alueille.

Paikallinen asemakaava laaditaan ohjaamaan yksityiskohtaisella tasolla mitä tahansa maankäyttöä, rakennustyötä ja kehitystä, valitsemalla alueita, jotka ovat tarpeen eri tarkoituksiin ja ohjaamaan rakennus- ja muuta maankäyttöä, kuten vaaditaan paikallisissa olosuhteissa, kaupunkikuvassa tai maisemassa, hyvää rakennuskäytäntöä, olemassa olevan rakennuskannan käytön ja muiden kaavan päämäärien edistämistä.

CPTED:n laillinen kehys

‘Maankäyttö- ja rakennuslain’ § 184 mukaisesti poliisi on velvollinen antamaan apua kunnan rakennusviranomaisille ja viranomaisille, jotka ohjaavat rakentamista ja valvovat lain ja eri laissa annettujen määräysten noudattamista. Tämä laki (§ 14-15) määrittelee myös paikallisen rakennusohjeen, jonka nojalla tiettyjä kysymyksiä, niihin liittyviä turvallisuusvaatimuksia ja asetuksia (miten käyttää rakennustonttia, aitoja, jne.) hallinnoidaan.

Vuodesta 2003 lähtien Suomessa on ollut järjestyslaki, joka pyrkii edistämään järjestystä ja turvallisuutta julkisilla paikoilla. Yleinen järjestyslaki koskee paikkoja, jotka on suunniteltu julkiseen käyttöön, omistajasta riippumatta. Tällaisia paikkoja ovat kadut ja tiet, jalkakäytävät, torit, puistot, uimarannat, urheilukentät, hautausmaat, julkiset rakennukset, julkiset kulkuvälineet, virastot, muut toimistotilat ja ravintolat. Tämä laki on varsin tärkeä väline poliisille yleistä järjestystä ja turvallisuutta ylläpidettäessä.

Turvallisen kaupungin verkkosivut, jotka tarjoavat ohjeita rakennetun ympäristön suunnitteluun ja turvallisuuteen, auttavat kansalaisia toimimaan aktiivisesti koko prosessissa.

Suomessa kunnat ja kaupungit laativat turvallisuussuunnitelmia, jotka liittyvät yleiseen turvallisuuteen julkisilla paikoilla, liikkuvuuteen ja yleiseen turvallisuuteen julkisessa liikenteessä, liiketoimintaympäristöön ja liiketoimintaan sekä myös viranomaisten ja yritysten turvallisuuteen; toisin sanoen ne kattavat kaikki alueet, jotka liittyvät rakennetun ympäristön turvallisuuteen. Poliisi on tiiviisti mukana paikallisen turvallisuuden suunnitteluprosessissa muiden viranomaisten kanssa. Turvallisuussuunnitelmien tuominen käytäntöön edellyttää tiivistä vuorovaikutusta, osallistumista ja kumppanuutta julkisten viranomaisten ja kansalaisten kanssa.

Vastuu kaavoituksessa ja kaavoitusprosessissa

Maakuntaliitto suorittaa maakuntakaavoitustehtäviä ja paikallishallinto vastaa maankäytön suunnittelusta, rakentamisen ohjauksesta ja valvonnasta omalla alueellaan.

Kaavoitusprosessin aloittaminen on julkistettava siten, että kiinnostuneilla osapuolilla on mahdollisuus saada tietoa kaavoituksen periaatteista ja osallistumisesta ja arviointimenettelyistä.

Viranomainen, joka on vastuussa kaavan valmistelusta, julkaisee kaavoitustiedot, joita asianosaiset voivat seurata ja vaikuttaa kaavoitusprosessiin ja ilmaista mielipiteensä asiasta (rekisteröimällä vastalauseita).

Suunnitelmat on laadittava yhteistyössä kaikkien osapuolten kanssa, joihin suunnitelmat voivat vaikuttaa joko positiivisesti tai negatiivisesti. Suunnitelmien on perustuttava riittäviin tutkimuksiin ja raportteihin. Kun suunnitelma on laadittu, suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien sosio-ekonomiset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset, on arvioitava tarvittavassa laajuudessa.

Katso: http://www.turvallinenkaupunki.fi/.

Alueellisen suunnitelman valmistelun aikana toimivaltainen ministeriö ja alueellinen ympäristökeskus ovat mukana selvittääkseen, miten kansalliset tavoitteet ja muut keskeiset tavoitteet liittyvät suunnitelman laadintaan. Muut suunnitelmat, jotka koskevat kansallisia tai tärkeitä alueellisia maankäyttötavoitteita, tai jotka ovat muuten tärkeitä maankäytön, luonnonarvojen, kulttuuriympäristön tai valtion viranomaisten antamien velvoitteiden noudattamisen kannalta, on valmistettava yhdessä alueellisen ympäristökeskuksen kanssa.

Palo- ja pelastusviranomaisilla on merkittävä rooli (kuten on määritelty pelastuslaissa), kun on kyse rakennustöistä, kattaen muun muassa turvallisuusasiantuntijoiden mielipiteet ja aktiivisen ohjauksen. Kunnan viranomaiset voivat pyytää poliisia antamaan lausunnon liittyen turvallisuus- ja liikennesuunnitteluun. Käytännöt vaihtelevat suuresti paikallisesti, mutta niitä kehitetään samalla kun turvallisuussuunnitelman hahmottaminen etenee.

Paikallisen yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Paikallisen asemakaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Jos kaavalla ei ole merkittävää vaikutusta, kunnanvaltuuston päätäntävalta voidaan kertaluonteisesti delegoida kunnanhallitukselle tai komitealle.

Latvia

Kaavoitussäännöt

Latviassa ‘Alueellisen kehittämisen laki’ säätelee aluesuunnittelua. Aluesuunnittelu liittyy läheisesti aluekehitykseen ja ympäristönsuojeluun. Lisäksi on olemassa säännöksiä ja asetuksia, jotka asettavat erityisiä sääntöjä kaavoitukselle.

Aluesuunnittelun tyypit

Latviassa aluekehitysasiakirjat sisältävät myös kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason strategioita ja kehittämissuunnitelmia. Kansallisella ja alueellisella tasolla kestävän kehityksen strategiat ja kehittämissuunnitelmat laaditaan Latvialle ja kaavoitetuille alueille. Suurimmalta osin ne sisältävät pitkän aikavälin strategisia tavoitteita, niiden tärkeysjärjestys kaava-alueelle ja aluekehityksen näkökulmasta kirjallisessa ja graafisessa muodossa. Tärkeimmät suunnitteluasiakirjat kansallisella tasolla ovat ‘Latvian kestävän kehityksen strategia vuoteen 2030 mennessä’ (strategiasta katkelma esitetty alla), ja joka linjaa kestävän kehityksen periaatteet maalle ja Kansallinen kehityssuunnitelma 2014-2020. Kansallisen kehityssuunnitelman tavoite on sopia tärkeimmistä keskipitkän aikavälin tavoitteista, toimialoista, tavoitteista ja indikaattoreista niiden toteuttamiseen. Tämä on myös läheisesti sidoksissa ‘Latvian kestävän kehityksen strategia vuoteen 2030 mennessä’ (Latvia2030) ja Kansalliseen uudistusohjelmaan EU2020-strategian käyttöönottoon (NRP).

On myös merialueiden suunnitelma, joka määrittää maankäytön merellä ottaen huomioon toiminnalliset yhteydet maahan. Merialueiden suunnitelman valmistelu on käynnistetty vuoden 2013 alussa.

Kunnanhallituksen aluesuunnitelmassa on esitettävä säännökset toiminnalliselle vyöhykkeistymiselle ja julkiselle infrastruktuurille, maankäytölle ja rakennustöille sekä muulle maankäytölle ja rajoitteille.

Paikallishallinnon aluesuunnitelma voidaan esittää yksityiskohtaisemmin yleiskaavassa. Sen jälkeen, kun mikä tahansa kestävän kehityksen strategia, jonka paikallishallinto on antanut, astuu voimaan, paikallishallinnon aluesuunnitelma voidaan muuttaa yleiskaavaksi, mikäli asemakaava ei ole ristiriidassa paikallishallinnon kestävän kehityksen strategian kanssa. Paikallishallinto voi käyttää yleiskaavaa pohjana jatkosuunnittelua varten sekä rakennussuunnittelutyöhön.

Latviassa on 140 kuntaa, jotka ovat vastuussa suunnittelusta kuntatasolla. Maankäytön tyypit ja rajoitukset, jotka säädetään toiminnallisessa kaavoituksessa, joka on määritelty aluesuunnitelmassa, on esitettävä yksityiskohtaisesti ja määriteltävä **yleiskaavassa** asteikon tarkkuuden mukaisesti, määrittäen kunkin maayksikön maankäyttö- ja rakennusvaatimukset.

CPTED:n laillinen kehys

Ei ole erityisiä sääntöjä CPTED:lle.

Vastuu kaavoituksessa ja kaavoitusprosessissa

Paikallishallinto kehittää ja hyväksyy kuntien kehitysstrategiat, kehittämisohjelmat, aluesuunnitelmat, yleiskaavat, asemakaavat ja temaattiset suunnitelmat.

Paikallishallinnon aluesuunnitelman ja yleiskaavan hyväksyy paikallishallinto.

Aluesuunnitelmat valmistellaan julkisen osallistumisen avulla. Viranomaisen, joka on vastuussa kaavan valmistelusta, on varmistettava tietojen ja päätöksenteon avoimuus sekä selvitettävä yleinen mielipide ja järjestettävä julkisia osallistumisia aluekehityksen suunnitteluun, tarjottava mahdollisimman yksityiskohtaista ja ymmärrettävää informaatiota.

Varmistaakseen julkisen keskustelun aluesuunnitelmasta, asianomaisen viranomaisen on kuultava yleisöä ennen päätöksentekoa. Verkkosivujensa kautta viranomainen julkaisee tietoa aluesuunnitelman kehittämisen vireillepanosta ja mahdollisista muutosehdotuksista, joita on tehty, menettelyistä, julkisen keskustelun ajasta ja paikasta, paikasta ja ajasta, jolloin tietty aluesuunnitelma ja mahdolliset muutosehdotukset esitellään yleisölle, ja menettelyistä kirjallisten ehdotusten ja mielipiteiden esittämistä varten.

Yleisön osallistumisprosessin aikana yksityishenkilöiden edut ja julkiset edut on tasapainotettava kestävän aluekehityksen mukaisesti.

Jokaisella on oikeus perehtyä aluekehityssuunnitteluasiakirjoihin, jotka ovat voimassa ja jotka on luovutettu julkiseen keskusteluun, osallistua julkiseen keskusteluun, ilmaista ja puolustaa mielipiteitään, ja esittää kirjallisia ehdotuksia määritetyn ajan kuluessa.

Alankomaat

Kaavoitussäännöt

Aluesuunnittelua säätelee ‘aluesuunnittelulaki’, joka astui voimaan 1. heinäkuuta 2008. Lakia tukee ‘aluesuunnitteluasetus’ (‘Besluit ruimtelijke ordening’).

Tulevaisuudessa aluesuunnittelulaki odotetaan sisällytettävän ‘ympäristölakiin’ (‘Omgevingswet’) yhdessä muiden lakien ja asetusten, kuten ‘ympäristöasioiden hallintalain’ kanssa. Tämän integraatioprosessin tavoite katsotaan olevan menettelyjen yksinkertaistaminen nopeuttamaan päätöksentekoprosessia, jotta varmistetaan aluesuunnitelmien sekä ympäristöön tai luontoon liittyvien hankkeiden tai toimintojen johdonmukaisuus ja mahdollistamaan lakien soveltaminen, jotka mukautuvat nykyisiin tilanteisiin alueilla. Uuden ympäristölain suunniteltu voimaantulo on asetettu vuoteen 2018.

Aluesuunnittelun tyypit

Kansalliset, alueelliset ja perustason kuntasuunnitelmat korvataan kaikki rakenteellisilla visioilla (‘Structuurvisie’). Rakenteelliset visiot, jotka liittyvät strategisiin linjauksiin, määrittävät spatiaalisten käytäntöjen perusperiaatteiden lisäksi myös käytäntöjen toteutustavat.

Aiemmasta poiketen, kansalliset ja alueelliset rakenteelliset visiot ovat sisäisiä ohjeistuksia eivätkä sido alemman tason viranomaisia.

Suunnitelmien sijaan maakunnat ja kansallinen hallitus voivat antaa yleisiä määräyksiä, ohjeita ja toteutussuunnitelman. Maakunnilla on maakuntajärjestyksensä (tunnetaan nimellä ‘provinciale verordening’), kun taas kansallisella hallituksella on ‘neuvostojärjestyksensä’ (‘Amvb’). Maakunnat ja kansallinen hallitus voivat asettaa sääntöjä, jotka liittyvät kaavoitusjärjestelmän sisältöön. Kuntien on mukautettava kaavoitusjärjestelmiään niiden sääntöjen mukaisesti, jotka ovat maakunnan tai kansallisen hallituksen asettamia.

Ideaaliolosuhteissa maakunta tai kansallinen hallitus käyttää hyväkseen opastuksen, mikäli jotain on järjestettävä yhteen tiettyyn tilanteeseen (tunnetaan myös proaktiivisuutena). Kunnan on sitten mukautettava kaavoitusjärjestelmä opastuksessa annettujen ohjeiden mukaiseksi.

Aluesuunnittelulaki edellyttää, että kunnat laativat ja päivittävät kaavoituksen kaikilla alueilla. Laki sallii kuntien laatia kaavat ilman maakunnan hyväksyntää ja mahdollistaa maakuntien ja kansallisen hallituksen suunnitella mukauttamissuunnitelman (‘Inpassingsplan’) koskien maankäytön aluesuunnittelua, joka vaikuttaa niiden etuihin.

Kymmenen vuoden välein kuntien on tarkistettava, ovatko niiden kaavoitusjärjestelmät ja hallintoasetukset edelleen ajan tasalla.

CPTED:n laillinen kehys

Kunnan rakennesuunnitelma on myös merkityksellinen suunnitelma rikollisuuden ehkäisemiseen. Joitain vaatimuksia löytyy kansallisesta rakentamismääräyskoodista (koodi, jota jokaisen rakentamista harjoittavan on noudatettava). Nämä vaatimukset on otettu ‘poliisin luokitteleman turvallisen asumisen’ järjestelmästä. Vaatimukset ovat pääasiassa hyvä lukko, vahva ovi, jne. (joiden pitäisi olla murron kestäviä vähintään kolmen minuutin ajan) ja valaistus talon edessä.

Vastuu kaavoituksessa ja kaavoitusprosessissa

Aluesuunnittelulaissa ei säädetä menetelmällisiä tai muodollisia vaatimuksia. Tavoitteena on käyttää yksinkertaisia, lyhyempiä menettelyjä hallinnollisen säätämisen välttämiseksi. Uusi aluesuunnitteluasetus (‘Besluit ruimtelijke ordening’) sisältää ehdon, joka määrittää rakenteellisen vision varmistaen, että kansalaiset ja yhteiskunnalliset järjestöt ovat osallistuneet vision valmisteluun. Alakohtaisia vaatimuksia, jotka koskevat prosessia tai muotoa, voidaan soveltaa.

‘Alueellinen demokratia ja yleisön osallistuminen aluesuunnitteluun. Opas Euroopan kansalaisille ja instituutioille’. Euroopan neuvoston ministerien konferenssi spatiaali- ja aluesuunnittelusta. Asiakirjaluonnos. Napflion 2014.

Merkintä 33 'Alueellinen demokratia ja yleisön osallistuminen aluesuunnitteluun. Opas Euroopan kansalaisille ja instituutioille'. Euroopan neuvoston ministerien konferenssi spatiaali- ja aluesuunnittelusta. Asiakirjaluonnos. Napflion 2014.

Merkintä 34 Aihe: Aluesuunnittelu ja infrastruktuuri: http://www.government.nl/issues/spatial-planning-and-infrastructure/spatial-planning-in-the-netherlands (29.10.2014).

LIITE 3. SUUNNITTELUTASOT PROJEKTIN KUMPPANUUSMAISSA[33]

Suunnittelutyypit	Viro EE	Suomi FIN	Latvia LV	Liettua LT	Alankomaat NL[34]
Kansallinen	Kansallinen suunnitelma Viro 2030+. Tarjoaa pääpiirteet aluekehityksen strategiaan koko maassa toimintasuunnitelman jälkeen	Ei mukana. Ympäristöministeriö voi antaa kansalliset ohjeet tiettyihin kaavoituksen aiheisiin, jotka ovat kansallisesti merkittäviä	• Kestävän kehityksen strategia Latviassa vuoteen 2030 mennessä, sisältää Latvian aluekehityssuunnitelman, • Kansallinen kehityssuunnitelma 2014-2020 • Maa ja infrastruktuuri, jolla on kansallista merkitystä. • Kansallinen alueellinen suunnitelma.	• Koko Liettuan tasavallan kattava suunnitelma • Erityiset (temaattiset) suunnitelmat	• Kansallinen aluestrategia • Spatiaalinen näkökulma infrastruktuurissa & aluesuunnittelussa (SVIR) • Kansallinen aluesuunnitelma
Alueellinen	Lääninlaajuinen aluesuunnitelma. Laatii strategian läänin tai sen osan kehittämiseen tavoitteenaan tasapainottaa kansallisia ja paikallisia etuja alueellisella tasolla	Alueellinen maankäyttösuunnitelma	• Kestävän kehityksen strategia • Kehittämisohjelma	• Kokonaisvaltainen suunnitelma koko alueelle • Erityiset (temaattiset) suunnitelmat	• Alueelliset spatiaaliset visiot • Alueellinen rakennesuunnitelma maakunnille
Paikallinen	Kokonaisvaltainen suunnitelma. Tarjoaa kehyksen paikallishallinnon tai sen osan fyysiselle kehitykselle ja määrittää maankäytön yleisiä edellytyksiä mukaan lukien asuinalueiden virkistysalueiden, pääteiden, jne. sijainti.	Yleiskaava	• Kestävän kehityksen strategia • Kehittämisohjelma • Aluesuunnitelma (kokonaisvaltainen suunnitelma koko kunnan alueelle) • Paikallissuunnitelmat (valinnainen kunnan tietylle alueelle, parantaa tietyn alueen aluesuunnitelmaa)	• Kokonaisvaltainen suunnitelma koko kunnalle • Kokonaisvaltaiset suunnitelmat kunnan osille • Kokonaisvaltaiset suunnitelmat kohteille, jotka ovat kansallisesti merkittäviä • Erityiset (temaattiset) suunnitelmat	• Rakennesuunnitelma
	Yksityiskohtainen aluesuunnitelma. Määrittää maankäytön yksityiskohdat, rakennusoikeuden, edellytykset ja vaatimukset rakennuksille ja arkkitehtuurille, ympäristönsuojelutoimet, jne. ja on perusta lyhytaikaiselle rakennustoiminnalle.	Yksityiskohtainen suunnitelma (asemakaava; rakennussuunnitelma; rantasuunnitelma)	• Yksityiskohtaiset suunnitelmat (yksityiskohtaisempi suunnitelma sisältää yhden tai useamman tontin tekniset suunnitelmat)	• Yksityiskohtainen suunnitelma	• Paikallinen maankäyttösuunnitelma
	Rakennussuunnittelu	Rakennussuunnittelu	Rakennussuunnittelu	Rakennussuunnittelu	Rakennussuunnittelu

LISA 4. PROBLEEMI X KOHASED STRATEEGIA/ MEETME MAATRIKSID KAHEKSA ERI TÜÜPI KESKKONNA JAOKS (ANDRES LEVALD)

D1 Asuminen

Strategia/toimenpide	Pelko	Murtovarkaus	Vandalismi	Väkivalta	Auto	Varkaus	Tuhopoltto
Arvorakenne	a						
Vilkkaus	b						
Sekatila	c	c	c	c	c	c	c
Kaupunkirakenteen tiiviys	d			d			
Näkyvyys/yleiskatsaus/valaistus	e	e	e	e	e	e	e
Saavutettavuus	f	n			t	v	
Alueellisuus	g	aa	aa		u		
Houkuttelevuus	h		h				
Kestävyys		o	o				x
Kohteen turvaaminen/ poistaminen:		p	p				y
Kunnossapito	i		q				z
Valvonta	j		q	r	u	x	z
Säännöt	k		q				q
Tiettyjen ryhmien infrastruktuuri	l		q				
Viestintä yleisölle	m		q				

a. Rikollisuuden pelko vähenee, kun kunnostettuja sosiaalisia ja fyysisiä rakennelmia noudatetaan alueilla, jotka on uusittu ja kun sosiaaliset verkostot ja tutut ympäristöt ovat säilyneet.

b. Alueiden sekakäyttö on suurin ratkaiseva tekijä alueen vilkastuttamisessa. Alueen eloisuus vähentää rikollisuuden pelkoa. Tämä voidaan luoda sekoittamalla asuinalueita toimistojen, työpajojen ja kauppojen kanssa sekä tarjoamalla asetelmaa, johon sisältyy viheralueita ja kävelyteiden verkosto, joka kutsuu käyttämään tilaa lasten leikkipaikkana. Baareilla, pubeilla ja kahviloilla, jotka aiheuttavat vaikeuksia naapurustolle meluna tai häiriöinä tai koska ne houkuttelevat ryhmiä, jotka aiheuttavat pelkoa asukkaille, on päinvastainen vaikutus rikollisuuden pelkoon. Jalkakäytäväverkon pitäisi olla yksinkertainen. Jalankulkureittien ja autojen tulisi kytkeytyä toisiinsa. Rakennusten sisäänkäyntien tulee olla mahdollisimman suorassa yhteydessä tärkeimpiin jalankulkureitteihin.

c. Laajamittaisten, eristettyjen ja erillisten alueiden luominen lisää kaikentyyppisten rikosten riskiä ja siksi myös rikollisuuden pelkoa; vastakohta on myös totta: huolellinen sosioekonomisten ryhmien sekoitus alueella vähentää kaikenlaisten rikosten riskiä ja siten myös rikollisuuden pelkoa.

d. Asuinalueiden integrointi kaupunkijärjestelmään (siten, että ne eivät enää erotu muusta järjestelmästä joutomaalla tai infrastruktuurisilla esteillä), ja kaupunkimainen rakentaminen (noin 10-30 asuntoa eekkerillä) johtaa naapuruuden tunteeseen ja vähentää rikollisuuden pelkoa ja katuväkivallan riskiä.

e. Hyvä näkyvyys ikkunoista julkisiin tiloihin ja selkeät julkiset polut, jotka on valaistu hyvin, vähentävät rikollisuuden pelkoa sekä murtovarkauksien, ilkivallan, väkivallan, autovarkauksien ja tuhopolttojen riskiä; hyvä näkyvyys asuintilojen parvekkeilta ja puutarhoista vähentää varkauksia, kuten pyykin, työkalujen tai polkupyörien varastamista yksityisalueilta asuntojen ulkopuolella.

Pohjakerrosten miehittäminen asunnoilla tai kaupoilla on erityisen tärkeää.

f. Sallimalla vain rajoitetun liikenteen naapuruston läpi (eikä rakentamalla ‘aidattuja yhteisöjä’ tai ‘linnoituksia’) ja välttämällä ihmisten täydellistä eristämistä ulkomaailmasta vähennetään rikollisuuden pelkoa; kävelyteiden ja pyöräteiden verkosto vähentää myös rikollisuuden pelkoa varmistamalla, että ihmiset eivät ole hajautuneet liian laajasti alueelle (tiettyä niputtamista vaaditaan reittien määrässä vuorokauden hiljaisina aikoina).

g. Rakentaminen ihmisen mittakaavassa (ei valtavien kerrostalojen rakentaminen) sekä asukkaiden osavastuun luominen julkisilla alueilla vähentää rikollisuuden pelkoa.

h. Houkutteleva viherrakentaminen, arkkitehtuuri, katujen kalustus ja jalkakäytävät lisäävät omistajuuden tunnetta ja vähentävät siten rikollisuuden pelkoa sekä ilkivallan riskiä.

i. Hyvä kunnossapito, erityisesti kun asukkaat tuntevat itsensä motivoituneiksi auttamaan ammattilaisia huoltojärjestöjä, lisää omistajuuden tunnetta ja siten vähentää rikollisuuden pelkoa. Jotta asukkaita voidaan motivoida osallistumaan vapaaehtoiseen kunnossapitotyöhön, alueella on oltava tietynasteinen itsehallinnointi. Tämän toteuttamiseksi alueelle voitaisiin perustaa naapuruston hallintajärjestelmä.

j. Rikollisuuden pelkoa voidaan vähentää poliisin tai turvallisuuspalvelun säännöllisellä valvonnalla, erityisesti alueen tuntevien poliisien toimesta ja kun valvonta suoritetaan jalan (ei autolla).

k. Selkeiden sääntöjen asettaminen julkisten tilojen käyttöön, joko tontin haltijan tai taloyhtiön laatimina, lisää omistajuuden tunnetta ja hyvää kunnossapitoa ja siten vähentää rikollisuuden pelkoa.

l. Tarjonta nuorisoryhmille (kuten nuorisokeskus), sekä tarjonta huumeriippuvaisille ja kodittomille ihmisille vähentävät pelkoa aiheuttavien ryhmien läsnäoloa julkisissa tiloissa.

m. Alueen ulkonäkö, arkkitehtuuri ja opasteet, jotka saavat ihmiset tuntemaan olonsa tervetulleeksi alueelle, lisäävät omistajuuden ja hallinnan tunnetta, mikä vähentää rikollisuuden pelkoa.

n. Muista suunnista pääsyn välttäminen vähentää murtojen riskiä; ovien ja ikkunoiden turvaaminen (helposti) murtovarkaiden saavuttamattomaksi vähentää murtojen riskiä.

o. Vankat ovet ja ikkunanpuitteet, ovet ja ikkunat, lukot ja lasit vähentävät murtojen ja ilkivallan riskiä.

p. Kohteen turvaaminen murron tai ilkivallan hyökkäyksen jälkeen vähentää riskiä joutua kohteeksi uudelleen, tai toistuvaksi uhriksi joutumisen riskiä; yritettäessä rajoittaa ilkivallan vahinkoja, voidaan harkita jopa tällaisen ilkivallan kohteen poistamista kokonaan.

q. Nopeat korjaukset vähentävät lisävahinkoja, jotka voivat johtua jatkoseurauksista, kuten vandalismista, graffiteista tai tuhopoltoista; nopeita korjauksia voidaan auttaa säännöllisellä valvonnalla. Kunnossapitostrategia toimii tehokkaimmin, kun käytetään selkeitä sääntöjä julkisten tilojen käytöstä sekä asukkaiden ja muiden sidosryhmien, jotka harjoittavat nuorisoryhmien valvontaa, kommunikoidessa intensiivisesti keskenään. Ollakseen tehokasta, olisi tarjottava kohtaamispaikkoja nuorisolle.

r. Valvonta vähentää väkivallan riskiä; tätä palvelua voi tarjota poliisi tai yksityinen turvayritys, mutta myös ovenvartija tai talonmies tai rakennuksen vartija, joka valvoo tiettyä tonttia, asuinalueilla CCTV:n (asuinalueilla) tukemana, joka sallii valvonta-asiantuntijan tarkkailla sisäänkäyntejä, hissejä, porraskäytäviä, parkkitaloja ja polkupyörien pysäköintipaikkoja.

s. Parkkihallit, jotka ovat vain asukkaiden käytössä (avainkorttijärjestelmällä) vähentävät autovarkauksia; pysäköintialueet houkuttelevat autovarkaita vähemmän aidattuina.

t. Yksittäiset parkkipaikat suoraan rakennusten edessä tai joukkopysäköintitilat pienissä ryhmissä lisäävät omistajuuden tuntua ja valvontaa ja siten vähentävät autovarkauksien riskiä.

u. Pysäköintialueiden ja parkkihallien valvonta poliisin, yksityisen turvapalvelun, ovenvartijan tai paikallisen vartijan tekemänä, tuettuna CCTV:llä, vähentää autovarkauksien riskiä.

v. Saavuttamattomat aulat ja pysäköintipaikat polkupyörille vähentävät tietyntyyppisiä varkauksia, kuten pyörävarkauksia tai postin varastamista postilaatikoista.

w. Aulojen ja polkupyörien pysäköintialueiden valvonta ovenvartijan tekemänä, erityisesti tuettuna CCTV:llä, vähentää varkauksien riskiä.

x. Roska-astiat, jotka on valmistettu syttymättömistä materiaaleista vähentävät tuhopolttojen riskiä.

y. Palavien materiaalien poistaminen vähentää tuhopolttojen riskiä.

z. Hyvä kunnossapito, erityisesti nopea syttyvien jätteiden poistaminen, vähentää tuhopolton riskiä; vaikka tämä edellyttäisi säännöllistä valvontaa.

aa. Selkeä yleisten teiden ja puoliyksityisten teiden välinen ero asuntoihin ja kerrostaloihin vähentää murtojen, ilkivallan, graffitien ja tuhopolttojen riskiä.

D2 Koulut ja nuorten palvelut

Strategia/toimenpide	Pelko	Murtovarkaus	Vandalismi	Väkivalta	Auto	Varkaus	Tuhopoltto
Arvorakenne							
Vilkkaus	a						
Sekatila							
Kaupunkirakenteen tiiviys	b	b	b	b	b	b	b
Näkyvyys/yleiskatsaus/valaistus	c	c	c	c	c	c	c
Saavutettavuus		d	d		o		d
Alueellisuus		e	e				e
Houkuttelevuus			f				
Kestävyys		j	j				
Kohteen turvaaminen/ poistaminen:		g					
Kunnossapito	h	h	h	h	h	h	h
Valvonta			m				
Säännöt	i		n				n
Tiettyjen ryhmien infrastruktuuri	l		q				
Viestintä yleisölle	m		q				

a. Koulureitit vilkkailla kaduilla vähentävät rikollisuuden pelkoa; nuorisopalvelujen sijainti lähellä vilkkaita teitä ja mieluiten myös lähellä bussipysäkkiä vähentää rikollisuuden pelkoa ja ympäristölle muodostuvaa häiriötä.

b. Koulujen sijoittaminen asutuille alueille (ei erillisille alueille tai puistoihin) vähentää rikollisuuden pelkoa sekä kaikenlaisen rikollisuuden esiintymisen riskiä; etäisyyden ympäröiviin asuntoihin tulisi kuitenkin olla riittävä estämään mahdollisia meluhäiriöitä asukkaille.

c. Hyvä näkyvyys ja valaistus vähentävät rikollisuuden pelkoa sekä kaikenlaisten rikosten esiintymisen riskiä; tämä edellyttää kompaktia koulun suunnittelua (ei rönsyilevää rakennetta) ja maisemointia ruoholla ja puilla (ei pensaita); erityistä huomiota tulisi kiinnittää pysäköintialueisiin, sisäänkäyntivyöhykkeeseen ja leikkipaikkoihin.

d. Koulualueen tai nuorisokeskuksen aitaaminen vähentää murtojen, ilkivallan ja tuhopolttojen riskiä; tämä tulisi tehdä siten, että koulun tai nuorisokeskuksen houkuttelevuutta ei vahingoiteta, ja mikäli lapsille ei ole muita julkisia leikkipaikkoja, työ tulisi hoitaa siten, että leikkiminen koulun jälkeen, viikonloppuisin ja lomalla on mahdollista koulun alueella. Pääsy rakennukseen tulisi rajoittaa mahdollisimman vähiin pisteisiin, mieluiten vain yhteen.

e. Koulun alueen (leikkipaikka) selkeä kaavoitus, joka ympäröi julkisia tiloja lisää omistajuuden tunnetta ja siten vähentää murtojen, ilkivallan ja tuhopolton riskiä.

f. Houkutteleva arkkitehtuuri, maisemointi, katujen kalustus ja leikkipaikat lisäävät omistajuuden tunnetta ja siten vähentävät murtojen, ilkivallan ja tuhopolton riskiä.

g. Koulureittien ja koulua ympäröivän julkisen alueen hyvä kunnossapito vähentää rikollisuuden pelkoa.

h. Koulureittien ja koulun alueen valvonta vähentää rikollisuuden pelkoa sekä kaikentyyppisen rikollisuuden ilmenemistä; talonmies tai huoltomies on tehokas, erityisesti asuessaan koulussa tai sen lähistöllä. Rakennuksen sisäänkäynnin luona tulisi olla selkeästi määritelty vastaanottoalue, jossa on paikalla työntekijöitä (huoltomies).

i. Palveluiden tarjoaminen naapurustossa oleville narkomaaneille ja kodittomille ihmisille estää näitä ryhmiä hengailemasta koulun alueella, mikä vähentää rikollisuuden pelkoa.

j. Vankat ovet ja ikkunanpuitteet, ovet ja ikkunat, lukot ja lasit vähentävät murtojen ja ilkivallan riskiä.

k. Kohteen turvaaminen tai poistaminen hyökkäyksen jälkeen murron tai ilkivallan aikana vähentää mahdollisten jatkotapahtumien riskiä.

l. Rakennusten, leikkipaikkojen ja koulua ympäröivän julkisen alueen hyvä kunnossapito vähentää ilkivallan ja tuhopolton riskiä (tähän sisältyy graffitien poistaminen).

m. Leikkipaikoilla ja ympäröivässä naapurustossa käyttäytymisen selkeät säännöt vähentävät ilkivallan ja tuhopolton riskiä; tämä pätee myös niihin julkisiin tiloihin, jotka ympäröivät nuorisotiloja.

n. Tulevien käyttäjien (paikalliset nuorisoryhmät) ja ympäröivän alueen asukkaiden osallistuminen nuorisotilojen suunnitteluun vähentää ilkivallan ja tuhopolttojen riskiä.

o. Pysäköintitilojen integrointi osaksi aluetta tarjoaa suojaa ajoneuvoille häiritsemättä naapurustoa.

D3 Kauppa, teollisuus tai toimistot

Strategia/toimenpide	Pelko	Murtovarkaus	Vandalismi	Väkivalta	Auto	Varkaus	Tuhopoltto
Arvorakenne							
Vilkkaus							
Sekatila							
Kaupunkirakenteen tiiviys							
Näkyvyys/yleiskatsaus/valaistus	a	e	e	e	e	e	e
Saavutettavuus		f	j		o		
Alueellisuus		k	k				
Houkuttelevuus							
Kestävyys		g	g				
Kohteen turvaaminen/ poistaminen:	b	h	h				
Kunnossapito	c		l				
Valvonta	d	i	m	n	p	q	r
Säännöt							
Tiettyjen ryhmien infrastruktuuri							
Viestintä yleisölle							

a. Hyvä näkyvyys ja valaistus vähentävät rikollisuuden pelkoa.

b. Kohteen turvaamisen näkymättömät menetelmät vähentävät rikollisuuden pelkoa (ei aggressiivisen näköisiä aitoja).

c. Hyvä kunnossapito vähentää rikollisuuden pelkoa.

d. Valvonta vähentää rikollisuuden pelkoa.

e. Hyvä näkyvyys vähentää murtovarkauksien, ilkivallan, väkivallan, autovarkauksien, varkauksien ja tuhopolttojen riskiä.

f. Kiinteistön sisäänkäyntien määrän rajoittaminen yhteen yöaikaan ja viikonloppuisin vähentää murtojen riskiä.

g. Vankat ovet ja ikkunanpuitteet, ovet ja ikkunat, lukot ja lasit vähentävät murtojen ja ilkivallan riskiä.

h. Kohteen turvaaminen murron tai ilkivallan hyökkäyksen jälkeen vähentää jatkotapahtumien riskiä; yritettäessä rajoittaa ilkivallan vahinkoja voidaan harkita jopa tällaisen ilkivallan kohteen poistamista kokonaan.

i. Valvonta, joka kohdistuu suojattomiin sisäänkäynteihin, mieluiten CCTV-järjestelmän tukemana, vähentää murtojen riskiä.

j. Nuorison kiinteistön kautta tapahtuvan kauttakulun estäminen vähentää ilkivallan riskiä.

k. Selkeät erot julkisten tilojen ja puolijulkisten tilojen välillä vähentävät murtojen ja ilkivallan riskiä.

l. Nopeat korjaukset vähentävät kaikkien myöhempien hyökkäysten riskiä.

m. Valvonta, joka kohdistuu suojattomiin paikkoihin, vähentää ilkivallan riskiä.

n. Kulkureittien valvonta, erityisesti yöllä käytettävien reittien, vähentää väkivaltarikosten riskiä; tämä strategia on erityisen tehokas CCTV-järjestelmällä tuettuna.

o. Pysäköintitiloihin pääsyn valvonta vähentää autovarkauksien riskiä.

p. Pysäköintitilojen valvonta, mieluiten CCTV:llä tuettuna, vähentää autovarkauksien riskiä.

q. Valvonta, joka kohdistuu ilkivallalle alttiisiin paikkoihin, vähentää ilkivallan riskiä.

r. Valvonta, joka kohdistuu tuhopoltoille alttiisiin paikkoihin, vähentää tuhopolton riskiä.

s. Hyvä kunnossapito, erityisesti nopea syttyvien jätteiden poistaminen, vähentää tuhopolton riskiä; vaikka tämä edellyttäisi säännöllistä valvontaa.

D4 Ostokset ja vähittäiskauppa

Strategia/toimenpide	Pelko	Murtovarkaus	Vandalismi	Väkivalta	Auto	Varkaus	Tuhopoltto
Arvorakenne	w						x
Vilkkaus	a		l				
Sekatila							
Kaupunkirakenteen tiiviys							
Näkyvyys/yleiskatsaus/valaistus	b	g	g	g	g	g	g
Saavutettavuus	c	h		o	q	o	
Alueellisuus							
Houkuttelevuus	d		m				
Kestävyys		i	i				t
Kohteen turvaaminen/ poistaminen:		j	j				u
Kunnossapito	e		n				
Valvonta	f	k	n	p	r	r	v
Säännöt							
Tiettyjen ryhmien infrastruktuuri	o		o	o			
Viestintä yleisölle						s	

a. Vilkas ympäristö vähentää rikollisuuden pelkoa.
b. Hyvä näkyvyys ja valaistus vähentävät rikollisuuden pelkoa.
c. Esteetön pääsy ja hyvät opasteet vähentävät rikollisuuden pelkoa.
d. Houkutteleva ulkoasu, materiaalit ja värit vähentävät rikollisuuden pelkoa.
e. Hyvä kunnossapito vähentää rikollisuuden pelkoa.
f. Valvonta vähentää rikollisuuden pelkoa; vartijan pysyvä valvonta sisääntuloreiteillä on suositeltavampaa kuin valvonta CCTV:n avulla tai epäsäännöllisin partioin.
g. Hyvä näkyvyys ja valaistus vähentävät murtovarkauksien, ilkivallan, väkivallan, autovarkauksien, varkauksien ja tuhopolttojen riskiä.
h. Kulunvalvonta ja osastoihin jakaminen vähentää murtojen riskiä.
i. Vankat ovet ja ikkunanpuitteet, ovet ja ikkunat, lukot ja lasit vähentävät murtojen ja ilkivallan riskiä.
j. Kohteen turvaaminen tai poistaminen murron tai ilkivallan jälkeen vähentää toistuvan rikollisuuden riskiä.
k. Valvonta, joka kohdistuu suojattomiin sisäänkäynteihin, mieluiten CCTV-järjestelmän tukemana, vähentää murtojen riskiä.
l. Vilkas ympäristö vähentää ilkivallan ja graffitien riskiä.
m. Houkutteleva ulkoasu, materiaalit ja värit vähentävät ilkivallan riskiä.
n. Nopea korjaus vähentää myöhempien vahinkojen riskiä toistuvan vandalismin takia. Korjaukset, jotka käsitellään nopeasti, voidaan taata vain säännöllisellä valvonnalla, seurannalla ja tiukalla ylläpitosuunnitelman noudattamisella.
o. Ostoskeskuksiin pääsyn valvonta pitää häiritsevät nuorisoryhmät ja huumeriippuvaiset poissa ja vähentää siksi rikollisuuden pelkoa sekä ilkivallan ja väkivallan riskiä; tämä toimenpide toimii parhaiten yhdessä näihin tiettyihin riskiryhmiin varautumalla, jolloin vältetään siirtymäriski.
p. Valvonta vähentää väkivaltarikosten riskiä.
q. Pysäköintitiloihin pääsyn valvonta vähentää autovarkauksien riskiä.
r. Pysäköintitilojen valvonta, mieluiten CCTV:llä tuettuna, vähentää autovarkauksien riskiä.
s. Viestimällä ehkäiseviä viestejä sisäradiossa ja julisteilla voidaan vähentää varkauksien riskiä.
t. Syttymättömien materiaalien käyttö roska-astioissa vähentää tuhopolttojen riskiä.
u. Palavien materiaalien poistaminen vähentää tuhopolttojen riskiä.
v. Hyvä kunnossapito, erityisesti nopea syttyvien jätteiden poistaminen, vähentää tuhopolton riskiä; tämä edellyttää säännöllistä valvontaa ja tiukkoja ylläpitokäytäntöjä.
w. Rikollisuuden pelkoa vähennetään välttämällä ei-kenenkään-maa-alueita ostoskeskusten ja ympäröivien alueiden välillä.
x. Kehittyneet pysäköintiratkaisut, jotka eivät vaadi suuria pysäköintialueita ostosalueen ympärillä, estävät alueen eristäytymistä ympäröivästä kaupunkialueesta ja siten vähentävät autovarkauksia.

D5 Puistot ja yleiset puutarhat

Strategia/toimenpide	Pelko	Murtovarkaus	Vandalismi	Väkivalta	Auto	Varkaus	Tuhopoltto
Arvorakenne	a	a	a	a			a
Vilkkaus							
Sekatila							
Kaupunkirakenteen tiiviys							
Näkyvyys/yleiskatsaus/valaistus	b	b	b	b			b
Saavutettavuus	c	c	c	c			c
Alueellisuus	d	d	d	d			d
Houkuttelevuus			e				e
Kestävyys			e			f	
Kohteen turvaaminen/ poistaminen:			f			f	
Kunnossapito	g	g	g				g
Valvonta	h	h	h	h		h	h
Säännöt	i		i				i
Tiettyjen ryhmien infrastruktuuri	j						
Viestintä yleisölle	k					k	

a. Toimet puistoissa päiväaikaan tarjoavat luonnollista valvontaa, joka vähentää rikollisuuden pelkoa, murtoja, ilkivaltaa, väkivaltaa ja tuhopolttoja. Älä luo eristäytyneitä tai umpikuja-alueita.
b. Hyvä näkyvyys ja valaistus vähentävät rikollisuuden pelkoa, murtovarkauksia, ilkivaltaa, väkivaltaa ja tuhopolttoja. Pääpolkujen tulisi olla hyvin valaistuja, kun taas muut polut voidaan jättää pimeäksi.
c. Selkeä polkujärjestelmä ja hyvät opasteet vähentävät rikollisuuden pelkoa, murtovarkauksia, ilkivaltaa, väkivaltaa ja tuhopolttoja. Erityistilanteiden mukaan koko puiston sulkeminen auringonlaskun ja auringonnousun välisenä aikana on myös tehokas toimenpide. Pienille puistoille kantakaupungin alueella tämä toimenpide on toteutettavissa, kun taas suurille lähiöpuistoille ei. Aitojen kustannuksia ei pitäisi kattaa puiston rakennusbudjetista. Polkuverkosto pitäisi liittää ympäröivään kaupunkiympäristöön selkeällä tavalla. Uloskäyntejä tulisi olla vähintään kaksi, mutta mielellään enemmän, jos kaikki polut voidaan liittää kaupunkiverkostoon.
d. Puiston tiettyjen alueiden kohdentaminen tietyille kohderyhmille näiden ryhmien tarpeiden mukaan lisää valvonnan vaihtoehtoja ja säännöllisten käyttäjien vastuun tunnetta näistä alueista, mikä vähentää rikollisuuden pelkoa, murtoja, ilkivaltaa, väkivaltaa ja tuhopolttoja.
e. Kestävien materiaalien käyttö penkkeihin, roska-astioihin, opasteisiin, pelivälineisiin jne. vähentää ilkivallan ja tuhopolton riskiä. Materiaalien tulee olla myös houkuttelevia: houkuttelevuus on puiston päätavoite ja houkuttelevuus itsessään ehkäisystrategia.
f. Puistonpenkit ja muut esineet, jotka ovat alttiita varkauksille, on kiinnitettävä kunnolla. Esineet, jotka ovat alttiita ilkivallalle tulisi korvata kestävämmillä materiaaleilla tai ne on siirrettävä puistossa toiseen paikkaan, jossa ilkivallan riski on pienempi. Esineitä, jotka ovat tarpeellisia puiston toiminnalle, kuten penkit ja roska-astiat, ei saisi koskaan poistaa puistosta kokonaan.
g. Kunnossapito on tärkeää puiston houkuttelevuudelle ja elävyydelle. Kunnossapito koskee polkujen siivousta, roska-astioiden tyhjennystä ja viheralueiden (kasvit, pensaat, niityt) ylläpitoa.
h. Valvonta on erittäin tärkeää vähennettäessä rikollisuuden pelkoa, murtovarkauksia, ilkivaltaa, väkivaltaa, varkauksia ja tuhopolttoja. Ammatillinen valvonta tulisi järjestää liikkuvin partioin, mieluiten pyöräillen. CCTV:tä ei pidetä hyödyllisenä toimenpiteenä puistoissa.
i. Puistossa kävijöiden käyttäytymissäännöt ovat tehokkaita vähentämään rikollisuuden pelkoa, ilkivaltaa ja tuhopolttoja. Puiston käyttösäännöt tulisi ilmaista selkeillä kuvilla puiston jokaisen sisäänkäynnin luona. Näiden sääntöjen opettaminen koululuokille ja nuorisoryhmille on suositeltavaa. Erityiset säännöt grillien käyttöön (tai käytön kieltäminen) vähentävät tulipalon ja tuhopolton riskiä.
j. Palveluiden tarjoaminen huumeriippuvaisille, kodittomille, jne. vähentää rikollisuuden pelkoa, joka johtuu heidän läsnäolostaan. Näiden palveluiden tulisi sijaita puiston ulkopuolella. Nuorison tapaamispaikat voisivat sijaita puiston sisällä, mieluiten sisäänkäyntialueen läheisyydessä.
k. Käyttäjiä varoittavat viestit (esimerkiksi varoitukset taskuvarkaista) auttavat vähentämään rikollisuuden pelkoa ja varkauksia. Julisteet sisäänkäyntien läheisyydessä ovat suositeltava väline. Ilmoitukset koskien julkisia tapahtumia, jotka järjestetään puistossa, voivat myös sijaita täällä, jolloin ilmoituksesta saadaan samanaikaisesti sekä ennaltaehkäisevä että houkutteleva.

D6 Vapaa-ajan keskukset

Strategia/toimenpide	Pelko	Murtovarkaus	Vandalismi	Väkivalta	Auto	Varkaus	Tuhopoltto
Arvorakenne							
Vilkkaus	a		l				
Sekatila							
Kaupunkirakenteen tiiviys							
Näkyvyys/yleiskatsaus/valaistus	b	g	g	g	g	g	g
Saavutettavuus	c	h		o	q	o	
Alueellisuus							
Houkuttelevuus	d		m				
Kestävyys		i	i				t
Kohteen turvaaminen/ poistaminen:		j	j				u
Kunnossapito	e		n				v
Valvonta	f	k	n	p	r	r	v
Säännöt							
Tiettyjen ryhmien infrastruktuuri							
Viestintä yleisölle						s	

a. Vilkas ympäristö vähentää rikollisuuden pelkoa.
b. Hyvä näkyvyys ja hyvä valaistus vähentävät rikollisuuden pelkoa.
c. Hyvät opasteet sisään- ja uloskäynneillä sekä kulunvalvonta vähentävät rikollisuuden pelkoa.
d. Houkutteleva ulkoasu, materiaalit ja värit vähentävät rikollisuuden pelkoa.
e. Hyvä kunnossapito vähentää rikollisuuden pelkoa.
f. Valvonta, joka sisältää jonon hallintaa ja/tai järjestyksen pitoa, vähentää rikollisuuden pelkoa.
g. Hyvä näkyvyys ja valaistus vähentävät murtovarkauksien, ilkivallan, väkivallan, autovarkauksien, varkauksien ja tuhopolttojen riskiä.
h. Kulunvalvonta ja osastoihin jakaminen vähentää murtojen riskiä.
i. Vahvat lukot, ovet ja lasit vähentävät murtoja ja ilkivallan aiheuttamia vahinkoja.
j. Kohteen turvaaminen tai poistaminen murron tai ilkivallan jälkeen vähentää toistuvan rikollisuuden riskiä.
k. Valvonta, joka kohdistuu suojattomiin sisäänkäynteihin, mieluiten CCTV-järjestelmän tukemana, vähentää murtojen riskiä.
l. Vilkas ympäristö vähentää ilkivallan ja graffitien riskiä.
m. Houkutteleva ulkoasu, materiaalit ja värit vähentävät ilkivallan riskiä.
n. Nopeat korjaukset vähentävät vandalismin toistuvuudesta johtuvia vaurioita, nopeat korjaukset voidaan taata vain säännöllisellä valvonnalla, seurannalla ja tiukalla kunnossapitokäytännöllä.
o. Pääsyn valvonta, joka tarkoittaa aggressiivisten ihmisten pitämistä poissa, vähentää väkivaltarikosten riskiä rakennuksen sisällä; leveät reitit pysäköintialueiden yhteydessä vähentävät väkivallan riskiä rakennusta ympäröivillä alueilla.
p. Valvonta, joka sisältää jonon hallintaa ja/tai järjestyksenpitoa vähentää väkivallan riskiä.
q. Pysäköintitiloihin pääsyn valvonta vähentää autovarkauksien riskiä.
r. Pysäköintitilojen valvonta, mieluiten CCTV:llä tuettuna, vähentää autovarkauksien riskiä.
s. Viestimällä ehkäiseviä viestejä sisäradiossa ja julisteilla voidaan vähentää varkauksien riskiä.
t. Syttymättömistä materiaaleista valmistetut roska-astiat vähentävät tuhopolttojen riskiä.
u. Palavien materiaalien poistaminen vähentää tuhopolttojen riskiä.
v. Hyvä kunnossapito, erityisesti nopea syttyvien jätteiden poistaminen, vähentää tuhopolton riskiä; tämä edellyttää säännöllistä valvontaa ja tiukkoja ylläpitokäytäntöjä.

D7 Joukkoliikenne ja pysäköintitilat

Strategia/toimenpide	Pelko	Murtovarkaus	Vandalismi	Väkivalta	Auto	Varkaus	Tuhopoltto
Arvorakenne	a						
Vilkkaus	b						
Sekatila							
Kaupunkirakenteen tiiviys	c		c	c			
Näkyvyys/yleiskatsaus/valaistus	d		d	d	d	d	d
Saavutettavuus	e		j	o	o		
Alueellisuus					q		
Houkuttelevuus	f		f				
Kestävyys			k				
Kohteen turvaaminen/ poistaminen:			l				
Kunnossapito		g	m				
Valvonta	h		j	p	r	r	v
Säännöt	i		i				
Tiettyjen ryhmien infrastruktuuri	n						
Viestintä yleisölle	i		i			s	

a. Liikenneinfrastruktuuri, joka jättää sosiaalisen ja fyysisen rakenteen eheäksi, mahdollistaa luonnollisen valvonnan toimivuuden ja siten vähentää rikollisuuden pelkoa.
b. Pysäköintialueet, bussipysäkit ja metroasemien sisäänkäynnit, jotka on sijoitettu vilkkaille alueille, vähentävät rikollisuuden pelkoa.
c. Pysäköintialueet, bussipysäkit ja (metro)asemien sisäänkäynnit, jotka on sijoitettu tiheästi rakennetuille kaupunkialueille, aiheuttavat tunteen ihmisten läsnäolosta (ja mahdollisuuden löytää apua hätätilanteessa) ja vähentävät siten rikollisuuden pelkoa ja sekä ilkivallan että väkivallan riskiä. Jos bussipysäkkiä ei voida sijoittaa kaikkein turvallisimpaan paikkaan, voitaisiin harkita erityistä bussipysäkkiä yökäyttöön turvallisella paikalla.
d. Hyvä näkyvyys ja hyvä valaistus vähentävät rikollisuuden pelkoa ja kaikenlaista liikennepalveluihin kohdistuvaa rikollisuutta, ilkivaltaa, väkivaltaa, autovarkauksia, varkauksia ja tuhopolttoja.
e. Parkkihalleihin pääsyn rajoittaminen vain käyttäjille vähentää rikollisuuden pelkoa. Ajoneuvojen uloskäynnit parkkihalleista voidaan varustaa taittoaidalla tai liukuovilla estämään huumeriippuvaisia ja muita ei-toivottuja ryhmiä pääsemästä parkkihalliin.
f. Houkuttelevat materiaalit ja värit vähentävät rikollisuuden pelkoa sekä ilkivallan ja graffitien riskiä.
g. Hyvä kunnossapito vähentää rikollisuuden pelkoa.
h. Valvonta vähentää rikollisuuden pelkoa; syrjäisillä alueilla ja maanalaisissa tilanteissa hätäpuhelulaatikoilla pitäisi voida ottaa yhteyttä turvallisuuspalveluihin.
i. Hallinnoijan asettamat selkeät säännöt pysäköinnin ja kuljetusvälineiden asianmukaisesta käytöstä, niiden intensiivinen tiedottaminen käyttäjille sisäradiota ja julisteita käyttämällä, lisäävät valvonnan tunnetta ja siten vähentävät rikollisuuden pelkoa sekä ilkivallan ja graffitien riskiä.
j. Metroasemille pääsyn rajoittaminen vain ihmisille, joilla on jo lippu, vähentää ilkivallan riskiä asemalla ja junissa; tämä strategia toimii parhaiten yhdessä valvonnan kanssa, mukaan lukien lipputarkastuksen perustaminen.
k. Kestävistä materiaaleista valmistetut katukalusteet ja -lamput vähentävät ilkivallan riskiä.
l. Kohteen turvaaminen tai jopa kokonaan poistaminen ilkivallan jälkeen vähentää toistuvan ilkivallan riskiä.
m. Nopeat korjaukset vähentävät vandalismin toistuvuudesta johtuvia vaurioita, nopeat korjaukset voidaan taata vain säännöllisellä valvonnalla, seurannalla ja tiukalla kunnossapitokäytännöllä.
n. Bussikuljetuksen tarjoaminen syrjäisille pysäköintialueille, kävelyreittien välttämiseksi, jotka tuntuvat turvattomilta, erityisesti öisin, vähentää rikollisuuden pelkoa.
o. Pääsyn rajoittaminen parkkihalleihin, metroasemille ja juniin vähentää väkivallan riskiä ja (jos kyse on parkkihalleista) autovarkauksia; pysäköintialueet, jotka ovat ulkoilmassa, ovat autovarkaille vähemmän houkuttelevia, jos ne on valaistu hyvin ja varustettu estein.
p. Valvonta parkkihalleissa, pysäköintialueilla, metroasemilla ja kaikenlaisissa julkisen liikenteen ajoneuvoissa vähentää väkivallan riskiä; tämä strategia toimii parhaiten, jos valvontaa tuetaan keskitetyllä CCTV-järjestelmällä.
q. Selvästi erotetut asukaspysäköinnin ja vieraspysäköinnin alueet yhdistetyissä pysäköintihalleissa vähentävät autovarkauksia.

r. Pysäköintitilojen valvonta, mieluiten CCTV:llä tuettuna, vähentää autovarkauksien riskiä.

s. Tiedottamalla varoittavia viestejä viestintäjärjestelmän kautta ja julisteiden keinoin vähentää varkauksien riskiä.

t. Syttymättömistä materiaaleista valmistetut roska-astiat vähentävät tuhopolttojen riskiä.

u. Palavien materiaalien poistaminen vähentää tuhopolttojen riskiä.

v. Hyvä kunnossapito, erityisesti nopea syttyvien jätteiden poistaminen, vähentää tuhopolton riskiä; tämä edellyttää säännöllistä valvontaa ja tiukkoja ylläpitokäytäntöjä.

D8 Kaupunkien keskustat ja julkinen tila

Strategia/toimenpide	Pelko	Murtovarkaus	Vandalismi	Väkivalta	Auto	Varkaus	Tuhopoltto
Arvorakenne							
Vilkkaus	b			p	r		
Sekatila							
Kaupunkirakenteen tiiviys	b	j		q			
Näkyvyys/yleiskatsaus/valaistus				q			
Saavutettavuus	c	k		c		u	
Alueellisuus	d	l		d			
Houkuttelevuus	e						
Kestävyys		m	m				w
Kohteen turvaaminen/ poistaminen:		n	o				x
Kunnossapito	f		o				
Valvonta			o	d	s		o
Säännöt	g						
Tiettyjen ryhmien infrastruktuuri	h						
Viestintä yleisölle	i				t	v	

a. Fyysisen rakenteen ja sosiaalisten verkostojen eheyden säilyttäminen naapurustossa lisää hallinnan tunnetta ja vähentää pelkoa.

b. Sekoittamalla asuintoimintoja muihin toimintoihin, luomalla sekä päivällä että yöllä elävä alue, parannetaan hallinnan tunnetta ja vähennetään pelkoa.

c. Puolijulkisten alueiden saatavuuden vähentäminen (näiden alueiden muuttaminen puoliyksityisiksi alueiksi) vähentää pelon tasoa sekä väkivaltarikosten riskiä.

d. Isojen julkisten tilojen lokeroiminen pienempiin lisää hallinnan tunnetta ja vähentää pelkoa; yhdistettynä valvontastrategiaan, alueellisuus myös vähentää väkivaltarikosten riskiä.

e. Viehättävät kadut, jalkakäytävät, viheralueet ja katukalusteet parantavat mukavuuden tunnetta ja viestivät jatkuvasta valvonnasta ja siten vähentävät pelkoa.

f. Kunnossapidon korkea taso viittaa valvonnan korkeaan tasoon ja siten vähentää pelkoa.

g. Tunne, että on olemassa selkeät säännöt julkisen tilan käytöstä, vähentää rikollisuuden pelkoa.

h. Palveluiden tarjoaminen huumeriippuvaisille, kodittomille, jne. vähentää rikollisuuden pelkoa, joka johtuu heidän läsnäolostaan.

i. Varoittavien viestien viestintä viittaa valvonnan korkeaan tasoon ja siten vähentää pelkoa.

j. Sisäänkäyntien sijoittaminen vilkkaisiin julkisiin tiloihin vähentää murtojen riskiä.

k. Rajoitettu pääsy riskialueilla (murtokohteet) vähentää murtojen riskiä.

l. Julkisten tilojen jakaminen lisää valvonnan tunnetta ja siten vähentää murtojen riskiä.

m. Kestävät kahvat lukot, ovet ja lasit vähentävät murtojen ja ilkivallan aiheuttamien vahinkojen riskiä.

n. Kohteen turvaaminen murron jälkeen vähentää rikoksen uusiutumisen ja uhriksi joutumisen riskiä.

o. Vahingoitettujen kohteiden korvaaminen tai vaihtaminen kestävämpään materiaaliin vähentää myöhempiä iskuja; tämä toimenpide on erityisen tehokas yhdistettynä valvonta-, seuranta- ja kunnossapitostrategioihin (mukaan lukien nopea reagointi riskialueisiin ja -kohteisiin).

p. Asukkaiden läsnäolo alueilla vähentää väkivallan riskiä; jos väkivaltarikoksia tapahtuu, uhrit löydetään ja heitä autetaan nopeasti.

q. Kohtalaisella ja korkealla rakennustiheydellä (intensiivinen maankäyttö) lisääntyy todennäköisyys, että alueella on ihmisiä mihin aikaan tahansa; tämä vähentää ryöstöjen ja pahoinpitelyjen riskiä, tai säädyttömyyden ilmenemistä; jos näitä rikoksia ilmenee, uhrit löydetään ja heitä autetaan nopeammin; erityisesti jos tilaa on helppo seurata ja se on hyvin valaistu.

r. Pysäköintialueiden sijoittaminen vilkkaille alueille, jolla on myös asutusta, vähentää autovarkauksia.

s. Autovarkaudet voivat vähentyä edelleen yhdistämällä luonnollisen valvonnan menetelmä parkkipaikkojen ammatillisen valvontaan julkisissa tiloissa.

t. Varoittavien viestien välittäminen auton omistajille lisää heidän tietoisuuttaan, kun kyse on rikollisuuden ehkäisystä ennen kuin sitä tapahtuu ja siten vähentää autovarkauksia.

u. Julkisten kulkuväylien, käytävien ja torien tulisi olla riittävän laajoja; ruuhkaiset paikat houkuttelevat taskuvarkaita.

v. Varoittavien viestien tiedottaminen julkisten kanavien kautta parantaa kävijöiden tietoisuutta, kun kyse on ennaltaehkäisevästä toiminnasta ja siten vähentää taskuvarkauksia.

w. Syttymättömien materiaalien käyttö vähentää tuhopolttojen riskiä.

x. Korkean kunnossapitotason varmistaminen alueella vähentää vierailijoiden, asukkaiden ja kauppiaiden jättämien syttyvien esineiden (jätteen) määrää alueella.

MÄÄRITELMÄT

- **Kulunvalvonta** - yleinen ajatus kulunvalvonnassa on äärimmäisen yksinkertainen: rikoksentekijän ei pitäisi uskaltaa - ja/tai ei ole mahdollista - päästä alueelle, rakennukseen tai tilaan.

- **Rakennukset** - kiinteistöt, paritalot, rivitalot, sisäpihat, suljetut korttelit, jne.

- **Toimintaohjelman tuki** - rakennussuunnitteluasiakirjat koostuvat joukosta asiakirjoja, joita tarvitaan rakentamisen aikana, rakennusprojektin tai sen osan hyödyntämistä varten, mukaan lukien määritelmät, tekniset piirustukset, ylläpito-ohjeet ja muut asiaan liittyvät asiakirjat (kuten selittävät kaaviot, taulukot ja kaavio-piirrokset, asiantuntijalausunnot ja kyselyraportit sekä muut asiakirjat). Muiden tietojen lisäksi, rakennussuunnittelun dokumentointi sisältää teknistä tietoa, joka on toimitettava kunnanhallitukselle haettaessa kirjallista suostumusta, rakennuslupaa ja käyttö- ja liikelupaa

- **Rakennuskompleksi/kiinteistö** - sertifikaatti elimille, kuten asuntoyhtiöt, omistajaryhmät, eläkekassa, joka vuokraa rakennusta tai -kompleksia.

- **Yleiskaava** - yleiskaava olisi valmisteltava valtion tai kunnan omistamalle alueelle, jotta mahdollistetaan rakennetun ympäristön spatiaalinen konsepti ja käyttö- ja turvallisuusperiaatteet ko. alueella. Yleiskaava voidaan myös laatia kunnalle kokonaisuudessaan tai ainoastaan osalle siitä (kuten kaupunki).

- **Suunnittelu** - tässä on kyse kaavoituksesta, suunnittelusta ja hallinnoinnista ja/tai kunnossapidosta, kun kyseessä on kaupunki, lähiö tai rakennus kaikkine fyysisine ominaisuuksineen (tiilet, laasti, betoni ja muoto) sekä ihmisistä, jotka elävät, asuvat ja oleskelevat siellä.

- **Asemakaava** - tämä on kaavoitusasiakirja, joka asettaa tonttien rajat, maankäyttöprosessin ja maankäytön järjestelmän (rakentaminen ja muut pakolliset toimintaolosuhteet). Asemakaava voidaan laatia kaupungista tai osasta kaupunkialueita (yksittäiset lähiöt) ja kylistä sekä maapalstoista tai maapalstojen ryhmistä.

- **Ympäristö** - ympäristö on välttämätön nostettaessa tai laskettaessa rikollisuusastetta [sen mahdollisuuksia].

- **Positiivisen käytön helpotus** - tämä periaate koskee sellaisen ympäristön luomista, joka lisää todennäköisyyttä, että lailliset käyttäjät alkavat käyttää aluetta.

- **CPTED** - Rikosten ehkäisy ympäristön suunnittelun avulla

- **Rikollisuus** - tämä sisältää ‘rikollisuuden erityisiä muotoja’ sekä rikollisuuden pelon ja turvattomuuden tunteen. Rikollisuuden erityiset muodot ovat yleensä luonteeltaan opportunistisia. Rikollisuus sekä häiriötilanteet kuten epäsosiaalinen käyttäytyminen voivat sisältää: murron, varkauden, ilkivallan, katuväkivallan (vastakohtana perheväkivallalle), graffitit, roskaamisen, jne.

- **Imago/kunnossapito** - periaate on pitää alue puhtaana roskista, graffiteista, ilkivallasta ja vaurioista.

- **Maankäyttösuunnitelma (projekti)** - on asiakirja, jossa puitteet maankäyttöön maaseutualueilla ja sen suojelu sekä spesifisen maankäyttösuunnitelman toimenpiteet määritellään.

- **Paikallinen suunnittelu** - Wikipedia määrittelee paikallisen suunnittelun olevan asia, joka liittyy paikallishallintoon tai neuvostoon, joka lain valtuuttamana järjestää kaupunkisuunnittelun toimintoja tietyllä alueella. Yleiskaavoituksen tasolla voidaan tunnistaa rikostentorjuntamielessä kahdeksan kaupunkiympäristön tyyppiä. Jokaisella tyypillä on valikoima keinoja, joiden tarkoituksena on estää rikollisuutta kaupunkisuunnittelun ja rakennussuunnittelun avulla

- **Kansallinen suunnittelu** - spatiaalisen kehityksen strategian koko maassa pitää sisältää visio selvitysjärjestelmästä, joka voisi tarjota laadukkaita elinympäristöjä, jotka sisältävät useimmat yleiset turvallisuusasiat.

- **Yksityinen tila** - asunto tai yksityinen puutarha

- **Julkinen tila** - tiet, aukiot ja puistot kaupungissa

- **Julkiset alueet** - julkinen valaistus, ulkoilmapysäköinti, yksityiset autotallit, pelimahdollisuudet, tunnelit ja metrot, bussipysäkit, kujat, mukaan lukien naapuruston hallinta, kunnossapito, valvonta, jne.

- **Ehkäisy** - tämä konsepti korostaa sitä, että toimit ennen kuin ongelma syntyy. Ehkäisyä reaktion sijaan.

- **Kaupunkisuunnittelu** - Wikipedia määrittelee kaupunkisuunnittelun teknisenä ja poliittisena prosessina, joka koskee maan käyttöä ja kaupunkiympäristön suunnittelua mukaan lukien ilma, vesi ja infrastruktuuri, joka kulkeutuu kaupunkialueelle kuljetus- ja jakeluverkostoina.

- **Maakuntakaavoitus** - tämä määrittelee periaatteet alueen selvitysjärjestelmille ja tarjoaa suunnan aluekehitykselle, toimii pohjana laadittaessa maaseudun kuntien ja kaupunkien laajoja kaavoja.

- **Puolijulkinen tila** - eteinen tai etupiha, joka on avoin yleisölle

- **Puoliyksityinen** - kerrostalojen sisäkäytävät tai yhteiset puutarhat suljetun korttelin sisällä.

- **Aluesuunnitelma** - tämä viittaa asiakirjaan, joka on laadittu kaavoitusprosessin tuloksena. Aluesuunnitelma koostuu tekstistä ja teknisistä piirustuksista, jotka täydentävät toisiaan ja muodostavat yhden kokonaisuuden. Erityiskaavat laaditaan erityistarkoituksiin tai -aiheisiin, kuten esimerkiksi infrastruktuurin kohteet, veden- tai metsänhoitotarkoitukset, jne.

- **Valvonta** - on tehtävä ero asukkaiden suorittaman tietyllä alueella tapahtuvan luonnollisen valvonnan ja poliisin tai yksityisen turvapalvelun suorittaman virallisen valvonnan välillä, ja puolivirallinen valvonta, jota suorittavat postinkantaja, talonmies, ovivartija, asumisviranomaiset jne.

- **Kohteen turvaaminen** fyysinen turvallisuus ja suunnittelu tavoitteena tehdä rakennukseen tai tilaan pääsy tai kohteen tuhoaminen entistä vaikeammaksi.

- **Alueellisuus** - omistajuus tai omistajuuden tunne

- **Kattavuus**- avainsana tavalle, jolla rikollisuuden ehkäisy implementoidaan ja suoritetaan

- **Kaupunkisuunnittelu ja suunnittelu** - alueen koko, sen tiheys, korkeus ja mittakaava, alueelle pääsy autolla, polkupyörällä, jne.

AVAINSANAT

- kulunvalvonta 7-8, 17, 21-22, 24, 33, 68, 70, 74
- toimintaohjelman tuki 7, 74
- rakennussuunnittelu 30, 36, 47, 60, 74
- kokonaisvaltainen suunnittelu 30, 74
- rikollisuuden vaikutusten arviointi 76
- suunniteltu rikollisuuden torjunta 4-5
- suunnittelu 6, 10, 44-46, 49
- asemakaava 49
- positiivisen käytön helpotus 8, 17, 33, 74
- imago ja/tai kunnossapito 7-8
- interventio 11, 30, 34
- valaistus 10, 16, 19, 22, 24, 26-27, 33-35, 45, 64, 66-71, 74
- paikallishallinnot 5-6, 8, 11, 34, 54-55
- paikallinen suunnittelu 30, 74
- motivoitunut rikoksentekijä 9
- kansallinen suunnittelu 30, 74
- luonnollinen valvonta 7, 19-20, 32-33, 69, 71, 73, 75
- Poliisin luokittelema turva-asuminen 3-5, 10, 13, 61
- yksityinen tila 3, 23, 34, 74
- julkinen tila 3, 11, 19, 33-35, 65, 72, 74
- maakuntakaavoitus 30, 59, 62, 74
- Secured By Design 4-5, 9-10
- puoliyksityinen 3, 16, 24, 33-34, 65, 67, 72, 75
- puolijulkinen tila 3, 23, 75
- aluesuunnittelu 1, 29-30, 35, 54-58, 60-62
- sopiva tilaisuus 9
- sopiva kohde 9
- Kohteen turvaaminen 3, 7-10, 16-17, 21, 24, 33, 65-68, 70-72, 75
- alueellisuus 7, 17, 21, 23, 33, 72, 75

JUSTIITSMINISTEERIUM

SISEMINISTEERIUM

Politsei- ja Piirivalveamet

SISEKAITSEAKADEEMIA
ESTONIAN ACADEMY OF SECURITY SCIENCES

pro-police

LAIKINOSIOS POLICIJA

POLICIJOS DEPARTAMENTAS
PRIE VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS

POLIISI
POLICE OF FINLAND

EESTI LINNADE LIIT
ASSOCIATION OF ESTONIAN CITIES

EESTI NAABRIVALVE

Harju Maavalitsus

CPTED
KÄSIKIRJA
POLIISEILLE